

MAŁOPOLSKA

KOLEBKA POLSKIEGO SPORTU

THE CRADLE OF POLISH SPORT

KRAKÓW
2023

SPIS TREŚCI

TABLE OF CONTENTS

słowo wstępne	4
preface	
Jan Paweł II	9
John Paul II	
ludzie	21
people	
miejsca	127
places	
wydarzenia	191
events	
spis ilustracji	248
list of illustrations	
bibliografia	254
bibliography	

SŁOWO WSTĘPNE

Szanowni Państwo!

Miło mi przekazać w ręce Czytelników publikację przypominającą wielkie tradycje sportowe Małopolski. Już w XIX w. tworzono tu zalążki sportu w jego nowoczesnym rozumieniu, a na początku XX w. powstawały pierwsze kluby i związki sportowe, pionierskie drużyny piłkarskie (Cracovia i Wisła). W Krakowie swój początek wziął Polski Komitet Olimpijski, z tym miastem wiąże się pierwszy medal wywalczony przez Polaków na igrzyskach.

Od tego czasu minęło stulecie i Małopolska została gospodarzem największego wydarzenia sportowego roku na Starym Kontynencie – Igrzysk Europejskich Kraków-Małopolska 2023. To wielka duma dla całego regionu! Rozwój aktywności fizycznej mieszkańców, podnoszenie jakości infrastruktury sportowej oraz powstawanie nowych obiektów to sprawy, które zawsze pozostają bliskie władzom Województwa Małopolskiego.

Dzieje sportu to opowieść o wybitnych, pełnych pasji i ideałów ludziach. To historia wyjątkowych miejsc, które były świadkami całej palety sportowych emocji. To również zapis wydarzeń przechowywanych w pamięci kolejnych pokoleń kibiców.

Zapraszam Państwa w podróż po Małopolsce – kolebce polskiego sportu.

Witold Kozłowski
Marszałek Województwa Małopolskiego

PREFACE

Dear All,

It is my pleasure to present you, the readers, with a publication recalling the great sporting traditions of Małopolska. It was here that sport in its modern sense started to develop in the 19th century and that the first sports clubs and associations, as well as the pioneer football teams (Cracovia and Wisła), were founded in the early 20th century. Kraków was the birthplace of the Polish Olympic Committee, and the first medal won by Poles at the Games is associated with the city.

A century has passed since then and Małopolska has become the host of the biggest sporting event of the year in Europe: the Kraków-Małopolska 2023 European Games. This is a source of great pride for the entire region! Promoting physical activity among the residents, increasing the quality of sports infrastructure and building new facilities have been always prioritised by the authorities of Małopolska.

The history of sport is a story of outstanding, passionate and idealistic people. It is a history of exceptional places that have witnessed a whole range of sporting emotions. It is also a chronicle of events kept in the memories of successive generations of fans.

I invite you on a journey through Małopolska – the cradle of Polish sport.

Witold Kozłowski
Marshal of the Małopolska Region

Jan Paweł II
(1920-2005)

John Paul II
(1920-2005)

Jan Paweł II

John Paul II

16 października 1978 r. na placu św. Piotra oczy świata zwróciły się ku przybyszowi „z dalekiego kraju”. Konklawe wybrało pierwszego od kilku stuleci papieża niebędącego Włochem i najmłodszego od czasów Piusa IX. W ojczyźnie Jana Pawła II zapanowała euforia.

Wybitny krakowski fotografik Adam Bujak uwiecznił na zdjęciach pomieszczenia Pałacu Biskupiego w Krakowie, w których przed konklawe mieszkał kardynał Wojtyła. Prosty klęcznik umieszczony przy samym łóżku, narty i kijki oparte o ścianę – te obrazy mówiły więcej niż tysiąc słów. Nowy papież, skromny, pełen pokory, z bogatym życiem duchowym i dorobkiem filozoficznym, był jednocześnie człowiekiem pełnym radości życia, energii i witalności.

Dla Małopolan nie było to zaskoczeniem. Mieszkańcy Wadowic zapamiętali go z dzieciństwa jako sportowca, który grał w piłkę nożną i jeździł na nartach, a z ojcem i bratem wędrował po Beskidach i Tatrach. W Krakowie, jako młody ksiądz, Karol Wojtyła zapraszał młodzież akademicką na wycieczki – najpierw w dolinki podkrakowskie, a później w góry. Wspólnie stworzyli załóżki duszpasterstwa turystycznego w Polsce. Rozmowy i modlitwa w otoczeniu pięknej małopolskiej przyrody, połączone z trudem wędrowki i wysiłkiem fizycznym, dla młodych ludzi stały się fundamentem na całe życie.

Karol Wojtyła spędził na małopolskiej ziemi 57 lat. Niecały miesiąc przed konklawe odbył ostatnią wycieczkę jako kardynał: przeszedł ze Skawicy przez Halę Krupową, Policę, Halę Śmietanową do Przetęczy Krowiarki. Wyjechał do Rzymu, pozostawiając za sobą ukochane małopolskie szlaki, ale – już jako papież – chętnie na nie wracał podczas pamiętnych pielgrzymek do ojczyzny. A gdy w Watykanie przyjmował gości z Krakowa i Małopolski, wypytywał o swoją ulubioną drużynę piłkarską: „Jak tam moja ukochana Cracovia?”.

To tu, w Małopolsce, wszystko się zaczęło.

Maj 1920 r. Bolszewicy kontynuują krwawy marsz na Zachód, realizując plan podboju Europy. W Wadowicach, kilkadziesiąt kilometrów od

On 16 October 1978, in St Peter's Square, the eyes of the world turned to a visitor 'from a faraway land'. The conclave had elected the first non-Italian pope in several centuries and the youngest one since Pius IX. A wave of euphoria swept across John Paul II's homeland.

The eminent Kraków photographer Adam Bujak photographed the rooms of the Bishop's Palace in Kraków where Cardinal Wojtyła lived before the conclave. A simple kneeler placed by the bed, skis and poles leaning against the wall – these images spoke more than a thousand words. Modest, humble, deeply spiritual and with a philosophical heritage, the new pope was at the same time a man full of joie de vivre, energy and vitality.

For the people of Małopolska, this came as no surprise. The inhabitants of Wadowice remembered him from his childhood as an athlete playing football, skiing and hiking in the Beskids and Tatra Mountains with his father and brother. In Kraków, as a young priest, Karol Wojtyła invited university students on trips – first to the valleys near Kraków and later to the mountains. Together they laid the ground for hiking ministry in Poland. Talking and praying amidst the beautiful nature of Małopolska, combined with the hardships of hiking and physical exertion, gave those young people a foundation for a lifetime.

Karol Wojtyła spent 57 years in Małopolska. Less than a month before the conclave, he made his last excursion as a cardinal: he walked from Skawica through Hala Krupowa, Polica, Hala Śmietanowa to the Krowiarki Pass. He left for Rome, leaving behind his beloved Małopolska trails, but – already as pope – he eagerly returned to them during his memorable pilgrimages to his homeland. When he received visitors from Kraków and Małopolska at the Vatican, he would ask about his favourite football team: 'How is my beloved Cracovia?'.

It all began here, in Małopolska.

May 1920. The Bolsheviks are continuing their bloody march westwards, making their plan to conquer Europe a reality. In Wadowice, a few dozen

Krakowa, przychodzi na świat chłopiec – Karol Wojtyła. Jego życie przypadnie na burzliwy czas walki o ocalenie polskiej niepodległości.

Ma trzy miesiące, gdy Polacy heroicznym wysiłkiem wypierają bolszewików. Dorasta w okresie mozolnej odbudowy polskiej państwowości, a wkracza w dorosłość, gdy wybuch II wojna światowa. Choć po niemal sześciu latach brutalnej niemieckiej okupacji Polska formalnie znajduje się po stronie zwycięzców, na kilka dekad traci suwerenność na rzecz Związku Sowieckiego.

Nie sposób zrozumieć historii Polski bez uwzględnienia roli, jaką odegrał w niej Kościół. Po II wojnie światowej stał się on opoką dla Polaków żyjących pod komunistycznym jarzmem. Przypominał o godności, upominał się o wolność, prawdę i sprawiedliwość. Dawał schronienie i oparcie tym, którzy zaangażowali się w działalność opozycyjną i byli prześladowani. W odróżnieniu od komunistycznych władz państwowych przywódcy Kościoła cieszyli się w społeczeństwie wielkim autorytetem.

Jednym z takich duchownych w Małopolsce był Karol Wojtyła. Najpierw pełnił służbę jako młody wikariusz w niewielkiej parafii w Niegowici, a następnie w parafii św. Floriana w Krakowie, z czasem przyjął święcenia biskupie, a z końcem 1963 r. został metropolitą krakowskim.

Na czas posługi Wojtyły w Krakowie przypadła dramatyczna walka o kościół w Nowej Hucie (dziś jest to dzielnica Krakowa). Miasto, budowane od podstaw razem z kombinatem metalurgicznym, miało być w zamyśle komunistów „socjalistyczne” – nie było w nim miejsca dla Boga. Szybko jednak się okazało, że wbrew tym planom znaczna część przybyszów, którzy zjeżdżali do Nowej Huty z całej Polski, nie chce porzucać wiary. Rozpoczęła się walka o możliwość uczestniczenia w praktykach religijnych.

Wnioski o pozwolenie na budowę kościoła były odrzucane przez władze, co nie powstrzymało ludzi przed modlitwą. Najpierw w kaplicy przy ochronce dla dzieci, a następnie w parafii w pobliskich Bieńczykach sakramentów udzielał m.in. Karol Wojtyła. Kiedy został biskupem,

kilometres from Kraków, a boy – Karol Wojtyła – is born. His life will coincide with the turbulent time of the struggle to save Polish independence.

He is three months old when the Poles heroically manage to drive out the Bolsheviks. The time of his adolescence coincides with the period of the arduous reconstruction of Polish statehood, and he enters adulthood when the Second World War breaks out. Although Poland is formally on the side of the winners after almost six years of brutal German occupation, it loses its sovereignty to the Soviet Union for several decades.

It is impossible to understand Polish history without considering the role the Church played in it. After the Second World War, it became a pillar of support for Poles living under the communist regime. It reminded them of their dignity while calling for freedom, truth and justice. It gave shelter and support to those who actively opposed the communists and were persecuted. Unlike the communist state authorities, Church leaders were highly respected by the people.

One such clergyman in Małopolska was Karol Wojtyła. He first served as a young curate in a small parish in Niegowic and then in St Florian's parish in Kraków, eventually being ordained a bishop and becoming the Metropolitan Bishop of Kraków in late 1963.

The time of Wojtyła's service in Kraków saw a dramatic struggle for a church in Nowa Huta (today a district of Kraków). Built from scratch together with steelworks, the city was intended by the communists to be 'socialist' – there was no place for God in it. However, it soon became apparent that, contrary to these plans, a significant number of newcomers flocking to Nowa Huta from all over Poland had no intention of abandoning their faith. A struggle began over the possibility of attending religious services.

While applications for permission to build a church were rejected by the authorities, people did not stop praying. Sacraments were administered, first in the chapel at a children's day-care centre and then in the parish in nearby Bieńczyce, by a number of priests,

intensywnie włączył się w walkę o postawienie kościoła w Nowej Hucie. W 1956 r. władze wyraziły zgodę, ale wkrótce ją wycofały, jednocześnie przejmując zarówno pieniądze zebrane na rachunku bankowym, jak i materiały budowlane. Krzyż postawiony na miejscu budowy kościoła miał być usunięty – w jego obronie stanęli wierni, ale zostali brutalnie rozpędzeni przez milicję i wojsko.

Walkę o krzyż przegrano, ale nie złamało to w ludziach wiary i nadziei, że świątynię uda się zbudować. Doprowadził do tego Karol Wojtyła jako nowy metropolita krakowski. To on 14 października 1967 r. symbolicznie rozpoczął kopanie pod przyszłe fundamenty i przez niemal całą dekadę wspierał budowniczych. Przyjeżdżał odprawiać msze święte pod gołym niebem, a 15 maja 1977 r. dokonał poświęcenia nowego kościoła. Niespełna półtora roku później był już biskupem Rzymu.

W 2020 r., w stulecie urodzin św. Jana Pawła II i w 15. rocznicę jego śmierci, papież Polak został ogłoszony Patronem Województwa Małopolskiego. Małopolanie wciąż odnajdują w jego działalności moralne drogowskazy, siłę i inspirację. Pozostają relacje z pielgrzymek, zapisy homilii, lecz również wiele osobistych wspomnień i fotografii ukazujących życie Karola Wojtyły, przepełnione miłością do Boga i bliźniego, a także zamiłowania do aktywności fizycznej w pięknych okolicznościach przyrody. Opowieść o Małopolsce w sportowych kontekstach zaczynamy więc od wspomnienia o jej patronie – Janie Pawle II.

Karol Wojtyła being one of them. After being ordained a bishop, he became intensively involved in the struggle to build a church in Nowa Huta. In 1956, the authorities gave their consent but soon withdrew it, simultaneously seizing both the money collected in the bank account and the building materials. The decision was made to remove the cross erected on the site where the church was due to be built. The worshipers stood up to defend it, but they were violently repelled by the police and army.

Although the fight for the cross was lost, people did not lose their faith and hope that the church could be built. It was Karol Wojtyła, as the new Metropolitan Bishop of Kraków, who made it happen. On 14 October 1967, he broke ground for the church and supported the builders for almost a whole decade. He celebrated open-air masses, and on 15 May 1977 he consecrated the new church. Less than a year and a half later, he became the Bishop of Rome.

In 2020, on the centenary of St John Paul II's birth and the 15th anniversary of his death, the Polish pope was declared the Patron Saint of Małopolska. The people of Małopolska continue to find moral guidance, strength and inspiration in his activities. There are accounts of his pilgrimages, recordings of homilies, but also many personal memories and photographs showing the life of Karol Wojtyła, filled with love for God and neighbor, as well as a passion for physical activity outdoors. We thus begin the story of Małopolska in sporting contexts by mentioning its patron saint, St. John Paul II.

SPORTOWIEC

Kardynał Karol Wojtyła z młodzieżą na Bachledówce, wzniesieniu nieopodal Zakopanego, w 1968 r. oraz w kajaku 10 lat później. Na rzekach i jeziorach, chodząc po górach lub biegając za piłką, energiczny duchowny dawał wyraz wielkiemu zamiłowaniu do aktywności fizycznej. Zainteresowanie sportem miał we krwi, a sięga ono jeszcze lat młodości i rodzinnych Wadowic. Królowała tam piłka nożna, a za boiska służyły łąki nad Skawą oraz miejskie skwery. Wysoki i postawny chłopak bronił bramki w szkolnym zespole i w drużynie koła ministrantów. Karol Wojtyła wiedział, że sport kształtuje nie tylko ciało, lecz także ducha. Gdy w 1958 r. dotarła do niego wieść, że zostanie biskupem pomocniczym, akurat pływał kajakiem. Po odebraniu nominacji od razu wrócił na spływ.

SPORTSMAN

Cardinal Karol Wojtyła with young people on Bachledówka, a hill near Zakopane, in 1968 and in a canoe 10 years later. On rivers and lakes, walking in the mountains or playing football, the energetic priest expressed his great love of physical activity. His interest in sport was in his blood, and it goes back to his youth and his hometown of Wadowice. Football reigned supreme there, with the meadows by the Skawa river and the town's squares serving as playing fields. A tall and well-built boy, he played as a goalkeeper for the school team and the altar boys' team. Karol Wojtyła knew that sport shapes not only the body, but also the spirit. When he learnt in 1958 that he would be appointed an auxiliary bishop, he was kayaking. Upon receiving his appointment, he immediately got back on his kayak.

MIŁOŚNIK GÓR

Arcybiskup krakowski kard. Karol Wojtyła podczas górskiej wycieczki w latach 60. Umiłowanie gór przez kapłana trwało od dawna i nigdy nie osłabło. Jeszcze jako młodzieniec przemierzał małopolskie szlaki wraz z ojcem i bratem. Przez lata wzmacniał swój związek z górami. Szczególnie upodobał sobie Tatry, chętnie wybierał się też w Beskidy. Góry były dla niego nie tylko obiektem turystycznym i pięknym krajobrazem, lecz przede wszystkim szkołą życia. W 1999 r., już jako papież, powiedział: *Uczymy się tutaj znosić trudy w dążeniu do celu, pomagać sobie wzajemnie w trudnych chwilach, razem cieszyć się ciszą, uznawać własną małość w obliczu majestatu i dostojeństwa gór.*

MOUNTAIN LOVER

Cardinal Karol Wojtyła, Archbishop of Kraków, during a trip to the mountains in the 1960s. The priest's love of the mountains was long-standing and never waned. Even as a young man, he used to hike the Małopolska trails with his father and brother. Over the years, he strengthened his connection to the mountains. He was particularly fond of the Tatra Mountains, but also liked going to the Beskids. For him, the mountains were not only a tourist destination or a beautiful landscape, but above all a school of life. In 1999, when he was the pope, he said: *Here we learn to endure hardships in pursuit of our goals, to help each other in difficult moments, to enjoy the silence together, to recognise our own smallness in the face of the majesty and magnificence of the mountains.*

KIBIC CRACOVII

Kapitan Cracovii Piotr Bania wręcza Janowi Pawłowi II klubową koszulkę z nr 1 i napisem „Karol Wojtyła”, 4 stycznia 2005 r. Papież, wierny kibic Pasów (potoczne określenie Cracovii), sympatię do tego klubu zawdzięczał prawdopodobnie bratu Edmundowi. Pierwszy mecz Cracovii obejrzał jeszcze przed II wojną światową w rodzinnych Wadowicach. W okresie studiów polonistycznych, a potem swojej posługi kapłańskiej w Krakowie, często gościł na stadionie piłkarskim Cracovii. Oglądał też z trybun mecze hokejowej sekcji tego klubu. Później, przez cały pontyfikat, żywo interesował się losami ukochanej drużyny. Od dnia audyencji, uwiecznionej na zdjęciu, numer 1 w Cracovii jest zastrzeżony dla Jana Pawła II.

CRACOVIA FAN

Cracovia captain Piotr Bania presents John Paul II with a club jersey with No. 1 and the name 'Karol Wojtyła' on 4 January 2005. The pope, a loyal fan of the Stripes (Cracovia's nickname), probably became a fan of club under the influence of his brother Edmund. He saw his first Cracovia match before the Second World War in his hometown of Wadowice. While studying Polish philology and later when serving as a priest in Kraków, he frequently visited Cracovia's football stadium. He also attended matches of the club's hockey section. As a pope, throughout his pontificate, he took a keen interest in the fortunes of his beloved team. Since the day of the audience, immortalised in the photograph, the jersey with number 1 has been retired to honour John Paul II.

ludzie

people

Iudzie

people

Historię polskiego sportu – od chwili jego powstania pod koniec XIX w. aż po wielkie współczesne osiągnięcia – tworzyło wiele wybitnych postaci. Znaczna część z nich pochodziła z Małopolski lub była z nią związana życiowo, emocjonalnie i zawodowo. W pierwszym rozdziale albumu przedstawiamy ponad 50 osobowości polskiego i światowego sportu związanych właśnie z Małopolską. Podzieliłiśmy je na trzy części według kryterium czasowego (a wewnątrz danej ramy czasowej – alfabetycznie).

Spośród prekursorów na pierwszy plan wysuwa się profesor Henryk Jordan (1842–1907) – krakowski lekarz, pedagog i społecznik. Był jednym z najważniejszych propagatorów idei ruchu na świeżym powietrzu. Szczególny nacisk kładł na wychowawczą i prozdrowotną funkcję zabaw i gier wśród dzieci i młodzieży. To z myślą o nich latem 1889 r. otworzył park przeznaczony do wykonywania ćwiczeń i organizowania rozgrywek sportowych. Był to projekt nowatorski w skali Europy¹, sfinansowany po części z własnych środków Jordana².

W latach 20. i 30. XX w. w krakowskich klubach piłkarskich występowało wielu znakomitych zawodników. Dwaj z nich – Józef Kałuża (1896–1944) i Henryk Reyman (1897–1963), reprezentanci drużyn będących odwiecznymi rywalami, odpowiednio Cracovii i Wisły – do dziś mają status legend. Za niezwykle prestiżowy i istotny społecznie sport w II Rzeczypospolitej uchodziło również jeździectwo. Z Krakowa pochodzili Zdzisław Dziadulski (1896–1940) – czołowy wówczas reprezentant kraju w jeździectwie – oraz Michał Woysym-Antoniewicz (1897–1989), który jako pierwszy polski sportowiec dwukrotnie stanął na podium na tych samych igrzyskach.

Przed II wojną światową polscy sportowcy nie odnieśli znaczących sukcesów na zimowych

¹ R. Noga, *Park dra Henryka Jordana jako przykład pionierskiej działalności z zakresu kultury fizycznej na ziemiach polskich*, „Health Promotion & Physical Activity” 2017, nr 1(1), s. 70, <https://journals.anstar.edu.pl/index.php/hppa/article/view/91/84> [dostęp: 11.01.2023].

² H. Wagner, *Henryk Jordan: prekursor wychowania fizycznego*, „Prace Naukowe. Pedagogika” 1999–2000–2001, nr 8–9–10, s. 811.

The history of Polish sport – from its beginnings in the late 19th century to its great contemporary achievements – has been created by many outstanding individuals. A significant number of them came from Małopolska or had physical, emotional and professional links with this land. In the first chapter of the album, we present more than 50 figures of Polish and world sport connected specifically with Małopolska. We have divided them into three parts according to the criterion of time (and alphabetically within individual time frames).

Among the pioneers, the most prominent figure is professor Henryk Jordan (1842–1907), a Kraków physician, educator and social activist. He was one of the most influential propagators of the idea of outdoor exercise. He placed particular emphasis on the educational and health-promoting function of games among children and young people. With them in mind, in the summer of 1889, he opened a park for exercising and sports games. This was an innovative project on a European scale,¹ financed in part by Jordan’s own funds.²

In the 1920s and 1930s, Kraków’s football clubs could boast a number of outstanding players. Two of them – Józef Kałuża (1896–1944) and Henryk Reyman (1897–1963), representing the teams that were the rivals since forever: Cracovia and Wisła respectively – still enjoy the status of legends. Equestrianism was also considered an extremely prestigious and socially important sport in the Second Polish Republic. Zdzisław Dziadulski (1896–1940) – the country’s eminent equestrian national team member at the time – and Michał Woysym-Antoniewicz (1897–1989), who was the first Polish athlete to stand on the podium twice at the same Olympics, also came from Kraków.

Before the Second World War, Polish athletes did not achieve any significant success at the Winter

¹ R. Noga, *Park dra Henryka Jordana jako przykład pionierskiej działalności z zakresu kultury fizycznej na ziemiach polskich*, „Health Promotion & Physical Activity” 2017, no. 1(1), p. 70, <https://journals.anstar.edu.pl/index.php/hppa/article/view/91/84> [accessed: 11.01.2023].

² H. Wagner, *Henryk Jordan: prekursor wychowania fizycznego*, „Prace Naukowe. Pedagogika” 1999–2000–2001, no. 8–9–10, p. 811.

igrzyskach olimpijskich, choć już wówczas Małopolska nosiła miano stolicy krajowego narciarstwa, a wśród jej przedstawicieli nie brakowało postaci nietuzinkowych. Z Zakopanem związany był Artur Kasprzyk (1899–1951) – jeden z polskich prekursorów biegu patrolowego. Z kolei Bronisław Czech (1908–1944) był pierwszym polskim narciarzem klasy światowej, choć nie udało mu się wywalczyć olimpijskiego medalu. Inny rodowity zakopiańczyk, Stanisław Marusarz (1913–1993), to legenda polskich skoków narciarskich. Zapamiętano go również jako wielkiego patriotę, a od 1989 r. jest patronem Wielkiej Krokwi – obiektu, na którym wychował się jako skoczek.

Lista sportowców wywodzących się z Małopolski, którzy zdobyli medale olimpijskie po II wojnie światowej, jest imponująca. Wśród nich była związana z Krakowem gimnastyczka Helena Rakoczy (1921–2014), wychowanka Sokola, a później zawodniczka Wawelu i Korony – na letnich igrzyskach w Melbourne w 1956 r. zdobyła brąz w ćwiczeniach zespołowych z przyborami. Razem z nią na podium stały koleżanki z krakowskiego Wawelu: Barbara Ślizowska-Wilk (1935–2023) i Danuta Stachow (1934–2019). Cztery lata później brązowy medal zdobył, pochodzący ze Szczawnicy, Stefan Kapłaniak (1933–2021). Na najniższym stopniu podium igrzysk stanął także – w 1968 r. – bokser Stanisław Dragan (1941–2007), wieloletni zawodnik Hutnika Kraków. Dwa razy po olimpijski brąz – w Tokio w 1964 r. i cztery lata później w Meksyku – sięgnęła siatkarka Wisły Kraków Józefa Ledwig (ur. 1935). Z tym samym klubem związani byli znakomici piłkarze: obrońcy Antoni Szymanowski (ur. 1951) i Adam Musiał (1948–2020) oraz napastnik Kazimierz Kmiecik (ur. 1951). Wszyscy trzej byli członkami piłkarskiej reprezentacji Polski, która na mundialu w RFN w 1974 r. wywalczyła trzecie miejsce.

Sportowcy z Małopolski odnosili sukcesy również w ostatnich dekadach XX w. i na początku nowego tysiąclecia. Najbardziej utytułowanym zawodnikiem jest lekkoatleta (chodźiarz) Robert Korzeniowski (ur. 1968), który przez lata organizował zawody chodźarskie „Na Rynek marsz!”. To jedyny Polak, który czterokrotnie został mistrzem olimpijskim. Inną postacią światowego

Olympics, although Małopolska was already known as the capital of national skiing at that time and home to a number of extraordinary figures. Artur Kasprzyk (1899–1951), one of the Polish precursors of patrol running, had links with Zakopane. Bronisław Czech (1908–1944) was the first Polish skier of world class although he did not manage to win an Olympic medal. Another native of Zakopane, Stanisław Marusarz (1913–1993), is a legend of Polish ski jumping. He is also remembered as a great patriot, and since 1989 Wielka Krokiew – the ski jumping hill on which he grew up – has borne his name.

The list of athletes from Małopolska who won Olympic medals after the Second World War is impressive. One of them was the Kraków-based gymnast Helena Rakoczy (1921–2014), who started her career in Sokół and later represented Wawel and Korona. At the 1956 Summer Games in Melbourne, she won bronze in team exercise with a portable apparatus. She was accompanied on the podium by her teammates from Kraków's Wawel: Barbara Ślizowska-Wilk (1935–2023) and Danuta Stachow (1934–2019). Four years later, the bronze medal was won by Stefan Kapłaniak (1933–2021), a native of Szczawnica. In 1968, the boxer Stanisław Dragan (1941–2007), a long-time athlete of Hutnik Kraków also won the bronze medal. Józefa Ledwig (b. 1935), a volleyball player from Wisła Kraków, won the Olympic bronze twice: in Tokyo in 1964 and in Mexico four years later. The same club was also represented by outstanding footballers: defenders Antoni Szymanowski (b. 1951) and Adam Musiał (1948–2020), and striker Kazimierz Kmiecik (b. 1951). All three were members of the Polish national football team, which won third place at the 1974 World Cup in West Germany.

Athletes from Małopolska were also successful in the last decades of the 20th century and at the beginning of the new millennium. The most successful athlete is the racewalker Robert Korzeniowski (b. 1968), who for years organised the 'To the Main Square!' racewalking competition. He is the only Pole who won the Olympic Games four times. Another world-class figure is Agnieszka Radwańska (b. 1989), a native of

formatu jest, pochodząca z Krakowa, Agnieszka Radwańska (ur. 1989), która przygodę z tenisem zaczęła na kortach klubu Nadwiślan. Kolejny krakowianin, Robert Kubica (ur. 1984), to pierwszy Polak, który zwyciężył w wyścigu Formuły 1. W 2008 r. wygrał Grand Prix Kanady. Historycznego wyczynu dla polskich sportów motorowych dokonał inny krakowianin Rafał Sonik (ur. 1966), który w styczniu 2015 r. zwyciężył w Rajdzie Dakar w kategorii quadów.

Furorę na międzynarodowych turniejach szachowych w ostatnich latach robi, pochodzący ze stolicy Małopolski, arcymistrz Jan-Krzysztof Duda (ur. 1998) – w 2021 r. jako pierwszy Polak w historii zwyciężył w pucharze świata w szachach. Znani na całym świecie są małopolscy narciarze: Andrzej Bargiel (ur. 1988) – pierwszy człowiek na Ziemi, który zjechał bez zdejmowania nart z Broad Peak i K2. Z południa regionu wywodzą się dwie gwiazdy skoków narciarskich, a prywatnie przyjaciele – Kamil Stoch (ur. 1987) i Dawid Kubacki (ur. 1990). Kolarz Rafał Majka (ur. 1989) to dwukrotny triumfator klasyfikacji górskiej Tour de France, natomiast w pierwszej żeńskiej edycji tego prestiżowego wyścigu w 2022 r. trzecie miejsce zajęła Katarzyna Niewiadoma (ur. 1994). Z Nowego Targu wywodzi się Tadeusz Błazusiak (ur. 1983) – człowa postać motocyklowego offroadu, sześciokrotny mistrz świata w SuperEnduro. Z kolei wychowanek Unii Tarnów, Janusz Kołodziej (ur. 1984), to najbardziej utytułowany żuźlowiec pochodzący z Małopolski. Z Tarnowa wywodzą się też siostry bliźniaczki Aleksandra i Natalia Kałuckie (ur. 2001), które – dosłownie – wysoko wspinają się w sportowej hierarchii. W 2022 r. stanęły na podium mistrzostw Europy we wspinańcze na czas.

Wszystkie te dokonania przekonują, że Małopolska nieustannie pozostaje kuźnią wielkich sportowych talentów i z pewnością do pięknych kart historii regionu zostaną niebawem dopisane kolejne nazwiska mistrzów.

Kraków, who started her tennis career on the courts of the Nadwiślan club. Another Kraków native, Robert Kubica (b. 1984), is the first Pole to win a Formula 1 race. In 2008, he won the Canadian Grand Prix. A historic feat for Polish motorsport was also achieved by Kraków's own Rafał Sonik (b. 1966), who won the Dakar Rally in the quad category in January 2015.

A native of the capital of Małopolska, grandmaster Jan-Krzysztof Duda (b. 1998) has been hugely successful at international chess tournaments in recent years: in 2021 he became the first Pole ever to win the World Chess Cup. Małopolska's skiers are world-famous: Andrzej Bargiel (b. 1988) is the first man on Earth to descend Broad Peak and K2 without taking off his skis. Kamil Stoch (b. 1987) and Dawid Kubacki (b. 1990), two ski jumping stars and close friends, come from the south of the region. Cyclist Rafał Majka (b. 1989) is a two-time winner of the mountains classification of the Tour de France, while Katarzyna Niewiadoma (b. 1994) took third place in the first female edition of this prestigious race in 2022. Tadeusz Błazusiak (b. 1983), a leading figure in off-road motorcycling and six-time world champion in SuperEnduro, comes from Nowy Targ. Former Unia Tarnów speedway rider Janusz Kołodziej (b. 1984) is the most successful rider from Małopolska. The twin sisters Aleksandra Kałucka and Natalia Kałucka (b. 2001), who are literary climbing up the ladder in sport, also come from Tarnów. In 2022, they made it the podium at the European time climbing championships.

All these achievements convince that Małopolska continues to be a breeding ground for talented athletes, and it is certain that more champions will soon contribute to the region's beautiful history.

p r z e d 1 9 4 5

b e f o r e 1 9 4 5

BRONISŁAW CZECH STANISŁAW MARUSARZ

Legendy polskiego narciarstwa, zakopiańscy Bronisław Czech (1908–1944) i Stanisław Marusarz (1913–1993) podczas treningu (1935). Obaj rywalizowali ze sobą w skokach narciarskich, choć w nich lepszy był Marusarz (na zdjęciu po prawej). Na mistrzostwach świata w 1938 r. skakał najdalej i najładniej stylowo, jednak niesłusznie przyznano mu srebrny medal. Czech za to był niebywale wszechstronny: uprawiał konkurencje zarówno klasyczne, jak i alpejskie, był jednym z pionierów narciarstwa ekstremalnego i świetnie radził sobie w roli taternika. Więziony przez Niemców w KL Auschwitz, zmarł z wycieńczenia 5 czerwca 1944 r.

The legends of Polish skiing, skiers Bronisław Czech (1908–1944) and Stanisław Marusarz (1913–1993) from Zakopane during training (1935). Both competed against each other in ski jumping, though Marusarz (pictured right) performed better. Although during the world championships in 1938 he jumped the furthest and in the most elegant style, he was wrongly awarded the silver medal. Czech was extremely versatile: he participated in both classic and alpine competitions, was one of the pioneers of extreme skiing and excelled as a mountaineer. Imprisoned by the Germans in KL Auschwitz, he died of exhaustion on 5 June 1944.

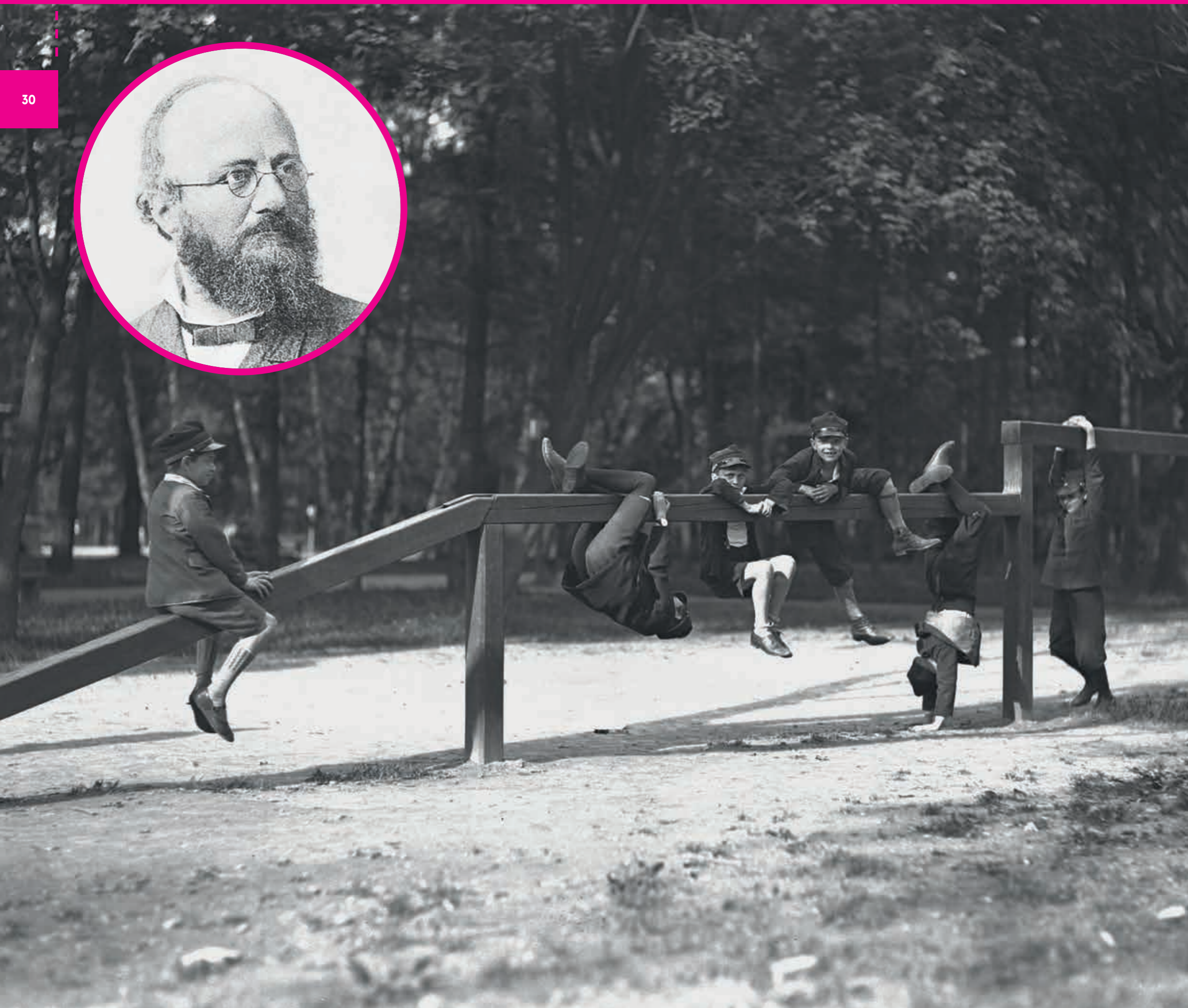

ZDZISŁAW DZIADULSKI

Czwarty od lewej Zdzisław Dziadulski (1896–1940) wśród członków ekipy w Centrum Wyszkożenia Kawalerii w Grudziądzu przed wyjazdem do Nicei i Rzymu (1926). W tym samym roku za swe wyczyny sportowe, podniesienie poziomu sportu w wojsku i promocję Polski w świecie Dziadulski został odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi. Krakowianin, olimpijczyk z Paryża (1924), wieloletni reprezentant kraju i żołnierz Wojska Polskiego, został zamordowany przez Sowieców w Charkowie w kwietniu 1940 r.

Fourth from the left Zdzisław Dziadulski (1896–1940) among the members of the team at the Cavalry Training Centre in Grudziądz before leaving for Nice and Rome (1926). In the same year, Dziadulski was awarded the Silver Cross of Merit for his sporting exploits, raising the level of athleticism in the army and promoting Poland worldwide. Born in Kraków, he participated in the Olympics in Paris (1924), was a long-time member of the national team and a soldier in the Polish Army. He was murdered by the Soviets in Kharkov in April 1940.

HENRYK JORDAN

Profesor Henryk Jordan (1842–1907) i dzieci bawiące się w krakowskim parku jego imienia w 1929 r. Lekarz, wieloletni radny miasta Krakowa, był pionierem wychowania fizycznego i zapoczątkował tworzenie ogrodów zabaw. Za cel stawiał sobie „dawać zdrowie i radość poprzez gry w słońcu i na powietrzu”. To m.in. dzięki jego determinacji wprowadzono do szkół obowiązkowe lekcje gimnastyki.

Professor Henryk Jordan (1842–1907) and children playing in Kraków's park that was later named after him (1929). The physician, a long-time member of the Kraków city council, was a pioneer of physical education and initiated the creation of play gardens. His goal was to 'bring health and joy through games in the sun and outdoors'. It was partly through his determination that compulsory physical education classes were introduced to schools.

JÓZEF KAŁUŻA

Legendarny piłkarz Cracovii Józef Kałuża (1896–1944). Jeden z najlepszych strzelców w historii klubu, zdobył dla drużyny i reprezentacji ponad 460 bramek, mimo że nie wykonywał rzutów karnych ani wolnych. Zarówno koledzy z klubu, jak i rywale podziwiali go za niezwykle kunszt gry. Kałuża był człowiekiem orkiestrą – łączył karierę sportową z pracą nauczyciela języka polskiego oraz śpiewu i muzyki w jednej z krakowskich szkół.

Legendary Cracovia footballer Józef Kałuża (1896–1944). One of the best goalscorers in the club's history, he scored over 460 goals for Cracovia and the national team despite not taking penalties or free kicks. Both his teammates and rivals admired him for his extraordinary football skills. Kałuża was a real Renaissance man: he combined his sporting career with his work as a teacher of Polish language, singing and music in one of Kraków's schools.

ARTUR KASPRZYK

W środku Artur Kasprzyk (1899–1951) jako dowódca polskiej drużyny w biegu patrolowym na międzynarodowych zawodach narciarskich FIS w Zakopanem w lutym 1929 r. Związany ze stolicą polskich Tatr popularyzator sportu pracował jako kierownik sekcji narciarskiej Wojska Polskiego specjalizującej się w biegach patrolowych. Jest to konkurencja składająca się z biegu narciarskiego i strzelania, z której wywodzi się współczesny biathlon. Od 1934 r. aż do wybuchu II wojny światowej Kasprzyk prowadził obozy olimpijskie w Zakopanem, ciesząc się znakomitą renomą i szacunkiem wśród zawodników.

In the centre Artur Kasprzyk (1899–1951) as a leader of the Polish team in patrol cross-country skiing at the international FIS skiing competition in Zakopane in February 1929. He was affiliated with the capital of the Polish Tatra Mountains and popularised sport as a manager of the ski section of the Polish Army specialising in patrol cross-country skiing. This is a competition involving cross-country skiing and shooting, from which modern biathlon originated. From 1934 until the outbreak of the Second World War, Kasprzyk ran Olympic camps in Zakopane, earning great respect among competitors.

JAN ŁAZARSKI

Jan Łazarzski (1892–1968) na prowadzeniu podczas mistrzostw Polski w kolarstwie torowym w Warszawie (1931). Zawodnik z Krakowa zdobył w 1924 r. na igrzyskach w Paryżu wraz z kolegami z drużyny pierwszy dla niepodległej Polski medal olimpijski – srebro w drużynowym wyścigu na dochodzenie. Przez niemal całą karierę jeździł z kulą w kolanie – pozostałością po przypadkowym postrzale. Był współinicjatorem budowy toru kolarskiego na stadionie Cracovii.

Jan Łazarzski (1892–1968) in the lead during the Polish track cycling championships in Warsaw (1931). The athlete from Kraków won the first Olympic medal for independent Poland in 1924 at the Paris Olympics together with his teammates – they took the second place in the team pursuit race. For almost his entire career, he cycled with a bullet in his knee as a result of an accidental gunshot wound. He was a co-initiator of the construction of a cycling track at the Cracovia stadium.

WACŁAW MAJEWSKI

Wacław Majewski (1882–1977) na nartach w Tatrach około 1907 r. Zamiłowanie do sportu i turystyki wyniósł z rodzinnego domu. Jako student medycyny na Uniwersytecie Jagiellońskim był jednym z inicjatorów utworzenia Akademickiego Związku Sportowego (studenckie stowarzyszenie sportowe powstałe w Krakowie, działające obecnie na ponad 200 uczelniach w całej Polsce) i jego pierwszym prezesem. Zapisał się w historii nie tylko jako prekursor i czołowy działacz sportu akademickiego, lecz także jako wioślarz AZS oraz uczestnik pierwszego polskiego zimowego wejścia na Babią Górę (Beskid Żywiecki, Karpaty) z 1908 r. i na Skrajny Granat (Tatry Wysokie).

Wacław Majewski (1882–1977) on skis in the Tatra Mountains around 1907. He inherited his love of sport and tourism from his family. As a medicine student at the Jagiellonian University, he was one of the initiators of the creation of the Academic Sports Association (a student sports association established in Kraków and now active at over 200 universities throughout Poland) and served as its first president. He went down in history not only as a pioneer and leading activist in academic sport, but also as an Academic Sports Association rower and participant in the first Polish winter ascent of Babia Góra (Beskid Żywiecki, Carpathian Mountains) in 1908 and of Skrajny Granat (High Tatras).

HELENA MARUSARZÓWNA

Helena Marusarzówna (1918–1941) podczas mistrzostw Polski na Hali Kondratowej (Tatry) w 1935 r. Nie ustępowała starszemu bratu Stanisławowi talentem, urodę odziedziczyła po matce. Wywalczyła siedem tytułów mistrzyni kraju w konkurencjach alpejskich. W 1939 r. została kurierką tatrzańską. Po kilku brawurowych akcjach Marusarzówny zaczęło się nią interesować Gestapo. Mimo tego gdy w marcu 1940 r. poproszono ją o przerzut pieniędzy i rozkazów, nie odmówiła. Razem z innymi kurierami Helena została schwytana w zasadzce na granicy. Po trzech miesiącach tortur Niemcy rozstrzelali ją w Pogórskiej Woli koło Tarnowa.

Helena Marusarzówna (1918–1941) during the Polish Championships on Hala Kondratowa (Tatra Mountains) in 1935. She was as talented as her older brother Stanisław and inherited her beauty from her mother. She won seven national championship titles in alpine competitions. In 1939, she became a Tatra courier. After several courageous acts, the Gestapo started to look more closely at her. Nevertheless when asked to smuggle money and orders in March 1940, she did not refuse. Together with other couriers, Helena was captured in an ambush at the border. After three months of torture, the Germans executed her in Pogórska Wola near Tarnów.

HENRYK REYMAN

Z prawej Henryk Reyman (1897–1963) podczas losowania przed derbowym meczem Wisła Kraków – Cracovia w sierpniu 1932 r. Legendarny piłkarz Białej Gwiazdy (potoczne określenie Wisły Kraków), olimpijczyk, był niekwestionowanym przywódcą drużyny: do historii przeszły jego słynne przemowy w szatni, motywujące kolegów i podnoszące morale zespołu. Uwielbiany przez kibiców za determinację, potrafił wystąpić w meczu z Cracovią w 1925 r. niedługo po zdjęciu gipsu z nogi, by potem zostać bohaterem spotkania.

On the right Henryk Reyman (1897–1963) during the draw before the derby match between Wisła Kraków and Cracovia in August 1932. The legendary footballer of the White Star (the nickname of Wisła Kraków), the Olympic athlete, the undisputed leader of the team: his famous locker room speeches, motivating his teammates and boosting team morale, have gone down in history. Adored by the fans for his determination, he played in the match against Cracovia in 1925 shortly after having cast removed from his leg, only to become the hero of the match.

LEON SPERLING

Leon Sperling (1900–1941) w stroju Cracovii w 1932 r. Piłkarz Pasów był w międzywojennym Krakowie gwiazdą. Drobnej budowy, niezwykle dynamiczny skrzydłowy na boisku był nie tylko bardzo skuteczny, lecz także efektowny: nie było w tamtym okresie drugiego tak znakomicie dryblującego zawodnika. Reprezentował Polskę na igrzyskach olimpijskich w 1924 r. w Paryżu i 21 razy występował w kadrze narodowej w latach 1921–1930. Sperling miał żydowskie pochodzenie. Zginął 18 grudnia 1941 r. w lwowskim getcie, zastrzelony przez pijanego gestapowca.

Leon Sperling (1900–1941) in a Cracovia outfit in 1932. The Stripes footballer was a star in Kraków of the inter-war period. A slender, incredibly fast winger on the pitch, he was not only very effective but also spectacular: no player at the time could equal him in dribbling. He represented Poland at the 1924 Olympic Games in Paris and made 21 appearances for the national team between 1921 and 1930. Sperling was Jewish. He died on 18 December 1941 in the Lwów ghetto, shot by a drunken Gestapo officer.

BRONISŁAWA STASZEL-POLANKOWA

Jedna z czołowych polskich narciarek okresu międzywojennego Bronisława Staszel-Polankowa (1912–1988). Rywalka, ale też przyjaciółka Heleny Marusarzówny. Urodzona w Kościelisku zawodniczka startowała w konkurencjach zarówno alpejskich, jak i klasycznych. Zdobyła osiem tytułów mistrzyni Polski. W 1929 r. została nieoficjalną mistrzynią świata w biegu narciarskim kobiet. Uważa się ją również za prekursorkę żeńskich skoków narciarskich. Przez lata prowadziła schronisko pod Przysłopem Miętusim i w Tatrach była powszechnie znana jako Gaździna z Miętusiej.

One of the top Polish female skiers of the inter-war period Bronisława Staszel-Polankowa (1912–1988). Both a rival and a friend of Helena Marusarzówna. Born in Kościelisko, the athlete competed in both alpine and classic competitions. She won the Polish championship eight times. In 1929 she became the unofficial world champion in women's cross-country skiing. She is also considered to be the forerunner of female ski jumping. For years she ran a mountain chalet below Przysłop Miętusi, a job that earned her the nickname Gaździna of Miętusia ('The Housekeeper of Miętusia') in the Tatra Mountains.

STEFAN SULIMA-POPIEL

Stefan Sulima-Popiel (1896–1927) stoi pierwszy z lewej wraz z drużyną pierwszego piłkarskiego mistrza Polski – Cracovii w sierpniu 1921 r. Urodzony w Skawinie bramkarz dwa lata wcześniej gościnnie występował w... krakowskiej Wiśle. Uczestnik wojny z bolszewikami, dwukrotnie odznaczony Krzyżem Walecznych, wołą walki wykazywał się również na boisku. Uchodził za jednego z najlepszych bramkarzy w kraju. Sulima-Popiel zakończył karierę, mając zaledwie 28 lat, ponieważ musiał zająć się ogromnym majątkiem rodzinnym. To właśnie na jego terenie – w Małej Wsi w pow. ropczyckim – 22 grudnia 1927 r. zginął w niewyjaśnionych okolicznościach.

Stefan Sulima-Popiel (1896–1927), first from left, with the team of the first football champion of Poland – Cracovia in August 1921. The Skawina-born goalkeeper had made two guest appearances two years earlier for... Wisła Kraków (the biggest rival of Cracovia). A participant in the war against the Bolsheviks, twice awarded the Cross of Valour, he also showed his fighting spirit on the pitch. He was regarded as one of the best goalkeepers in the country. Sulima-Popiel ended his career when he was only 28 years old to take care of his huge family estate. It was on his estate – in Mała Wieś in the Ropczyce district – that he died in mysterious circumstances on 22 December 1927.

MICHAŁ WOYSYM-ANTONIEWICZ

Michał Woysym-Antoniewicz (1897–1989) pokonuje przeszkodę podczas zawodów konnych na hipodromie w Łazienkach Królewskich w Warszawie w maju 1932 r. Jego kariera obfitowała w wielkie sukcesy. W 1928 r. jako pierwszy Polak zdobył dwa medale olimpijskie na tych samych igrzyskach. W Amsterdamie wywalczył brąz w konkurencji drużynowej Wszechstronnego Konkursu Konia Wierzchowego i srebro w zespołowych skokach przez przeszkody. Major Wojska Polskiego miał wypadek na treningu, w wyniku którego został przygnieciony przez konia, przez co przedwcześnie zakończył karierę sportową.

Michał Woysym-Antoniewicz (1897–1989) jumping over an obstacle during a horse-riding competition at the Royal Baths Park hippodrome in Warsaw in May 1932. His career was a streak of successes. In 1928, he was the first Pole to win two Olympic medals at the same Games. In Amsterdam, the rider won bronze in the team event of the eventing and silver in team show jumping. Having been crushed by a horse during a training session, the Polish Army major prematurely ended his career.

1 9 4 5 - 1 9 8 9

1 9 4 5 - 1 9 8 9

JAN BALACHOWSKI

Jan Balachowski (ur. 1948) przejmuje pałeczkę w sztafecie 4 × 400 m podczas trójmeczku lekkoatletycznego Polska – Czechosłowacja – Węgry na stadionie Skry w Warszawie w czerwcu 1970 r. Utalentowany sprinter z Krakowa należał do czołowych reprezentantów kraju na przełomie lat 60. i 70. W biegu rozstawnym 4 × 400 m wywalczył złoty medal halowych mistrzostw Europy w 1972 r., a rok wcześniej – wicemistrzostwo Starego Kontynentu na otwartym stadionie. Zawodnik Cracovii był o włos od olimpijskiego podium w 1968 r. w Meksyku, cztery lata później wystąpił na igrzyskach w Monachium.

Jan Balachowski (b. 1948) taking the baton in the 4 × 400 m relay during the Poland – Czechoslovakia – Hungary athletics triathlon at the Skra Stadium in Warsaw in June 1970. The talented sprinter from Kraków was one of the leaders of the national team in the late 1960s and early 1970s. In the 4 × 400 m relay race, he won the gold medal at the European Indoor Championships in 1972, and a year earlier – the European vice-championship in the open stadium. The Cracovia athlete almost made the Olympic podium in Mexico in 1968 and four years later took part in the Munich 1972 Summer Olympics.

STANISŁAW DRAGAN

Z prawej Stanisław Dragan (1941–2007) zadający cios podczas walki w latach 60. Od 1963 r. znany z determinacji i ambicji bokser był przez 10 lat podporą Hutnika Kraków. Na igrzyskach w Meksyku w 1968 r. zdobył brązowy medal olimpijski w wadze półciężkiej, chociaż gdyby nie kontuzja ręki, jakiej doznał w półfinale, mógłby powalczyć nawet o złoto. Po zakończeniu kariery był przez lata cenionym trenerem w krakowskiej Wiśle. Wstąpił się również jako przedsiębiorca i społecznik, pomagając potrzebującym i prowadząc intensywną działalność charytatywną.

On the right Stanislaw Dragan (1941–2007) punching during a fight in the 1960s. Known for his determination and ambition, the boxer was a pillar of Hutnik Kraków for 10 years from 1963. At the 1968 Olympics in Mexico, he won the Olympic bronze medal in the light heavyweight division; if it had not been for an arm injury that he suffered in the semi-finals, he might even have fought for gold. After his career ended, he was a respected coach at Wisła Kraków for years. He also made a name for himself as an entrepreneur and social activist, helping the poor and engaging in charity work.

WOJCIECH FORTUNA

Zakopiańczyk Wojciech Fortuna (ur. 1952) w locie po mistrzostwo olimpijskie w Sapporo (1972). Pierwszy Polak, który wywalczył złoty medal zimowych igrzysk, w konkursie na dużej skoczni sprawił ogromną niespodziankę. Nie należał do faworytów, ale kapitalnie spisał się w pierwszej próbie, osiągając 111 m. Choć drugi skok był znacznie słabszy, to zakopiańczyk zwyciężył. Jest czterokrotnym uczestnikiem Turnieju Czterech Skoczni i medalistą mistrzostw Polski.

Wojciech Fortuna (b. 1952), the famous athlete from Zakopane, during the jump that won him the Olympic championship in Sapporo (1972). The first Pole to win a gold medal at the Winter Games, he surprised everyone in the large hill competition. Not one of the favourites, he did a great job of his first attempt with 111 m. Although his second jump was much weaker, the Zakopane athlete won. He is a four-time participant in the Four Hills Tournament and medallist at the Polish Championships.

FRANCISZEK GĄSIENICA-GROŃ

Franciszek Gąsienica-Groń (1931–2014) w 1956 r. W tym samym roku zakopaniec został pierwszym polskim medalistą zimowych igrzysk olimpijskich. W Cortinie d'Ampezzo wywalczył brąz w kombinacji norweskiej. W pierwszej serii skoków upadł przy lądowaniu i zajmował dopiero 10. miejsce przed kończącą rywalizację biegami. W nim na 2 km przed metą wpadł w głęboki śnieg, tracąc cenny czas. Mimo pechowych zdarzeń w trakcie zawodów jego wyczyn był historyczny.

Franciszek Gąsienica-Groń (1931–2014) in 1956. In the same year, the Zakopane athlete became the first Polish medallist at the Winter Olympics. In Cortina D'Ampezzo, he won bronze in the Nordic combined. After a fall in the first round of jumps, he was ranked 10th before the final race. There, he fell into deep snow 2 km before the finish line, losing valuable time. Even with misfortune during the competition, he achieved a historic feat.

STEFAN KAPŁANIAK

Stefan Kapłaniak (1933–2021) trenuje w Wałczu przed igrzyskami olimpijskimi w Rzymie, na których zdobył brązowy medal (1960). Legendarny zawodnik ze Szczawnicy w młodości świetnie radził sobie w kajakarstwie zarówno górskim, jak i klasycznym. Ostatecznie wybrał drugą z tych dyscyplin. Zdobył dwa tytuły mistrza świata i triumfował w mistrzostwach Europy. Znany także pod pseudonimem „Cenek”, słynął z ekstremalnych wyczynów. W pięć dni pokonał blisko 120-kilometrową trasę z Nowego Sącza do Nowego Targu, płynąc Dunajcem pod prąd po 10 godzin dziennie. Chciał dokonać spływu wodospadem Niagara, lecz nie dostał paszportu.

Stefan Kapłaniak (1933–2021) training in Wałcz before the Olympic Games in Rome, at which he won a bronze medal (1960). A legendary athlete from Szczawnica he excelled in his youth in both mountain and classic canoeing. He eventually chose the latter discipline. He won two world championship titles and triumphed in the European championships. Also known by his nickname 'Cenek', he was famous for his extraordinary feats. He covered a nearly 120-kilometre route from Nowy Sącz to Nowy Targ in five days, swimming down the Dunajec River against the current for 10 hours a day. He wanted to raft down the Niagara Falls but was denied a passport.

JÓZEFA LEDWIG

Józefa Ledwig (ur. 1935) przed wyjazdem na igrzyska olimpijskie w Tokio w 1964 r., gdzie z polską drużyną sięgnęła po brązowy medal w turnieju siatkówki. Cztery lata później powtórzyła to osiągnięcie w Meksyku. Dwukrotnie zdobyła też wicemistrzostwo Europy – w latach 1963 i 1967. Urodzona w Szerzynie (pow. tarnowski) zawodniczka, zwana przez koleżanki Józkiem, to ikona krakowskiej Wisły. Jako atakująca występowała w barwach Białej Gwiazdy przez 20 lat, aż do 1972 r., zdobywając w tym czasie trzykrotnie mistrzostwo Polski.

Józefa Ledwig (b. 1935) before leaving for the 1964 Olympic Games in Tokyo, where she won the bronze medal in the volleyball tournament with the Polish team. Four years later, she repeated this achievement in Mexico. She also won the European vice-championship twice – in 1963 and 1967. Born in Szerzyny (Tarnów district), the player, called Józek by her friends, is a legend of Wisła Kraków. A hitter, she played for the White Star for 20 years, until 1972, winning the Polish championship three times.

STANISŁAW MAJOREK

W środku trener piłki ręcznej Stanisław Majorek (ur. 1937) z Andrzejem Sokołowskim i Jerzym Klempem – podopiecznymi z reprezentacji Polski, która zdobyła brązowy medal olimpijski w 1976 r. Na igrzyskach w Montrealu zasłużony szkoleniowiec piłki ręcznej współtworzył duet trenerski z Januszem Czerwińskim. W latach 60. Majorek założył w rodzinnym Tarnowie sekcję szczypiornistów Pałacu Młodzieży (wówczas Młodzieżowego Domu Kultury), gdzie przez kilka kolejnych pokoleń odniósł mnóstwo sukcesów oraz wychował wielu utalentowanych zawodników.

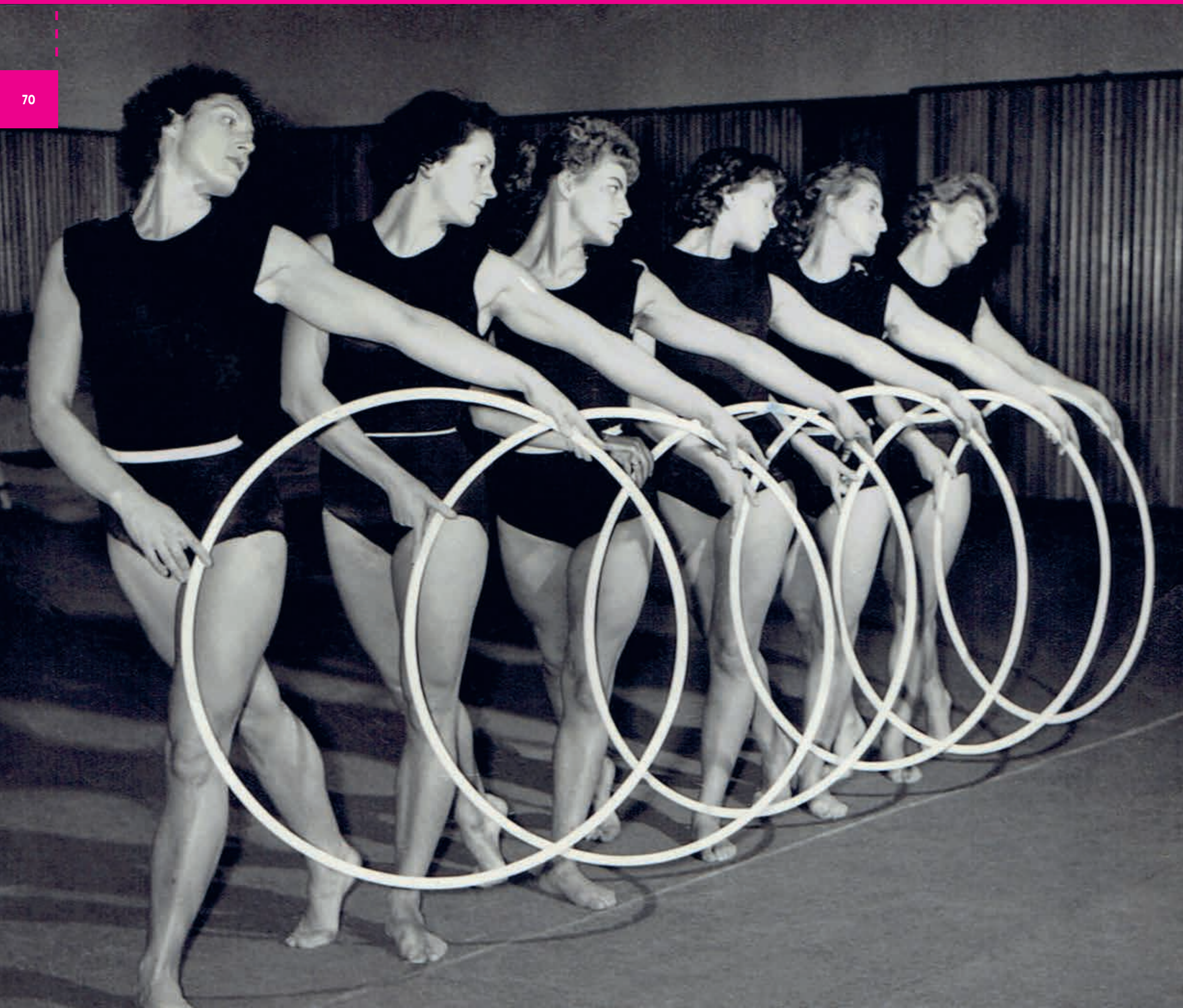
In the centre handball coach Stanisław Majorek (b. 1937) with Andrzej Sokołowski and Jerzy Klempel. Together with other players from the Polish national team they won the Olympic bronze medal in 1976. At the Olympic Games in Montreal, the distinguished handball coach and Janusz Czerwiński were a coaching duo. In the 1960s, Majorek founded the handball section of the Youth Palace (the Youth Community Centre at the time) in his hometown of Tarnów, where he was highly successful for several decades, educating many talented players.

LUDWIK MIĘTTA-MIKOŁAJEWICZ

Szkoleniowiec koszykarek Wisły Kraków Ludwik Miętta-Mikołajewicz (ur. 1932) podczas treningu, 6 czerwca 1982 r. Niedługo później, po 25 latach, zasłużony trener zakończył pracę z zespołem. W tym czasie aż 14 razy doprowadził drużynę Białej Gwiazdy do zdobycia tytułu mistrzyni Polski. Rodowity krakowianin był też trenerem żeńskiej reprezentacji narodowej, która w latach 1980–1981 sięgnęła po wicemistrzostwo Europy. W Krakowie znany jako człowiek instytucja. Przez 25 lat, aż do 2015 r., stał na czele TS Wisła, a następnie został honorowym prezesem klubu.

Ludwik Miętta-Mikołajewicz (b. 1932), a basketball coach of Wisła Kraków, during a training session on 6 June 1982. Soon later, the distinguished coach ended his work with the team after 25 years. During that time, he led the team to 14 Polish women's championship titles. The native of Kraków was also the coach of the women's national team, which became the European vice-champions in 1980–1981. He was known in Kraków as a true Renaissance man. For 25 years, until 2015, he managed TS Wisła and later became the club's honorary president.

HELENA RAKOCZY BARBARA ŚLIZOWSKA-WILK DANUTA STACHOW

Od lewej: Helena Rakoczy (1921–2014), Barbara Ślizowska-Wilk (1935–2023) i Danuta Stachow (1934–2019) wraz z koleżankami z zespołu na zgrupowaniu przed igrzyskami w Melbourne w 1956 r. Gimnastyczki Wawelu Kraków wywalczyły w Australii brązowy medal olimpijski w ćwiczeniach drużynowych z przyborem. Dla Rakoczy – czterokrotnej mistrzyni świata z 1950 r. – było to piękne zwieńczenie wspaniałej kariery. Po jej zakończeniu pozostała w klubie jako trenerka. W latach 60. i 70. prowadziła też kadrę narodową, podobnie jak jej koleżanka z Krakowa – Ślizowska-Wilk.

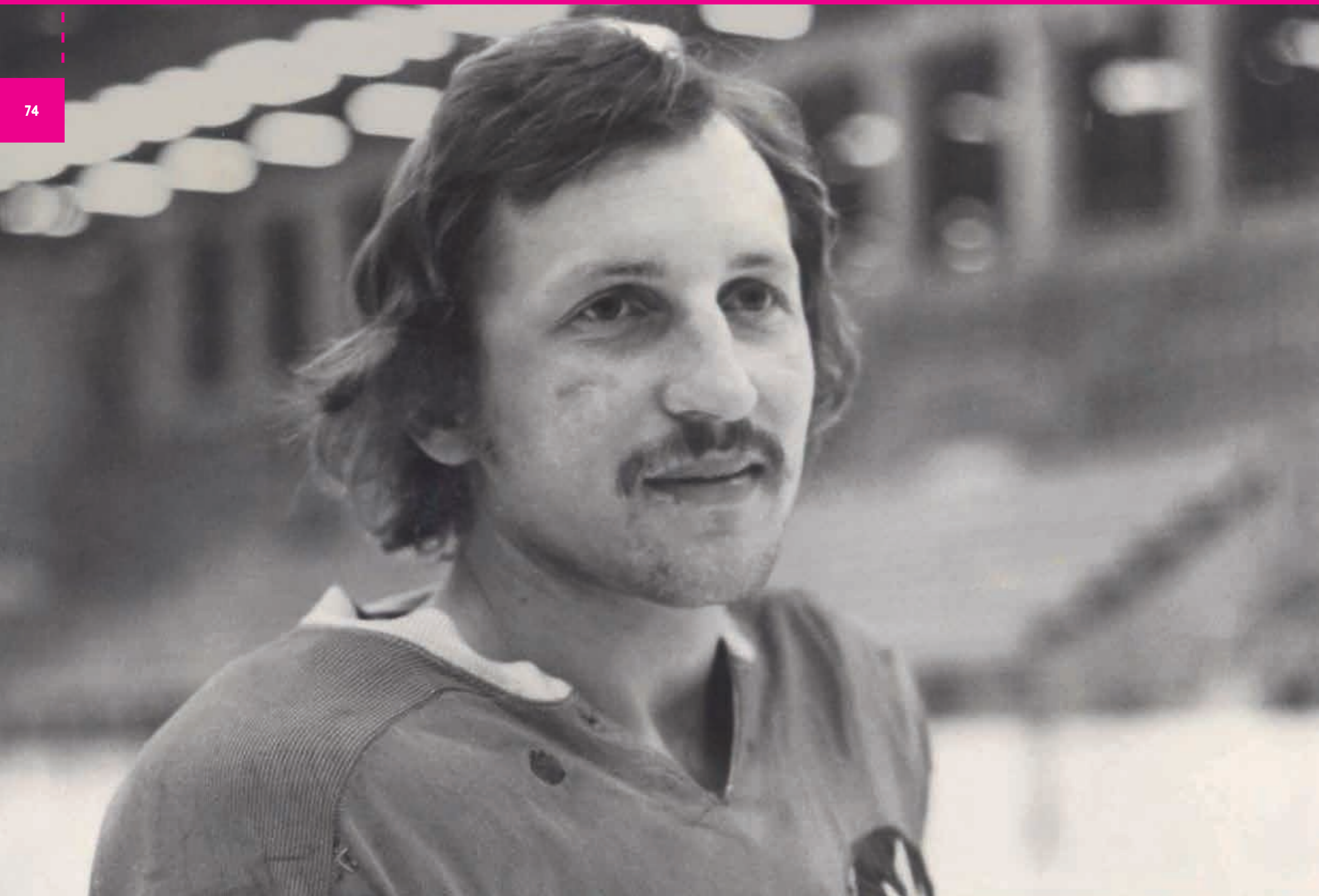
From left: Helena Rakoczy (1921–2014), Barbara Ślizowska-Wilk (1935–2023) and Danuta Stachow (1934–2019) with their teammates at a training camp before the 1956 Melbourne Olympics. The Wawel Kraków gymnasts won the Olympic bronze medal in team portable apparatus in Australia. For Rakoczy – a four-time world champion in 1950 – it was a beautiful finish to an illustrious career. After it ended, she remained at the club as a coach. In the 1960s and 1970s, she also managed the national team, just like her colleague from Kraków – Barbara Ślizowska-Wilk.

ANTONI SZYMANOWSKI ADAM MUSIAŁ KAZIMIERZ KMIECIK

Piłkarze Wisły Kraków w maju 1975 r.: drugi z lewej Antoni Szymanowski (ur. 1951), drugi z prawej Adam Musiał (1948–2020), pierwszy z prawej Kazimierz Kmiecik (ur. 1951). Wszyscy trzej to wieloletni reprezentanci Białej Gwiazdy, członkowie legendarnych „Orłów Górskiego” (nazwa reprezentacji Polski pod przewodnictwem trenera Kazimierza Górskiego – w 1974 r. zdobyła ona pierwszy w historii Polski srebrny medal mistrzostw świata). Musiał i Szymanowski byli podstawowymi obrońcami zespołu, który zrobił furorę na mundialu w RFN. Z kolei napastnik Kmiecik – do dziś najlepszy w historii strzelec Wisły – w dwóch meczach turnieju wszedł na boisko z ławki rezerwowych. Po zakończeniu kariery sportowej wszyscy trzej pozostali związani z klubem jako trenerzy i działacze.

Wisła Kraków footballers in May 1975: second from left Antoni Szymanowski (b. 1951), second from right Adam Musiał (1948–2020), first from right Kazimierz Kmiecik (b. 1951). All three long-standing players of the White Star are members of the legendary Górski's Eagles (the name of the Polish national team led by coach Kazimierz Górski, which in 1974 won Poland's first ever silver medal of the World Championships). Musiał and Szymanowski were the primary defenders of the team that took the World Cup in West Germany by storm. As for Kmiecik – a striker and Wisła's best ever goal scorer up to date – came onto the pitch from the substitutes' bench in two matches of the tournament. After their sporting careers ended, all three remained associated with the club as coaches and officials.

WALENTY ZIĘTARA

Walenty Ziętara (ur. 1948) w barwach Szarotek (Podhale Nowy Targ) w latach 70. Napastnik już jako 18-latek walnie przyczynił się do zdobycia w 1966 r. pierwszego w historii klubu tytułu mistrza Polski. Między innymi dzięki świetnej grze i ogromnej skuteczności Ziętary Podhale przez wiele lat dominowało na krajowych lodowiskach (11 tytułów mistrza kraju). Ziętara był jednym z bohaterów pamiętnego, wygranego przez Polaków 6:3 meczu przeciwko ZSRS na hokejowych mistrzostwach świata w Katowicach.

Walenty Ziętara (b. 1948) played for Podhale Nowy Targ in the 1970s. The striker from Podhale had an immense contribution to the club's first championship of Poland in 1966, when he was only 18 years old. It was partly thanks to Ziętara's excellent play and great effectiveness that Podhale dominated the national league for many years (11 national championship titles). Ziętara was one of the heroes of the memorable game won by the Poles by 6 to 3 against the USSR at the hockey world championships in Katowice.

p o 1 9 8 9

a f t e r 1 9 8 9

KATARZYNA BACHLEDA-CURUŚ

Katarzyna Bachleda-Curuś (ur. 1980) na wirażu podczas biegu na 1500 m na igrzyskach olimpijskich w Pjongczangu w 2018 r. Panczenistka urodziła się w Sanoku, ale największe sukcesy osiągała, mieszkając i trenując w Małopolsce. Zawodniczka LKS Poroniec Poronin dwukrotnie sięgnęła po olimpijski medal w rywalizacji drużynowej. W 2010 r. zdobyła brąz, a cztery lata później – srebro. Pięciokrotna olimpijka, podczas zawodów pucharu świata w łyżwiarstwie szybkim (Berlin 2009) zajęła drugie miejsce w biegu na 1500 m.

Katarzyna Bachleda-Curuś (b. 1980) on a turn during the 1,500 m run at the 2018 Olympic Games in Pyongchang. Born in Sanok, the speed skater achieved her greatest successes when living and training in Małopolska. The LKS Poroniec Poronin athlete twice won an Olympic medal in the team competition. She won bronze in 2010 and silver four years later. A five-time Olympian, she took second place in the 1,500 m run at the Speed Skating World Cup (Berlin 2009).

ANDRZEJ BARGIEL

Mieszkaniec Zakopanego Andrzej Bargiel (ur. 1988) po zjeździe ze szczytu K2, 23 lipca 2018 r. Skialpinista tamtego dnia jako pierwszy człowiek na świecie zjechał bez odpinania nart z wierzchołka drugiej najwyższej góry globu. Nie był to pierwszy taki wyczyn Bargiela: w 2015 r. zjechał na nartach ze szczytu Broad Peak do bazy. Urodzony w Łętowni koło Jordanowa, kupił od sąsiada pierwsze narty jako dziewięciolatek i już wtedy nie miał wątpliwości, jaka będzie jego życiowa pasja.

Andrzej Bargiel (b. 1988), a resident of Zakopane, after descending from the summit of K2 on 23 July 2018. That day, the ski mountaineer became the first person in the world to descend without unfastening his skis from the top of the second highest mountain in the world. It was not the first feat of this kind in Bargiel's life: in 2015 he skied from the summit of Broad Peak to his base camp. Born in Łętownia near Jordanów, he bought his first skis from a neighbour as a nine-year-old. Though only a child, he had no doubts about what his lifelong passion would be.

TADEUSZ BŁAŻUSIAK

Tadeusz Błażusiak (ur. 1983) podczas zwycięskiej inauguracyjnej rundy mistrzostw świata SuperEnduro w Tauron Arenie Kraków, 10 grudnia 2016 r. To miały być pożegnalne zawody urodzonego w Nowym Targu motocyklisty. Tadeusz jednak nie wytrzymał długo na sportowej emeryturze. Po roku wrócił w wielkim stylu i ponownie wygrał w najbardziej nowoczesnej hali w Polsce. Zawodnik Automobilklubu Krakowskiego to legenda off-roadu. Jest sześciokrotnym mistrzem świata w SuperEnduro.

Tadeusz Błażusiak (b. 1983) on 10 December 2016 during the victorious inaugural round of the SuperEnduro World Championship at Tauron Arena Kraków. This was supposed to be the farewell competition of the Nowy Targ-born motorcyclist. Błażusiak's sporting retirement, however, was not a long one. After a year, he returned in great style, winning again in the most modern arena in Poland. The Automobilklub Kraków rider is an off-road legend. He is a six-time world champion in SuperEnduro.

JAN-KRZYSZTOF DUDA

Jan-Krzysztof Duda (ur. 1998) przy szachownicy w 2020 r. Pierwszą partię szachów rozegrał jako pięcioletek. Arcymistrz szachowy z Krakowa to pierwszy Polak, który wywalczył puchar świata (2021). Reprezentant MKS MOS Wieliczka ma w dorobku również m.in. tytuły indywidualnego mistrza Europy i wicemistrza świata w szachach błyskawicznych.

Jan-Krzysztof Duda (b. 1998) at the chessboard in 2020. He played his first game of chess as a five-year-old. The chess grandmaster from Kraków is the first Pole to win the World Cup (2021). The MKS MOS Wieliczka representative also holds the titles of individual European champion and world vice-champion in instant chess.

ALEKSANDRA KAŁUCKA NATALIA KAŁUCKA

Aleksandra i Natalia Kałuckie (ur. 2001) podczas mistrzostw Europy w Monachium, 15 sierpnia 2022 r. Zawodniczki zdobyły na tych zawodach odpowiednio srebrny i brązowy medal. Siostry bliźniaczki z Tarnowa przyszły na świat jako wcześniaki – lekarze obawiali się, że nigdy nie będą w pełni sprawne. Dzięki żmudnej rehabilitacji ten czarny scenariusz się nie sprawdził, choć obie nie widzą w 90 proc. na jedno oko. Mimo to od kilku lat osiągają sukcesy we wspinaczce sportowej. Natalia w 2021 r. wywalczyła mistrzostwo świata w konkurencji na czas, a w drodze po złoto w 1/8 finału pokonała Aleksandrę.

Aleksandra and Natalia Kałucka (b. 2001) during the European Championships in Munich on 15 August 2022. The athletes won the silver and bronze medal respectively at this competition. The twin sisters from Tarnów were born prematurely and doctors feared they would never be fully abled. Thanks to painstaking rehabilitation, this black scenario did not come true even though they are both 90% blind in one eye. Despite this, they have been successful in sport climbing for several years. Natalia won the world championship in the time trial competition in 2021 and beat Aleksandra in the 1/8 final on her way to win the gold medal.

ADRIANNA KĄKOL

Świeżo upieczona mistrzyni Europy i mistrzyni świata w czwórce Adrianna Kąkol (ur. 2001) w 2022 r. Kajakarka Kolejowego Klubu Wodnego 1929 z Krakowa dołączyła do osady jako najmłodsza zawodniczka i spisła się świetnie. Wcześniej odnosiła sukcesy międzynarodowe w kategoriach juniorskiej i młodzieżowej w jedynce i w dwójce. Występ Adrianny Kąkol na igrzyskach europejskich Kraków-Małopolska 2023 to start niemal w domu. Zalew w Kryspinowie, teren zawodów w kajakarskim sprincie, położony jest zaledwie kilkaset metrów od miejsca jej zamieszkania.

Freshly crowned European champion and world champion in the quadruple sculls Adrianna Kąkol (b. 2001) in 2022. The canoeist from Kolejowy Klub Wodny 1929 Kraków joined the team as the youngest competitor and performed very well. She has previously enjoyed international success in the junior and youth categories in both single and double competitions. Adrianna Kąkol's performance in the Kraków-Małopolska 2023 European Games means competing basically at home. The Kryspinów Waterway, the competition area for the canoe sprint, is located just a few hundred metres from where she lives.

RENATA KNAPIK-MIAZGA ALEKSANDRA JARECKA

Szpadzistki Renata Knapik-Miazga (ur. 1988) i Aleksandra Jarecka (ur. 1995) w 2022 r. Podopieczne Radosława Zawrotniaka z AZS AWF Kraków nawiązują do wybitnych osiągnięć swojego trenera – w 2019 r. sięgnęły po tytuł drużynowych mistrzyń Europy. Do największych sukcesów tarnowianki Knapik-Miazgi należą m.in. dwa brązowe medale mistrzostw świata drużynowo (2017 i 2022). Jarecka, rodowita krakowianka, to z kolei m.in. indywidualna młodzieżowa mistrzyni Europy (2016, 2018).

Épée fencers Renata Knapik-Miazga (b. 1988) and Aleksandra Jarecka (b. 1995) in 2022. Radosław Zawrotniak's trainees at AZS AWF Kraków are following up on their coach's outstanding achievements – in 2019 they won the title of European team champions. The greatest achievements of Tarnów's Knapik-Miazga include two bronze medals at the world team championships (2017 and 2022). Jarecka, a native of Kraków, is also the European singles youth champion (2016, 2018).

JANUSZ KOŁODZIEJ

Janusz Kołodziej (ur. 1984) na torze w Lesznie podczas meczu tamtejszej Unii z Motorem Lublin, 19 sierpnia 2022 r. Niewiele ponad miesiąc później wychowanek Unii Tarnów został indywidualnym wicemistrzem Europy. Kołodziej to najbardziej utytułowany żuźlowiec rodem z Małopolski (a ściślej: z Tarnowa) – jest dwukrotnym drużynowym mistrzem świata i wielokrotnym mistrzem Polski. Od kilku lat wspiera sportowy rozwój dzieci i młodzieży w regionie, prowadząc autorską szkółkę żużlową – Akademię Żużlową Janusza Kołodzieja.

Janusz Kołodziej (b. 1984) on the track in Leszno during the match between the local Unia and Motor Lublin on 19 August 2022. Just over a month later, the former rider of Unia Tarnów became individual European vice-champion. Kołodziej is the most successful speedway rider from Małopolska (or, more precisely, from Tarnów) – he is a two-time world team champion and multiple Polish champion. For several years, he has supported the sporting development of children and young people in the region, running his own speedway school – the Janusz Kołodziej Academy.

PAWEŁ KORZENIOWSKI

Paweł Korzeniowski (ur. 1985) podczas wyścigu eliminacyjnego na 200 m stylem motylkowym na mistrzostwach Europy, 20 marca 2008 r. Urodzony w Oświęcimiu zawodnik zdobył wówczas złoty medal. Mistrzem Europy w tej samej konkurencji na 50-metrowym basenie był też w latach 2006 i 2010, a mistrzostwo świata wywalczył w 2005 r. Wychowanek Unii Oświęcim jako pierwszy polski pływak wystąpił na pięciu igrzyskach. Korzeniowski pełnił funkcję chorążego olimpijskiej reprezentacji Polski w Tokio w 2021 r.

Paweł Korzeniowski (b. 1985) during the qualifying race for the 200 m butterfly at the European Championships on 20 March 2008. The Oświęcim-born athlete won the gold medal. He was also European champion in the same competition in the 50-metre pool in 2006 and 2010, and won the world championship in 2005. A former Unia Oświęcim swimmer, he was the first Polish swimmer to compete at five Olympic Games. Korzeniowski served as the flag-bearer of Poland's Olympic team in Tokyo in 2021.

ROBERT KORZENIOWSKI

Robert Korzeniowski (ur. 1968) ze złotym medalem olimpijskim w Atenach (2004). Związany z Krakowem lekkoatleta czterokrotnie stawał na najwyższym stopniu podium igrzysk, czego nie dokonał żaden inny polski sportowiec. Jako jedyny na świecie chodziarz zdobył dwa złote medale (na 20 i 50 km) na tych samych igrzyskach olimpijskich. Trzykrotnie zostawał mistrzem świata i dwa razy triumfował w mistrzostwach Europy. Osiągnął to wszystko, mimo że w dzieciństwie cierpiał na astmę i reumatyczną chorobę stawów. Bezprecedensowe rekordy przełożyły się m.in. na dwukrotne zwycięstwo w plebiscycie „Przeglądu Sportowego” na najlepszego polskiego sportowca roku (1998 i 2000 r.).

Robert Korzeniowski (b. 1968) with an Olympic gold medal in Athens (2004). The Kraków athlete won the gold Olympic medal four times, a feat no other Polish athlete has ever accomplished. He was the only racewalker in the world to win two gold medals (at 20 and 50 km) at the same Olympic Games. He became world champion three times and won the European championships twice. He achieved all this despite suffering from asthma and rheumatic joint disease as a child. His unprecedented records earned him, for example, double victory in the 'Przegląd Sportowy' poll for the best Polish sportsman of the year (1998 and 2000).

JUSTYNA KOWALCZYK

Justyna Kowalczyk (ur. 1983) zmierza po mistrzostwo olimpijskie w Soczi w biegu na 10 km techniką klasyczną, 13 lutego 2014 r. Zawodniczka dokonała heroicznego wyczynu mimo ogromnego bólu spowodowanego złamaniem kości śródstopia. O urazie dowiedziała się jeszcze przed rozpoczęciem zawodów. Zwyciężając w Soczi, mieszkanka Kasiny Wielkiej (pow. limanowski) zdobyła drugi tytuł mistrzyni olimpijskiej, a zarazem piąty medal igrzysk. W trakcie kariery, zakończonej w 2018 r., dwa razy triumfowała też w mistrzostwach świata i czterokrotnie zdobyła puchar świata.

Justyna Kowalczyk (b. 1983) heading for the Olympic championships in Sochi in the 10-kilometre classical cross-country skiing race on 13 February 2014. The athlete achieved the heroic feat despite immense pain caused by a broken metatarsal bone. The injury had been diagnosed before the competition even started. By winning in Sochi, the resident of Kasina Wielka (Limanowa district) won her second Olympic gold and fifth Olympic medal overall. In her career, which ended in 2018, she also won the world championships twice and the World Cup four times.

DAWID KUBACKI

Dawid Kubacki w locie podczas drużynowego konkursu pucharu świata w Zakopanem, 14 stycznia 2023 r. Niecałe dwa miesiące później skoczek, urodzony w 1990 r. w Nowym Targu, stanął na najniższym stopniu podium mistrzostw świata w zawodach na dużej skoczni. Z kolei na skoczni normalnej został mistrzem świata w 2019 r. i wywalczył brązowy medal na igrzyskach w 2022 r. Mieszkaniec Szaflar (pow. nowotarski) ma również w dorobku sukcesy drużynowe, m.in. złoto światowego czempionatu i olimpijski brąz.

Dawid Kubacki in flight during the World Cup team competition in Zakopane on 14 January 2023. Less than two months later, the ski jumper, born in 1990 in Nowy Targ, stood on the lowest step of the podium at the world championships in the large hill competition. In 2019 he became the world champion on the normal hill and won the bronze medal at the 2022 Olympics. The resident of Szaflary (Nowy Targ district) also has a great team record, including the World Championship gold medal and the Olympic bronze medal.

ROBERT KUBICA

Robert Kubica (ur. 1984) z trofeum za drugie miejsce w wyścigu o Grand Prix Japonii w Suzuce, 12 października 2008 r. Niewiele ponad cztery miesiące wcześniej jako pierwszy Polak w historii Kubica zwyciężył w Formule 1 podczas Grand Prix Kanady. Triumf w Montrealu był wyczynem symbolicznym. W 2007 r. na tym samym torze urodzony w Krakowie kierowca miał fatalnie wyglądający wypadek. Wyszedł z niego niemal bez szwanku, choć bolid został doszczętnie zniszczony. W wielu ludzi uznało to za cud. W chwili zdarzenia Kubica miał pod kaskiem fotografię z wizerunkiem Jana Pawła II.

Robert Kubica (b. 1984) with the trophy for finishing second at the Japanese Grand Prix in Suzuka on 12 October 2008. Just over four months earlier, Kubica became the first Pole in history to win a Formula One race during the Canadian Grand Prix. The triumph in Montreal had a symbolic meaning. In 2007, at the same circuit, the Kraków-born driver had a fatal-looking accident. Although the car was completely destroyed, he barely got injured. Many people considered it a miracle, knowing that, at the time of the incident, Kubica was wearing a photograph with an image of pope John Paul II under his helmet.

ANNA LISOWSKA

Pokaz sportowych umiejętności w wykonaniu Anny Lisowskiej (ur. 1991) w 2021 r. Zawodniczka w tym samym roku sięgnęła po złoty medal w konkurencji kata podczas mistrzostw świata w karate kyokushin w Tauron Arenie Kraków. Tym samym Lisowska powtórzyła sukces z 2014 r. Pochodząca z Krakowa zawodniczka łączy karierę sportową z działalnością naukową, przygotowując rozprawę doktorską w dziedzinie nauk politycznych. Myśli o pracy w dyplomacji i niewykluczone, że w przyszłości zostanie ambasadorem nie tylko małopolskiego sportu.

A display of sporting skills by Anna Lisowska (b. 1991) in 2021. The athlete won the gold medal in the kata competition at the World Kyokushin Karate Championships at the Tauron Arena Kraków in her hometown the same year. Lisowska thus repeated her success from 2014. The athlete is combining her sporting career with her scholarly pursuits, preparing her PhD thesis in political science. She plans to work as a diplomat, so it is possible that in the future she will become an ambassador of not only Małopolska's sport.

RAFAŁ MAJKA

Rafał Majka (ur. 1989) na trasie 17. etapu Tour de France, 20 lipca 2016 r. Wcześniej, w 2014 r., jako pierwszy Polak triumfował w klasyfikacji górskiej tego prestiżowego wyścigu. W 2016 r. wychowanek Krakusa Swoszowice wywalczył olimpijski brąz w wyścigu ze startu wspólnego. Urodzony w Zegartowicach (pow. myślenicki) kolarz w 2014 r. odebrał w Krakowie nagrodę za zwycięstwo w Tour de Pologne.

Rafał Majka (b. 1989) on the route of Stage 17 of the Tour de France on 20 July 2016. Earlier, in 2014, he became the first Pole to win the mountain classification of this prestigious race. In 2016, the cyclist from Krakus Swoszowice won Olympic bronze in a mass start race. Majka, born in Zegartowice (Myślenice district), received the award for winning the Tour de Pologne in Kraków in 2014.

JOANNA MIREK

Joanna Mirek (ur. 1977) podczas meczu Polska – Turcja na mistrzostwach świata, 13 listopada 2006 r. Urodzona w Myślenicach wychowanka tamtejszego Dalina to dwukrotna mistrzyni Europy – z lat 2003 i 2005. Karierę zaczynała jako środkowa bloku, ale szybko zmieniła pozycję na boisku. Dziś uznawana jest za jedną z najlepszych przyjmujących w historii polskiej siatkówki. Mirek łącznie sześć razy zdobyła mistrzostwo kraju, w tym trzykrotnie jako zawodniczka Muszynianki Muszyna. W latach 90. reprezentowała też inne małopolskie kluby – Wisłę Kraków i MKS Andrychów.

Joanna Mirek (b. 1977), during the Poland – Turkey match at the World Championship on 13 November 2006. Born in Myślenice, she used to play for Dalin Myślenice and is a two-time European champion (2003 and 2005). She started her career as a middle blocker, but quickly changed her position on the court. Today, she is considered to be one of the best outside hitters in the history of Polish volleyball. Mirek has won the national championship a total of six times, including three times as a player of Muszynianka Muszyna. In the 1990s she also represented other Małopolska clubs: Wisła Kraków and MKS Andrychów.

KATARZYNA NIEWIADOMA

Katarzyna Niewiadoma (ur. 1994) przed pierwszą edycją wyścigu Paryż–Roubaix, 1 października 2021 r. Zawodniczka z Limanowej stanęła na najniższym stopniu podium mistrzostw świata po wyścigu kolarskim ze startu wspólnego. Trzecie miejsce zajęła również w historycznej, pierwszej edycji kobiecego Tour de France w 2022 r. Dwukrotna olimpijka ma w dorobku także srebrny medal igrzysk europejskich, dwa tytuły mistrzyni orliczek i srebro mistrzostw Starego Kontynentu. W osiąganiu tych sukcesów wychowawca Krakusa Swoszowice nie przeszkodziła nawet wykryta w 2015 r. wrodzona wada serca.

Katarzyna Niewiadoma (b. 1994) before the first edition of the Paris–Roubaix race, 1 October 2021. The athlete from Limanowa took third place at the world championship after a mass start cycling race. She also took third place in the historic first edition of the women's Tour de France in 2022. The two-time Olympian also won a silver medal at the European Games, two U23 titles and a silver medal at the European Old Continental Championships. Even a congenital heart defect diagnosed in 2015 did not prevent the former Krakus Swoszowice cyclist from making this happen.

AGNIESZKA RADWAŃSKA

Agnieszka Radwańska (ur. 1989) na korcie w Tauron Arenie Kraków podczas pojedynku w ramach I rundy Pucharu Federacji, 8 lutego 2015 r. Niespełna dziewięć miesięcy później rodowita krakowianka zwyciężyła w kończącym sezon prestiżowym turnieju WTA Finals. Jest drugą w historii Polką, która zagrała w finale Wimbledonu (2012). 75 lat wcześniej dokonała tego inna krakowianka – znakomita przedwojenna tenisistka Jadwiga Jędrzejowska. Wielki tenisowy talent Radwańska rozwijała w młodości na kortach KS Nadwiślan w Krakowie. Zawodniczka triumfowała w 20 singlowych turniejach WTA, a karierę zakończyła w 2018 r.

Agnieszka Radwańska (b. 1989) on court at the Tauron Arena Kraków during her match in the first round of the Federation Cup, 8 February 2015. Less than nine months later, the native of Kraków won the season-ending prestigious WTA Finals tournament. She is the second Polish woman in history to play in the Wimbledon final (2012). 75 years earlier it was done by another Kraków native, an excellent pre-war tennis player Jadwiga Jędrzejowska. Radwańska developed her great tennis talent on the courts of KS Nadwiślan in Kraków. She triumphed in 20 WTA singles tournaments and ended her career in 2018.

MARIA SAJDAK

Maria Sajdak (ur. 1991) z brązowym medalem olimpijskim zdobytym w Rio de Janeiro (2016 r.) w rywalizacji czwórek podwójnych. Ponownie na podium wioślarka z Krakowa stała na kolejnych igrzyskach: w Tokio w 2021 r., tym razem jako srebrna medalistka. Z kolei w 2018 r. sięgnęła po mistrzostwo świata i mistrzostwo Europy. Sajdak treningi wioślarskie rozpoczęła w piątej klasie szkoły podstawowej. W młodości grała też na pianinie, ale porzuciła muzykę dla sportu.

Maria Sajdak (b. 1991) with her Olympic bronze medal won in Rio de Janeiro (2016) in the quadruple sculls competition. The rower from Kraków stood on the podium again at the next Games in Tokyo in 2021, this time as a silver medallist. In 2018, she won the world championship and the European championship. Sajdak started her rowing training in the fifth grade. She also played the piano in her youth but gave up music for sport.

RAFAŁ SONIK

Rafał Sonik (ur. 1966) podczas piątego etapu Rajdu Dakar na odcinku Copiapó-Antofagasta w Chile, 8 stycznia 2015 r. Niewiele ponad tydzień później kierowca z Krakowa jako pierwszy Polak triumfował w klasyfikacji generalnej tej prestiżowej i niezwykle wymagającej imprezy, wygrywając w kategorii quadów. Sonik – dziewięciokrotny zwycięzca pucharu świata FIM – jest znany nie tylko z wybitnych osiągnięć sportowych. Cieszy się również zasłużoną renomą sprawnego przedsiębiorcy oraz społecznika i filantropa.

Rafał Sonik (b. 1966) during the fifth stage of the Dakar Rally on the Copiapó-Antofagasta stage in Chile, 8 January 2015. Just over a week later, the driver from Kraków became the first Pole to triumph in the overall classification of this prestigious and extremely demanding event, winning the quad category. A nine-time winner of the FIM World Cup, Sonik is not only known for his outstanding sporting achievements. He also has a well-deserved reputation as a skilful entrepreneur as well as a community activist and philanthropist.

KAMIL STOCH

Kamil Stoch (ur. 1987) z dwoma złotymi medalami olimpijskimi zdobyłymi w Soczi w 2014 r. Wybitny skoczek narciarski z Zębu (pow. tatrzański) to najbardziej utytułowany z polskich sportowców w historii igrzysk zimowych. Po trzecie mistrzostwo olimpijskie sięgnął w 2018 r. w Pjongczangu, gdzie wywalczył również brąz w konkursie drużynowym. Oprócz tego zdobył mistrzostwo świata (indywidualnie i drużynowo), trzy razy wygrał Turniej Czterech Skoczni, a także odniósł 39 zwycięstw w zawodach pucharu świata i trzykrotnie zwyciężył w klasyfikacji generalnej.

Kamil Stoch (b. 1987) with two Olympic gold medals won in Sochi in 2014. The outstanding ski jumper from Ząb (Tatra district) is the most successful of all Polish athletes in the history of the Winter Games. In Pyongchang (2018), he won his third Olympic championship and bronze in the team competition. In addition, he won the world championships (individually and as a team) and triumphed in the 4-Hills-Tournament three times. He also won 39 World Cup individual competitions and finished as the World Cup winner three times.

MAGDALENA ŚLIWA

Magdalena Śliwa (ur. 1969) w stroju Wisły Kraków w 2023 r. Wychowanka Białej Gwiazdy wielokrotnie podkreślała silne przywiązanie do tego klubu. W siatkarskiej drużynie Wisły debiutowała w wieku 17 lat. Jest dwukrotną mistrzynią Europy i rekordzistką pod względem występów w reprezentacji narodowej. Barwy macierzystej drużyny przywdziała ponownie w 2006 r., po kilku latach gry m.in. w lidze włoskiej. Po zakończeniu kariery zawodniczej została trenerką w ukochanej Wiśle.

Magdalena Śliwa (b. 1969) in a Wisła Kraków uniform in 2023. The former White Star player has repeatedly emphasised her close bond with the club. She made her debut in the Wisła volleyball team at the age of 17. She is a two-time European champion and a record holder in terms of appearances in the national team. She donned the colours of her home team again in 2006, after several years of playing in, inter alia, the Italian league. After her playing career ended, she became a coach at her beloved Wisła.

RADOSŁAW ZAWROTNIAK

Radostław Zawrotniak (ur. 1981) w rodzinnym Krakowie, 25 sierpnia 2008 r. Dziesięć dni wcześniej szpadzista wywalczył w Pekinie srebrny medal olimpijski w rywalizacji drużynowej. W tej konkurencji zdobył też srebro mistrzostw Europy i brąz mistrzostw świata. Po zakończeniu kariery Zawrotniak pozostał w krakowskim AZS AWF na stanowisku trenerem i od kilku lat przyczynia się do sukcesów sportowców tego klubu.

Radostław Zawrotniak (b. 1981) in his native Kraków, 25 August 2008. Ten days earlier, the épéist won the Olympic silver medal in the team competition in Beijing. He also won silver at the European Championships and bronze at the World Championships in the team competition. After ending his career, Zawrotniak remained at Kraków's AZS AWF, working as a coach and has contributed to the success of the club's athletes for several years.

m i e j s c a

p l a c e s

miejsca places

Małopolska, będąca kolebką polskiego sportu, to fascynująca mozaika miejsc ze wspaniałą tradycją. Historia wielu ośrodków, znanych również daleko poza granicami regionu, sięga końca XIX i początku XX w., gdy Polacy nie mieli własnego państwa. Ośrodki te, mimo upływu lat, dziejowych perturbacji oraz widocznych zmian w wyglądzie zewnętrznym, do dziś pozostają ważne nie tylko dla Małopolan.

Park Jordana, otwarty 31 sierpnia 1889 r. w Krakowie, to pierwszy tego rodzaju kompleks w Europie. Szybko stał się centrum krzewienia kultury fizycznej i rozwoju sportu. Składał się m.in. z 12 boisk, z których każde miało inne przeznaczenie. Po ponad 130 latach park utrzymuje status ważnego ośrodka aktywności fizycznej, miejsca spotkań mieszkańców i turystów.

Podobnie długą historię szczyli się krakowska siedziba Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego Sokół. Już pod koniec XIX w. miejsce to było ważnym ośrodkiem sportowym na ziemiach polskich. Komunistyczny reżim doprowadził do tego, że po II wojnie światowej stowarzyszenie zdelegalizowano, co przerwało na ponad 40 lat sportową działalność prowadzoną w gmachu Sokola. Po jego reaktywacji wznowiono zajęcia gimnastyki sportowej i artystycznej. Sportowcy ćwiczą dziś pod pięknym sklepieniem, na którym wciąż doskonale widoczne są malowidła z hasłami określającymi ideowe podstawy organizacji.

Długą historię mają również stadiony piłkarskie w Krakowie. Stary obiekt Cracovii, otwarty 31 marca 1912 r., był pierwszą tego typu inwestycją na ziemiach polskich. W latach 2009–2010 powstał na jego miejscu nowy stadion, a zaprojektowali go architekci, którzy odpowiadają za modernizację stadionu Santiago Bernabéu, będącego dumą Realu Madryt. Z kolei pierwszy stadion Wisły spłonął rok po oddaniu do użytku – w 1915 r. Został odbudowany kilka lat później, ale uległ zniszczeniu w 1946 r. w wyniku nawałnicy. Od stycznia 2023 r. trwa gruntowna modernizacja czwartego już stadionu Wisły, który nosi imię legendy klubu – Henryka Reymana.

Małopolska, the cradle of Polish sport, is a fascinating mosaic of places with a great tradition. The history of many centres, known also far beyond the region's borders, dates back to the late 19th and early 20th century, when Poles did not have their own country. These centres, in spite of the passage of time, historical upheaval and visible changes in their external appearance, remain important not only for the people of Małopolska.

Jordan Park, opened on 31 August 1889 in Kraków, is the first complex of its kind in Europe. It quickly became a centre for promoting physical culture and sport development. It consisted of, inter alia, 12 playing fields, with each of them having a different purpose. After over 130 years, the park maintains its status as an important centre of physical activity and a meeting place for residents and tourists.

The Kraków headquarters of the Polish Gymnastic Society Sokół has a similarly long history. As early as the late 19th century, the place was an important sports centre in the Polish lands. The communist regime caused the association to be outlawed after the Second World War, which interrupted the sporting activities carried out in the Sokół building for over 40 years. After its reactivation, sports and artistic gymnastics classes resumed. Today, athletes practise under a beautiful vault, where paintings with slogans defining the ideological foundations of the organisation are still clearly visible.

Kraków's football stadiums also have a long history. The old Cracovia venue, opened on 31 March 1912, was the first of its kind in the Polish lands. In 2009–2010, a new stadium was built in its place, designed by the architects responsible for the modernisation of the Santiago Bernabéu stadium, the pride of Real Madrid. In contrast, Wisła's first stadium burnt down a year after it was opened, in 1915. Rebuilt a few years later, it was destroyed in 1946 by a storm. A major upgrade of Wisła's fourth stadium, named after club legend Henryk Reyman, is underway as of January 2023.

Małopolska słynie z kultowych miejsc nie tylko dla polskiego, lecz także światowego sportu. Przykładem może być skocznia narciarska Wielka Krokiew w Zakopanem, otwarta 22 marca 1925 r. Odbyły się na niej spektakularne konkursy skoków narciarskich najwyższej rangi. Od 1989 r. obiekt nosi imię Stanisława Marusarza. Do dziś Wielka Krokiew, pomimo kilkukrotnego przebudowywania, nie straciła nic ze swej magii.

Za świątynię sportu już teraz uchodzi otwarta w 2014 r. Tauron Arena Kraków. To największa sportowa arena w Polsce, mogąca pomieścić w głównej hali ok. 22 tys. osób. Wielokrotnie organizowano na niej zawody na najwyższym poziomie. Odbywały się tam mecze światowych czempionów w siatkówce oraz w piłce ręcznej, a także rundy mistrzostw świata w SuperEnduro. W Krakowie znajduje się również inny obiekt wyjątkowy w skali kraju, mianowicie tor kajakarstwa górskiego Kolna. Umożliwia on prowadzenie treningów przez cały rok w warunkach optymalnych dla tej odmiany kajakarstwa¹.

W Małopolsce nie brakuje miejsc, które właśnie za sprawą sportu zyskały uznanie w całym kraju – jak Nowy Targ, liczący niewiele ponad 30 tys. mieszkańców. Swoją siedzibę ma tam klub hokejowy Podhale, najbardziej utytułowany w historii rozgrywek o mistrzostwo Polski. Nic dziwnego, że na flagach kibiców widnieje hasło „Małe miasto – wielki klub”. Mówi ono samo za siebie i doskonale się sprawdza jako narzędzie promocyjne nowotarskiego klubu. W hokeju bryluje też inny klub położony w zachodniej Małopolsce, mianowicie Unia Oświęcim. Drużyna ta nieprzerwanie przez siedem lat (od 1998 do 2004 r.) sięgała po mistrzostwo Polski, a w ostatnich sezonach ponownie liczy się w walce o tytuł najlepszej drużyny w kraju. Oświęcim znany jest także z jednej z najbardziej nowoczesnych pływalni w Polsce. To właśnie tutaj, na basenie olimpijskim w obiekcie MOSiR-u, przed laty trenował mistrz świata i mistrz Europy Paweł Korzeniowski.

Niemalym rozgłosem cieszy się również kolarski klub Krakus Swoszowice, działający

Małopolska is famous for its iconic places not only for Polish, but also for global sport. One example is the Wielka Krokiew ski jumping hill in Zakopane, opened on 22 March 1925. It hosted spectacular ski jumping competitions of the highest rank. Since 1989, the facility has borne the name of Stanislaw Marusarz. To this day, the Wielka Krokiew has lost none of its magic despite having been rebuilt several times.

The Tauron Arena Kraków, opened in 2014, is already regarded a sports Mecca. It is the largest sports hall in Poland, with a capacity of over 15,000 people in the main arena. It has hosted top-level competitions on many occasions, including world championship matches in volleyball and handball, as well as rounds of the SuperEnduro world championships. Kraków also has another venue that is unique in whole Poland, namely the Kolna canoe slalom course. It enables year-round training under optimal conditions for this type of canoeing.¹

Małopolska is full of places that have gained recognition throughout Poland thanks to sport, one of them being Nowy Targ, with a population of just over 30,000. It is home to the Podhale hockey club, the most successful one in the history of the Polish national league. Not surprisingly, the fans' flags bear the slogan 'Small town – big club'. It speaks volumes and works perfectly as a promotional tool for the Nowy Targ club. Hockey is also the trademark of another club located in the west of Małopolska, namely Unia Oświęcim. The team won seven championships in a row (from 1998 to 2004), and in recent seasons has been again a contender for the title of the best team in the country. Oświęcim is also known for one of the most modern swimming pools in Poland. It was here, in the Olympic swimming pool at the Municipal Sports and Recreation Centre, that Paweł Korzeniowski, the world and European champion, trained years ago.

The Krakus Swoszowice cycling club, operating on the southern outskirts of Kraków, also enjoys considerable fame. World cycling stars

na południowych obrzeżach Krakowa. Z tej drużyny wywodzą się gwiazdy światowego kolarstwa – Katarzyna Niewiadoma i Rafał Majka, zresztą nie brakuje zawodników, którzy mają szansę wkrótce pójść w ślady swoich klubowych idoli. Istotny dla aktywności fizycznej ośrodek znajduje się także we wschodniej części miasta. Zalew Nowohucki, wraz z otaczającym go parkiem, po rewitalizacji przeprowadzonej na początku XXI w. ponownie jest lubianym miejscem rekreacji i wypoczynku mieszkańców Nowej Huty.

Sport gości również w chętnie odwiedzanym przez turystów Beskidzie Sądeckim. Na Górze Parkowej w Krynicy co roku odbywają się zawody pucharu Polski MTB – Wyścig o Perłę Polskich Uzdrowisk. W znanym kurorcie działa też Krynica-Zdrój Arena (znana także jako Hala Lodowa), na której w przeszłości wielokrotnie odbywały się ważne imprezy międzynarodowe.

Pejzażu Małopolski dopełniają nowoczesne obiekty, powstałe niedawno. Z racji tego, że w Tarnowie w ostatnich latach doczekano się powrotu miejscowych drużyn do najwyższych klas rozgrywkowych w grach zespołowych, zarówno szczypiorniści, jak i siatkarki rozgrywają mecze w nowej hali – na Arenie Jaskółka w tarnowskich Mościcach. Dobrą infrastrukturą sportową może pochwalić się także Akademia Wychowania Fizycznego w Krakowie. Uczelnia dysponuje m.in. krytą pływalnią i profesjonalnym stadionem lekkoatletycznym.

Najstarszym miejscem w Krakowie, w którym odbywają się ważne wydarzenia sportowe, jest Rynek Główny. W latach 1998–2010 mieściła się na nim meta międzynarodowego mityngu chodziarskiego „Na Rynek marsz!”. W stolicy Małopolski wielokrotnie finiszowali także kolarze – uczestnicy wyścigu Tour de Pologne. Każdego roku w Krakowie odbywa się ponadto wiele imprez biegowych i rekreacyjnych.

Katarzyna Niewiadoma and Rafał Majka come from this club, a number of riders are likely to soon follow in the footsteps of their idols. An important centre for physical activity can also be found in the eastern part of the city. Following its revitalisation in the early 2000s, the Nowa Huta Lake, with its surrounding park, is once again a popular place for recreation and leisure for Nowa Huta residents.

Sport is also present in the popular region of Beskid Sądecki. The Krynica-Zdrój Hill Park hosts an annual Polish MTB Cup competition – the Race for the Pearl of Polish Health and Spa Resorts. The well-known resort is also home to the Krynica-Zdrój Arena (also known as the Ice Arena), which has hosted important international events on many occasions in the past.

Małopolska's sports landscape is complemented by modern facilities that have been built recently. As Tarnów has seen the return of local teams to the top division in recent years, both handball and volleyball players play their matches in a new hall: the Jaskółka Arena in Tarnów's Mościce. The Academy of Physical Education in Kraków also has excellent sports infrastructure. The university has, for example, an indoor swimming pool and a professional athletics stadium.

The oldest place in Kraków where important sports events are held is the Main Square. In the years 1998–2010, it was the location of the finish line of the international walking race 'To the Main Square!'. The Małopolska's capital has also been the venue of numerous finishes for cyclists competing in the Tour de Pologne. Moreover, numerous running and recreational events take place in Kraków every year.

¹ <https://kolna.pl/tor-kajakowy/tor-kajakowy/> [dostęp: 10.02.2023].

¹ <https://kolna.pl/tor-kajakowy/tor-kajakowy/> [accessed: 10.02.2023].

KRAKÓW CENTRUM GIMNASTYKI

Mistrzyni Polski junierek w gimnastyce artystycznej Emilia Komarewicz prezentuje efektywną figurę na treningu w siedzibie Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego Sokół w Krakowie, listopad 2020 r. Gmach stowarzyszenia wzniesiono w 1889 r., a w kolejnych latach był on rozbudowywany. Sokół od chwili powstania stał się jednym z głównych ośrodków krzewienia kultury fizycznej i rozwoju sportu na ziemiach polskich. W krakowskiej siedzibie obecnie regularnie odbywają się profesjonalne zajęcia z gimnastyki artystycznej i sportowej.

GYMNASTICS CENTRE

Polish junior champion in artistic gymnastics Emilia Komarewicz presents an impressive pose during a training session at the headquarters of the Polish Gymnastic Association Sokół in Kraków, November 2020. The association's building was erected in 1889 and was extended in subsequent years. Since its establishment, Sokół has become one of the main centres for the popularisation of physical activity and the development of sport on Polish soil. Nowadays, professional classes in artistic and sports gymnastics are held in Kraków's Sokół on a regular basis.

MOJA MAŁOPOLSKA

ANNA LISOWSKA

Mamy do zaoferowania nie tylko sportowe emocje

Sportową przygodę zaczynałam w 1998 r. nie od karate, ale od akrobatyki sportowej w Polskim Towarzystwie Gimnastycznym Sokół

w Krakowie. Treningi odbywały się w historycznym, neogotyckim budynku Sokola przy ul. Piłsudskiego. Kiedy pod koniec XIX w. oddano go do użytku, była to bodaj największa sala gimnastyczna w całej Galicji, wyposażona w najnowocześniejszy sprzęt. Pamiętam, że na dolnej i górnej sali znajdowały się wspaniałe drewniane balkony, z których rodzice mogli podziwiać występy dzieci. Piękne malowidła i historyczne pomieszczenia z niezwykle wysokimi sufitami sprawiały, że nasze ćwiczenia nabierały królewskiego charakteru! Duże

wrażenie robią dekoracje Antoniego Tucha, które niedawno przeszły renowację. Na ścianach wypisano najważniejsze hasła związane z ruchem sokolim: równość, męstwo, dzielność, karność. Sokół ma przecież piękne tradycje patriotyczne i te hasła są dla młodych ludzi rodzajem drogowskazu.

Małopolska to wyjątkowy region, również jeśli chodzi o możliwości sportowe. Przed mistrzostwami świata w Tokio w 2014 r. (wtedy po raz pierwszy zdobyłam złoto) przygotowywałam się w krakowskiej sali YMCA przy ul. Krowoderskiej. Trenowałam też indywidualnie w plenerze, często w parku Jordana. W ogóle od momentu wybuchu pandemii zaczęłam sporo trenować na powietrzu. Mam swoje ulubione miejsce niedaleko krakowskiej AWF, gdzie znajduje się duży park wraz z parkingiem – spędziłam tam na treningach wiele godzin, gdy ze względu na lockdown nie mieliśmy dostępu do sali. Można nawet powiedzieć, że zaprzyjaźniłam się z liskiem mieszkającym w parku. Przybiegał codziennie o tej samej porze, co było dla mnie sygnałem do zakończenia treningu (*śmiech*).

Za każdym razem, kiedy w Małopolsce organizowane są duże imprezy sportowe, wynika z nich wiele dobrego dla promocji regionu. Mamy do zaoferowania nie tylko sportowe emocje, lecz także zabytki, wspaniałe widoki, ważne dzieła kultury i żywą, obecną wszędzie historię. Jeśli ktoś będzie chciał się w to zagłębić, z pewnością nie poczuje się zawiedziony. Małopolska to region o ogromnym potencjale, który warto rozwijać.

MY MAŁOPOLSKA

ANNA LISOWSKA

We have more than just sport emotions to offer

I started my sporting adventure in 1998 not with karate, but with sports acrobatics in

the Sokół Polish Gymnastic Association in Kraków. Training took place in the historic, neo-Gothic Sokół building at Piłsudskiego Street. When it was put into use in the late 19th century, it was probably the largest gymnasium in the entire Galicia, equipped with the most modern equipment. I remember that the lower and upper halls had magnificent wooden balconies from which parents could admire the children's performances. Beautiful paintings and historic rooms with extremely high ceilings allowed us to feel like royalty when exercising! The decorations by Antoni Tuch, which have recently undergone renovation, are very impressive. The walls are inscribed with the most important slogans associated with the Sokół association: equality, valour, bravery, discipline. After all, Sokół has beautiful patriotic traditions and these slogans are a kind of guidepost for young people.

Małopolska is a special region, not only when it comes to sport. Before the 2014 World Championships in Tokyo (that was when I won gold for the first time), I prepared in Kraków's YMCA hall at Krowoderska Street. I also trained individually outdoors, often in the Jordan Park. In general, since the outbreak of the pandemic, I have started to train a lot outdoors. I have my favourite place near Kraków's Academy of Physical Education, with a large park and a parking lot. I spent many hours training there when we didn't have access to the hall due to the lockdown. You could even say that I made friends with a fox living in the park. It used to come running at the same time every day, which was the signal for me to finish my training (*laughs*).

Whenever major sporting events are organised in Małopolska, they always help to promote the region. What we have to offer is not only sport emotions, but also historical monuments, magnificent views, important works of culture and a vibrant history that is present everywhere. If you want to delve into this, you won't be disappointed. Małopolska is a region with enormous potential that is worth developing.

KRAKÓW AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO

Prof. Jan Blecharz (z lewej) w rozmowie z Adamem Małyszem w Krakowie, 14 lutego 2001 r. Współpraca psychologa z zawodnikiem w pierwszej dekadzie XXI w. zmieniła oblicze polskich skoczków narciarskich. Swoją spektakularną przemianę i wiarę we własne możliwości Małysz zawdzięcza m.in. prof. Blecharzowi, wieloletniemu pracownikowi naukowemu AWF w Krakowie. To właśnie tam powstała metoda współpracy psychologicznej ze sportowcami, która w wypadku Małysza okazała się kluczem do sukcesu. Fenomen Adama Małysza przyczynił się do wzmocnienia pozycji polskiego narciarstwa, a metody sprawdzone w pracy z polskim skoczkiem zaczęto wykorzystywać również w innych dyscyplinach sportowych. AWF w Krakowie nieustannie wspiera rozwój polskiego sportu, przyczyniając się do sukcesów kolejnych zawodników.

ACADEMY OF PHYSICAL EDUCATION

Prof. Jan Blecharz (left) talking to Adam Małysz in Kraków on 14 February 2001. The cooperation between a psychologist and a ski jumper in the first decade of the 21st century changed the face of this discipline. Małysz owes his spectacular transformation and his self-confidence partly to Prof. Blecharz, a long-time academic employee of the Kraków Academy of Physical Education. It was there that the method of psychological cooperation with athletes was developed, proving to be the key to success in the case of Małysz. Adam Małysz's success contributed to strengthening the position of Polish skiing, and the methods tested in work with the Polish ski jumper were also applied in other sports disciplines. The Kraków Academy of Physical Education continues to support the development of Polish sport, contributing to the success of other athletes.

KRAKÓW RYNEK GŁÓWNY

Siódma edycja Cracovia Maraton – biegacze na Rynku Głównym w Krakowie, 4 maja 2008 r. Trasa krakowskiego maratonu, jednej z najważniejszych w Polsce imprez masowych, wiedzie przez najciekawsze miejsca w mieście. W centralnym punkcie Krakowa odbywają się różnego rodzaju zawody sportowe. Rynek Główny został wybrany jako jedna z aren Igrzysk Europejskich Kraków-Małopolska 2023 – miejsce rozgrywek w tenisie i padlu.

MAIN SQUARE

The seventh edition of the Cracovia Marathon – runners on the Main Square in Kraków, 4 May 2008. The route of the Kraków Marathon, one of Poland's most important mass events, leads through the most interesting places in the city. Various sports competitions take place in the central part of Kraków. The Main Square was chosen as one of the arenas of the Kraków-Małopolska 2023 European Games – the venue for tennis and padel competitions.

MOJA MAŁOPOLSKA

ROBERT KORZENIOWSKI

Na Rynek marsz!

To, że trafiłem do Małopolski, było wynikiem świadomej decyzji. Jako człowiek z Podkarpacia zawsze wiedziałem, że Kraków stanowi dla mnie naturalną drogę rozwoju. Gdy skończyłem studia w Katowicach, trafiłem do krakowskiego klubu Wawel. Byłem przekonany, że to klub, który daje możliwości rozwoju. Spotkałem wartościowych ludzi, m.in. Edwarda Stawiarza, któremu oddaję niski pokłon. To wspierały trener, wychowawca młodzieży, olimpijczyk z Monachium. Otoczył mnie swoją opieką, i trenerską, i organizacyjną.

Kraków stanowił dla mnie najlepsze rozwiązanie, zarówno pod względem geograficznym, jak i mentalnym. Czułem, że w sferze sportowej wyszedłem już z wieku dziecięcego i że muszę wziąć odpowiedzialność za to, co robię. We Francji, w Racing Club de France, kończył mi się kontrakt, nie podpisałem też nowego w Tourcoing, a z Krakowem wiązałem spore nadzieje. Odkryłem tam bardzo dobre trasy. Trenowałem na ścieżkach, które prowadziły w kierunku Giebułtowa czy Skały, często również na Błoniach. Miałem fajną ekipę, która ze mną trenowała, trafiłem na dobrych ludzi. Były tam takie legendy jak świętej pamięci Henryk Szordykowski. Przyjął mnie w Krakowie z otwartymi ramionami.

Myślę, że kluczowym momentem wrośnięcia w Małopolskę krakowską była organizacja mityngu „Na Rynek marsz!”. To pozwoliło mi zaoferować Krakowowi coś więcej niż same medale olimpijskie (ten ostatni – z Aten – przekazałem Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego).

Organizowałem również Cracovia Maraton. Po prostu postanowiłem być odpowiedzialnym obywatelem. Intuicja mi podpowiadała, że im bliżej ludzi będzie mój sport, tym lepiej i dla sportu, i dla ludzi. Gdy zainicjowałem masowe chodzenie wokół Rynku dla amatorów, niektórzy patrzyli na mnie z szeroko otwartymi oczami. A koniec końców było nas więcej niż startujących w największych polskich maratonach!

Niestety koniec mojej kariery sportowej oznaczał pożegnanie z Krakowem. Nadal jednak lubię sobie usiąść na Rynku, wypić dobrą kawę i porozmawiać z ludźmi.

MY MAŁOPOLSKA

ROBERT KORZENIOWSKI

To the Main Square!

The fact that I ended up in Małopolska was the result of my well-informed decision.

As a man from the Subcarpathian region, I always knew that Kraków was the natural development path for me. When I was finishing my studies in Katowice, I joined Kraków's Wawel club. I was convinced that it offered the right opportunities for development. I met wonderful people, including Edward Stawiarz, whom I respect greatly. He is a great coach, an educator of young people, who participated in the Munich Olympics. He supported me, both in terms of coaching and organisation.

Kraków was the best place for me, both geographically and mentally. I felt that I was no longer a child in the sporting sphere and that I needed to take responsibility for what I was doing. My term of my contract in France, at Racing Club de France, was coming to an end and I hadn't signed a new one at Tourcoing, as I had high hopes for Kraków. I discovered very good trails there. I trained on the paths that led towards Giebułtów or Skała, often also on the Błonia. I had a nice team that trained with me and I encountered good people. There were legends like the late Henryk Szordykowski. He welcomed me in Kraków with open arms.

I think the key moment of becoming a part of Małopolska in Kraków was the organisation of the 'To the Main Square!' event. This allowed me to offer Kraków something more than just Olympic medals (I donated the last one, from Athens, to the Jagiellonian University Museum).

I also organised the Cracovia Marathon. I simply decided to be a responsible citizen. My intuition told me that the closer my sport was to the people, the better for both sport and the people. When I started a group walk around the Main Square for amateurs, some people looked at me with disbelief. And in the end, there were more of us than those taking part in the biggest Polish marathons!

Unfortunately the end of my sporting career meant saying goodbye to Kraków. However, I still like to sit on the Main Square, drinking good coffee and talking to people.

KRAKÓW ZALEW NOWOHUCKI

Zalew Nowohucki w pierwszej połowie lat 60. i w 2021 r. Akwen udostępniono mieszkańcom w 1957 r. Powierzchnia zbiornika zasilanego przez pobliską rzekę Dłubnię wynosi ponad 7 ha, a okalającego go parku – przeszło 9 ha. W XXI w. cały obszar zrewitalizowano, dzięki czemu stał się jednym z ulubionych miejsc wypoczynku, rekreacji i sportu dla mieszkańców Nowej Huty. Zalew Nowohucki został wybrany jako miejsce zawodów w triathlonie podczas Igrzysk Europejskich Kraków-Małopolska 2023.

NOWA HUTA LAKE

The Nowa Huta Lake in the first half of the 1960s and in 2021. The lake was opened to the public in 1957. The area of the reservoir, supplied by the nearby Dłubnia River, is more than 7 ha, and the surrounding park is more than 9 ha. In the 21st century the entire area was revitalised, becoming one of the most popular places for rest, leisure and sport for the residents of Nowa Huta. The Lake was chosen as the venue for the triathlon competition during the Kraków-Małopolska 2023 European Games.

KRAKÓW TAURON ARENA KRAKÓW

Kibice przed Tauron Areną Kraków, 7 września 2014 r. Hala jest największym tego typu obiektem w Polsce (i jednym z najnowocześniejszych). Trybuny areny głównej mogą pomieścić przeszło 15 tys. widzów (cała hala – ok. 22 tys.). W budynku odbywały się m.in. mecze mistrzostw świata w siatkówce i w piłce ręcznej. W lipcu 2022 r. wielkim wydarzeniem była charytatywna impreza tenisowa „Iga Świątek i Przyjaciele dla Ukrainy” z udziałem sportowców z tego kraju, w której wystąpiła również krakowianka Agnieszka Radwańska. Tauron Arena została wybrana jako miejsce zawodów w szermierce na Igrzyskach Europejskich Kraków-Małopolska 2023.

TAURON ARENA KRAKÓW

Fans in front of Tauron Arena Kraków, 7 September 2014. The arena is the largest of its kind in Poland (and one of the most modern). The grandstands of the main arena can hold more than 15,000 spectators (the entire hall – around 22,000). The building has hosted a number of sporting events, such as volleyball and handball World Cup fixtures or, in July 2022, the charity tennis event ‘Iga Świątek and Friends for Ukraine’ with the participation of athletes from that country and Kraków’s own Agnieszka Radwańska. Tauron Arena was chosen as the venue for the fencing competition during the Kraków-Małopolska 2023 European Games.

MOJA MAŁOPOLSKA

MAGDALENA ŚLIWA

Umiemy robić wielkie imprezy sportowe

Wielokrotnie byłam na meczach rozgrywanych w Tauron Arenie Kraków i zawsze robiły na mnie wrażenie. Atmosfera, jaką potrafią stworzyć kibice w tak ogromnym obiekcie, jest niepowtarzalna i zupełnie wyjątkowa. Już zmierzając na mecz pośród tłumu kibiców, mamy świadomość, że będziemy uczestniczyć w prawdziwym święcie siatkówki. Wszystkie imprezy organizowane w Krakowie stoją na wysokim poziomie i regularnie gromadzą tysiące kibiców.

W Tauron Arenie odbywał się puchar Polski, organizowany jest Memoriał Huberta Jerzego Wagnera, a przede wszystkim rozgrywano tam mecze mistrzostw Europy. Krótko mówiąc – działo się! Dla mnie z pewnością duże znaczenie ma Memoriał Wagnera, bo to wydarzenie cykliczne, stojące na wysokim poziomie, które przyciąga fanów siatkówki. Chciałabym, żeby w Krakowie było jeszcze więcej takich imprez jak mistrzostwa Europy czy mistrzostwa świata, bo umiemy je robić. Organizacyjnie jest to najwyższy profesjonalizm, a nasi kibice zapewniają świetną zabawę.

Cieszę się na każdy mecz i każdy przeżywam. Hala – mimo że bardzo duża – za każdym razem jest wypełniona po brzegi. To fenomen, bo bilety na rozgrywki kupują nawet moi znajomi, którzy na co dzień nie mają wiele wspólnego ze sportem. Myślę, że ludzi przyciąga nie tylko sam mecz, lecz także wspaniała atmosfera Areny. Takich kibiców jak u nas nie ma nigdzie na świecie! Z pełną halą kibiców, inną niż Tauron Arena, spotkałam się tylko raz w życiu: gdy zdobyliśmy pierwsze mistrzostwo Europy w Turcji. Ale i tak w żaden sposób nie można porównać tamtego obiektu do naszej hali. U nas kibice się przebierają, malują twarze, są niezwykle radośni. Nigdy nie zawodzą, dzięki nim czuć, że mecz to święto siatkówki. Dla zawodnika ma to niebywałe znaczenie, bo gramy przede wszystkim dla kibiców – dla nich jest to całe show.

MY MAŁOPOLSKA

MAGDALENA ŚLIWA

We know how to organise great sporting events

I have been to matches played in the Tauron Arena Kraków many times and they have always impressed me. The atmosphere the fans are able to create in such a huge venue is very special. Even when heading for a match surrounded by other fans, we are aware that we are going to participate in a real volleyball feast. All the events organised in Kraków are of a high quality, regularly attracting thousands of fans.

The Tauron Arena has hosted the Polish Cup, the Memorial of Hubert Jerzy Wagner and, most importantly, European Championship matches. In short, there was a lot going on! For me, the Wagner Memorial is very important because it is a recurring event, with high level teams, which attracts volleyball fans. I would like Kraków to organise even more events like the European Championships or the World Championships because we know how to do it. In terms of organisation, we offer the highest level of professionalism and our fans provide great atmosphere.

I look forward to every match and I always get very excited. Although very large, the hall is filled to the brim every time. It's a miracle because even my friends, who don't have much to do with sport on a daily basis, buy tickets for the games. I think people are attracted not only by the match itself, but also by the Arena's great atmosphere. You won't find fans like us anywhere else in the world! Apart from the Tauron Arena, I have encountered a hall full of fans only once in my life: when we won our first European championship in Turkey. But even then, you can't compare that venue to our hall in any way. Here, the fans dress up, paint their faces and are extremely cheerful. They never disappoint you; they make you feel that the match is a celebration of volleyball. For the players, this is extremely important because we play first and foremost for the fans – the whole show is for them.

KRAKÓW PARK JORDANA

Rozgrywki sportowe w parku Jordana, popularnym miejscu wypoczynku krakowian, w 1929 i 2019 r. Obiekt, uroczyste otwarty 31 sierpnia 1889 r., szybko stał się głównym ośrodkiem ćwiczeń ruchowych oraz centrum rekreacji i sportu w Krakowie. To właśnie tam zaczęto grać pierwszą w mieście futbolówką, przywiezioną z Niemiec przez Henryka Jordana. Kompleks boisk był regularnie modernizowany. Obecnie mieszkańcy Krakowa mogą tam zagrać choćby w tenisa, siatkówkę, koszykówkę czy piłkę ręczną.

JORDAN PARK

Sports competitions in the Jordan park, a popular place for Kraków residents to relax, in 1929 and 2019. The facility, officially opened on 31 August 1889, quickly became the main centre of physical exercise, leisure and sport in Kraków. The first football in the city, brought from Germany by Henryk Jordan, was used for playing there. The complex of pitches was regularly modernised. Today, Kraków's residents can play tennis, volleyball, basketball or handball there.

KRAKÓW STADION WISŁY

Mecz Wisła Kraków – Arka Gdynia na wypełnionym po brzegi stadionie im. Henryka Reymana, 30 lipca 2022 r. Obiekt może pomieścić ponad 33 tys. widzów. Jest to już kolejny stadion Białej Gwiazdy – pierwszy sponął w 1915 r., zaledwie kilkanaście miesięcy po oddaniu go do użytku, a drugi w 1946 r. zniszczyła nawałnica. Gruntownie zmodernizowany stadion został wybrany jako miejsce zawodów w rugby siedmioosobowym na Igrzyskach Europejskich Kraków-Małopolska 2023.

WISŁA STADIUM

The match between Wisła Kraków and Arka Gdynia at the Henryk Reyman Stadium, filled to the brim, on 30 July 2022. The venue can accommodate over 33,000 spectators. This is not the first stadium of the White Star – the first one burnt down in 1915, just a few months after it was inaugurated, and the second one was destroyed by a storm in 1946. The extensively modernised stadium was chosen as the venue for the rugby sevens during the Kraków-Małopolska 2023 European Games.

MOJA MAŁOPOLSKA

KAZIMIERZ KMIECIK

Od dziecka przy boisku

W Wiśle zadebiutowałem w 1968 r. Główny stadion otoczony był wówczas bieżnią, a zaraz przy wejściu stały monumentalne filary. Warto zobaczyć na zdjęciach, jak to wyglądało. Trenowaliśmy na bocznym boisku, gdzie znajdował się wał, po którym biegaliśmy. Był tam również kort, na którym zimą organizowano treningi – obecnie w tym miejscu znajduje się parking. Był także basen na Wiśle, przy hali, a dalej – baseny Cracovii. W czasie upałów szliśmy po treningu trochę popływać, pobawić się i schłodzić.

Przed każdym meczem wyjeżdżaliśmy do Myślenic, gdzie trenowaliśmy w ośrodku gwardyjskim. Do teraz Wisła ma w Myślenicach swój ośrodek szkoleniowy. Klub przywiązał się do tego miejsca, zresztą to piękne miasteczko. Infrastruktura sportowa znajduje się zaraz przy rzece Rabe, a kilka kroków dalej jest las porastający wzgórze, który ciągnie się przez dziesiątki kilometrów. Później wróciłem do Myślenic jako trener. Boisko jest to samo, ale przeprowadzono modernizację szatni i zakryto trybunę. Powstały też nowe obiekty – piękna hala i strzelnica. Cały ośrodek na Zarabiu utrzymuje wysoki poziom.

Gdy trenowałem w Wiśle, biegaliśmy nad Rudawą, po wałach przeciwpowodziowych wzdłuż rzeczki, potem do Lasku Wolskiego i z powrotem. Całe życie mieszkam w Węgrzcach Wielkich pod Krakowem, mam tutaj znakomite warunki do biegania, jazdy na rowerze, nieustannie jestem aktywny fizycznie. Kiedy przyjeżdża do mnie wnuk, idziemy razem pokopać piłkę. Od urodzenia mieszkałem 50 metrów od boiska i przechodziłem przez nie za każdym razem, kiedy szedłem do szkoły. A jak już było się na boisku, to piłka sama znajdowała się przy nodze.

MY MAŁOPOLSKA

KAZIMIERZ KMIECIK

Since childhood near the pitch

I made my debut at Wisła in 1968. At the time, the main stadium was surrounded by a running track, and monumental pillars stood right at the entrance. It's worth seeing in the photos what it looked like. We trained on the side pitch, with an embankment on which we ran. There was also a court where we used to train in the winter – now there is a car park in that place. There was also a swimming pool on the Vistula, next to the hall, and the Cracovia swimming pools further away. When it was hot, we would go after training to swim, have some fun and cool down.

Before every match we would go to Myślenice, where we trained at the Gwardia training centre. To this day, Wisła has its training centre in Myślenice. The club has become attached to this beautiful town. The sports infrastructure is right next to the Raba river, and a few steps away is a forest covering the hills, which stretches for tens of kilometres. I later returned to Myślenice as a coach. The pitch is the same, but the changing rooms have been upgraded and the grandstand has been covered. New facilities have also been built: a beautiful hall and shooting range. The whole facility in Zarabie continues to be of a high standard.

When I trained in Wisła, we used to run by the Rudawa River, along the embankments near the river, then to Wolski Forest and back. I have lived in Węgrzce Wielkie near Kraków all my life, I have excellent conditions here for running, cycling and I stay physically active all the time. When my grandson comes to visit me, we go to play football together. Since I was born, I have lived 50 metres from the football pitch and used to cross it every time I went to school. And once you were on the pitch, the ball would find its own way to your leg.

KRAKÓW STADION CRACOVII

Mecze piłkarskie na stadionie Cracovii w październiku 1938 r. i maju 2016 r. Stary obiekt, otwarty 31 marca 1912 r., był pierwszą taką inwestycją na ziemiach polskich. W maju 1938 r. zainstalowano na nim sztuczne oświetlenie, co również było wydarzeniem bez precedensu w Krakowie. Dzisiejszy wygląd stadionu to efekt gruntownej przebudowy. Obiekt zaprojektowano tak, by harmonizował z otoczeniem Błonia, a trybuny nie zasłaniały widoku na Wawel. Obecnie stadion może pomieścić ok. 15 tys. widzów.

CRACOVIA STADIUM

Football matches at the Cracovia Stadium in October 1938 and May 2016. The old facility, opened on 31 March 1912, was the first of its kind in Poland. In May 1938, artificial lighting was installed at the stadium, which was also an unprecedented event in Kraków. The stadium's present-day appearance is the result of extensive redevelopment. The facility was designed to match the Błonia surroundings and ensure the stands did not obstruct the view of Wawel. Today the stadium can accommodate around 15,000 spectators.

KRAKÓW TOR KOLNA

Maciej Okręglak podczas pucharu świata w kajakarstwie górskim na torze Kolna, 27 czerwca 2015 r. Krakowski tor to unikat w skali kraju. Od jesieni do wiosny zamontowane jest nad nim zadaszenie na odcinku ok. 200 m, uzupełnione o system nagrzewający i oświetlenie. Jedyne tego typu rozwiązanie na świecie umożliwia przeprowadzanie w tym okresie treningów w ekstremalnych warunkach wody płynącej. Centrum Sportu Kolna zostało wybrane jako miejsce zmagania w kajakarstwie slalomowym podczas Igrzysk Europejskich Kraków-Małopolska 2023.

KOLNA CANOE SLALOM COURSE

Maciej Okręglak during the World Cup in mountain kayaking on the Kolna slalom course, 27 June 2015. Kraków's slalom course is unique in the entire country. From autumn to spring, a canopy is installed over it along a stretch of about 200 m, together with a heating system and lighting. The only solution of its kind in the world, it makes it possible to hold training sessions in extreme flowing water conditions during this period. The Kolna Sports Centre was chosen as the venue for the competition in canoe slalom during the Kraków-Małopolska 2023 European Games.

KRAKÓW SWOSZOWICE KUŹNIA TALENTÓW

Juniorzy Krakusa Swoszowice na trasie drużynowej rywalizacji w mistrzostwach Polski w Godzieszach Wielkich w październiku 2022 r. Kolarski ośrodek z południa Krakowa od lat słynie z owocnej pracy z dobrze rokującą młodzieżą. Z Krakusa wywodzą się Katarzyna Niewiadoma i Rafał Majka. Oboje nadal czują się związani z macierzystym klubem i wspierają jego rozwój. Chętnych do pójścia w ich ślady nie brakuje, a o szlifowanie talentów niezmiennie dba trener Zbigniew Klęk.

BREEDING GROUND FOR TALENTS

Young cyclists of Krakus Swoszowice on the route of the team competition in the Polish championships in Godziesze Wielkie, October 2022. The cycling centre from southern Kraków has been for years famous for its effective work with promising youngsters. For example, Katarzyna Niewiadoma and Rafał Majka started their careers in Krakus. Both still feel attached to their first club and support its development. Since others are willing to follow in their footsteps, Zbigniew Klęk as a coach continues to take care of promising talents.

TARNÓW ARENA JASKÓŁKA

Kibice w Arenie Jaskółka dopingujący swoją drużynę podczas meczu superligi piłki ręcznej Unia Tarnów – Stal Mielec w maju 2022 r. Nowoczesna hala sportowa, z trybunami mieszczącymi ok. 4300 widzów, została otwarta pod koniec listopada 2019 r. Mecze rozgrywają w niej także siatkarki z Tarnowa, występujące w najwyższej klasie rozgrywkowej. Arena Jaskółka w tarnowskich Mościcach została wybrana jako miejsce rozgrywania turniejów badmintonu podczas Igrzysk Europejskich Kraków-Małopolska 2023.

ARENA JASKÓŁKA

Fans in Arena Jaskółka cheering on their team during the handball super league match between Unia Tarnów and Stal Mielec in May 2022. The state-of-the-art sports hall, with stands accommodating around 4,300 spectators, was opened in late November 2019. Volleyball players from Tarnów, who play in the top division, also play their matches there. Arena Jaskółka in Tarnów's Mościce was chosen as the venue for badminton tournaments during the Kraków-Małopolska 2023 European Games.

MOJA MAŁOPOLSKA

NATALIA KAŁUCKA

Tarnów to stolica małopolskiej wspinaczki

Swoje pierwsze kroki na ścianie wspinaczkowej stawiałam w wieku ośmiu lat w Miejskim Klubie Sportowym w Tarnowie. To był mój pierwszy kontakt ze sportem – i miłość od pierwszego wejrzenia. Wspinaczka stanowi idealną formę rekreacji i sama zapisałabym do klubu nawet pięcioletnie dziecko.

Treningi zaczynałam w hali, która niestety już nie istnieje. To był miejski klub sportowy, więc warunki może nie były rewelacyjne – ale w Tarnowie wspinanie zawsze cieszyło się popularnością, mieliśmy tu wielu uzdolnionych i utytułowanych zawodników. Wspinaczka jest więc swego rodzaju tarnowską tradycją, czuć u nas ducha sportu. Można powiedzieć, że miasto żyje tą dyscypliną. Nie najlepsze warunki treningowe w czasach, kiedy zaczynałam ćwiczyć, zupełnie nam nie przeszkadzały. Obecnie nasze obiekty sportowe są na bardzo wysokim poziomie i nie czuję szczególnej różnicy, kiedy trenuję lub rywalizuję za granicą.

Często w okresach roztrenowania czy wakacji zdarza mi się wspiąć po skałkach – Małopolska ma pod tym względem dużo do zaoferowania. Ostatniego lata byłam w Jaskini Mamutowej pod Krakowem. To świetne miejsce! Uwielbiam taką aktywność poza halą.

Dużo podróżuję, ale zawsze chętnie wracam do domu, do ukochanego Tarnowa. Mam do mojego rodzinnego miasta wielki sentyment, bardzo je lubię i z dumą mówię, skąd pochodzę.

MY MAŁOPOLSKA

NATALIA KAŁUCKA

Tarnów is the climbing capital of Małopolska

I started climbing at the age of eight in the Municipal Sports Club in Tarnów. It was my first contact with the sport and love at first sight. Climbing is an ideal form of leisure and I would enrol even a five-year-old child in the club.

I started training in the hall, which unfortunately no longer exists. It was a municipal sports club, so the conditions were not really great. Even so, climbing has always been popular in Tarnów, and we've had many talented and successful competitors here. Climbing is a kind of Tarnów's tradition – you can feel the spirit of the sport here. One can say that the city is passionate about this discipline. The poor training conditions did not bother us at all when I started practising. Nowadays, our sports facilities are of a very high standard and I don't feel any particular difference when I train or compete abroad.

During periods of detraining or holidays, I often climb rocks – Małopolska has a lot to offer in this respect. Last summer, I went to the Mammoth Cave near Kraków. It's a great place! I love this kind of outdoor activity.

I travel a lot, but I am always happy to return home to my beloved Tarnów. I have a great fondness for my home town. I like it a lot and I am proud to say where I come from.

MOJA MAŁOPOLSKA

JANUSZ KOŁODZIEJ

Moje rodzinne okolice – nie znam piękniejszego widoku!

Moja mama była zagorzałym kibicem sportowym, a najbardziej interesował ją żużel. Kiedy po szkole wracałem do domu i siadałem do odrabiania lekcji, to właśnie transmisje wyścigów leciały zazwyczaj w telewizji. Podglądałem je kątem oka, choć na początku nie za bardzo wiedziałem, o co chodzi. Mieszkaliśmy w Zaczarniu niedaleko Tarnowa, żużel ma tutaj piękne tradycje. W końcu pojechałem z bratem obejrzeć zawody, potem kolejny raz – i tak zacząłem się wkręcać w ten sport.

W Tarnowie mam świetne warunki do trenowania. Są tu piękne lasy, gdzie lubię biegać, mam także możliwość jazdy na torze, dzięki czemu nie popadam w monotonię, bo często zmieniam otoczenie. Bardzo lubię tutejszy stadion i tor – na nim się wychowałem, jestem do niego przyzwyczajony i chętnie tu jeżdżę. Wiadomo, że powstały już dużo nowocześniejsze obiekty, ale ja lubię to miejsce. Poza tym tarnowski tor jest trudny, co czuć dopiero po dłuższej nieobecności. Teraz nieczęsto mam okazję na nim jeździć i dostrzegam, ile wymaga on od zawodnika. Są tam długie proste i łuki nieco ostrzejsze na wejściach – jeśli zawodnik nie zna toru, może on sprawić niemałą trudności. Ja mam z nim mnóstwo dobrych wspomnień, podobnie jak z samym Tarnowem.

Lubię moje małopolskie rodzinne okolice. Bardzo podoba mi się nasza miejscowa Marcinka, czyli Góra Świętego Marcina – rozciąga się z niej piękny widok na całe miasto, znajdują się tam również ruiny zamku Tarnowskich z XIV w. Wiele moich wspomnień wiąże się z tą górą – przeżywałem tam sylwestra i inne ważne dla mnie chwile. Tu, gdzie teraz jestem, w Pleśnej, też są piękne widoki, ale każde miejsce porównuję sobie z Marcinką. I nie znalazłem do tej pory piękniejszego widoku.

MY MAŁOPOLSKA

JANUSZ KOŁODZIEJ

My hometown – I have not found a more beautiful view!

My mother was an avid sports fan, and she was most interested in speedway. When I came home after school and sat down to do my homework, she would usually watch speedway on TV. I would watch them furtively even though I didn't really know what was going on at first. We lived in Zaczarnie, not far from Tarnów, and speedway has a long tradition here. Eventually, my brother and I went to watch a speedway race, then another one, and that's how I got hooked on the sport.

In Tarnów, I have great conditions to practice. There are beautiful forests here, where I like to run, and I also have the opportunity to ride on a track, so I never get bored because I often change my surroundings. I really like the stadium and the track – I grew up here, I'm used to it and I enjoy riding here. Obviously, much more modern facilities have been built, but I like this place. Besides, the Tarnów track is difficult, something that you can notice only after a longer absence. As I don't often have a chance to ride on it at the moment, I can see how much it requires from a rider. There are long straights and slightly sharper bends on the entries – the track can be quite difficult for a rider who is not familiar with it. I have a lot of good memories of the track, as well as of Tarnów itself.

I like my Małopolska hometown. I really like our local Marcinka, i.e. St Martin's Mountain. It offers a beautiful view of the whole city and houses the ruins of the castle of the Tarnowski family from the 14th century. Many of my memories are connected with this mountain – I spent New Year's Eve and other important moments there. Pleśna, where I am at the moment, also has beautiful views, but I compare every place with Marcinka. And I have not found a more beautiful view so far.

NOWY SĄCZ WSPANIAŁE TRADYCJE NADAL ŻYWE

Ryszard Seruga i Jan Frączek po treningu w Cyganowicach w 1972 r. Wybitni kajakarze górscy, zdobywcy m.in. mistrzostwa świata (1979) oraz olimpijczycy z Monachium (1972), są chlubą Nowego Sącza. Do miasta, które inwestuje w nowy tor na Dunajcu, napływają kolejne talenty. Dominika Brzeska i Klaudia Zwolińska w 2022 r. wywalczyły brązowe medale mistrzostw świata oraz Europy.

GREAT TRADITIONS ARE STILL ALIVE

Ryszard Seruga and Jan Frączek after a training session in Cyganowice in 1972. The exceptional mountain canoeists are the pride of Nowy Sącz, world champions (1979) and Munich Olympics participants (1972). Nowy Sącz is investing in a new track on the Dunajec River, with more talented athletes coming to town. Dominika Brzeska and Klaudia Zwolińska won bronze medals at the World and European Championships in 2022.

MOJA MAŁOPOLSKA

KLAUDIA ZWOLIŃSKA

Nowy Sącz to kolebka kajakarstwa

Zawsze byłam usportowionym dzieckiem, dużo się ruszałam i szukałam dla siebie odpowiedniej dyscypliny. W końcu poszłam w ślady starszego brata, którego do kajaków zachęciła wuefistka. Zaczęliśmy trenować w klubie Start Nowy Sącz, swoje pierwsze zgrupowania odbywałam na torze kajakowym w Zabrzeży. Dużo się wtedy nauczyłam, a moimi sportowymi idolami byli Adam Małysz i Justyna Kowalczyk.

Nowy Sącz jest kolebką kajakarstwa slalomowego. Panują tu odpowiednie warunki: płynie rzeka Dunajec, są góry i wspiana społeczność kajakarska. To ważne, bo można mieć świetne warunki i wielki talent, ale to nie gwarantuje sukcesu, jeśli zabraknie odpowiedniego środowiska, a więc inspiracji ze strony innych zawodników. Nie mam wątpliwości, Nowy Sącz to miejsce, w którym można rozpocząć przygodę z kajakarstwem. Poza tym to świetna dyscyplina sportowa dla młodszego pokolenia – pozwala zadbać o ogólną sprawność fizyczną i uczy pokory.

Co ważne, wierzę, że niebawem na Dunajcu powstanie nowy tor. Takie inwestycje sprawiają, że rozwija się cały region. Jeśli tor prezentuje wysoki poziom, to organizowane są prestiżowe zawody, zjeżdżają się kibice z całego świata, powstają hotele i nowe miejsca pracy. Nie ma lepszej promocji dla małego miasta niż bycie gospodarzem takich zawodów. Poza tym tor kajakowy nie służy wyłącznie sportowcom – na takich obiektach prowadzone są również szkolenia dla strażaków czy innych służb zajmujących się ratowaniem życia, organizuje się różne zajęcia dla dzieci i inne atrakcje.

Jestem dumna z tego, że nadal trenuję w Nowym Sączu i nigdy nie zmieniłam barw klubowych. W moim rodzinnym mieście zaczęłam swoją przygodę i tutaj chcę ją kontynuować, bo czuję się częścią sportowej sztafety pokoleń. A gdy nadejdzie zmierzch mojej kariery, to mam nadzieję, że zakończę ją również w nowosądeckich barwach.

MY MAŁOPOLSKA

KLAUDIA ZWOLIŃSKA

Nowy Sącz is the cradle of canoeing

I was a sporty kid, moving a lot and looking for the right discipline for me. Eventually, I followed in the footsteps of my older brother, who was introduced to canoeing by his PE teacher. We started training at Start Nowy Sącz, and I had my first training sessions on a canoeing course near the waterfront. I learned a lot then, and my sport idols were Adam Małysz and Justyna Kowalczyk.

Nowy Sącz is the cradle of slalom canoeing. The conditions here are perfect: you have the Dunajec River, mountains and a great canoeing community. This is important because you may not be successful even with great conditions and talent if you lack the right environment and inspiration from other athletes. So I have no doubt that Nowy Sącz is a place where you can start your adventure with canoeing. Besides, it is a great sport for the younger generation – it allows them to improve their general fitness and teaches them humility.

Importantly, I am quite sure that a new course will soon be built on the Dunajec River. Such investments help the whole region to develop. If the course is of a high standard, prestigious competitions are organised, fans from all over the world come to visit, hotels are built and new jobs are created. A small town cannot dream of any better promotion than hosting such competitions. Besides, the canoe course is not intended exclusively for athletes – such facilities are also used for training firefighters or other life-saving forces, organising classes for children and providing other attractions.

I am proud of the fact that I still train in Nowy Sącz and I have never changed the club. I started my journey in my home town and this is where I want to continue it because I feel part of the sporting relay of generations. And when the twilight of my career comes, I hope to finish it in the same club in Nowy Sącz.

KRYNICA-ZDRÓJ HALA LODOWA

Polska zdobywa bramkę w meczu z Koreą Południową na mistrzostwach świata dywizji 1 grupy B w Hali Lodowej w Krynicy-Zdroju, 21 kwietnia 2012 r. Obiekt Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji (wyremontowany w 2023 r.) w przeszłości wielokrotnie gościł międzynarodowe imprezy sportowe. Hala Lodowa została wybrana jako arena zawodów w judo i taekwondo podczas Igrzysk Europejskich Kraków-Małopolska 2023.

ICE ARENA

Poland scores a goal in the match against South Korea at the World Championships Division 1 Group B in the Ice Arena in Krynica-Zdrój, 21 April 2012. The facility of the Municipal Sports and Recreation Centre (renovated in 2023) hosted international sporting events many times in the past. Krynica-Zdrój Arena was chosen as the venue for judo and taekwondo competitions during the Kraków-Małopolska 2023 European Games.

KRYNICA-ZDRÓJ GÓRA PARKOWA

Wyścig o Perłę Polskich Uzdrawisk na Górze Parkowej w 2021 r. Jedno z najbardziej charakterystycznych miejsc Beskidu Śląskiego (741 m n.p.m.) słynie z malowniczych widoków, kolei linowo-terenowej i toru saneczkowego. Górę Parkową wybrano jako arenę biegu górskiego i zawodów w kolarstwie górskim na Igrzyskach Europejskich Kraków-Małopolska 2023.

KRYNICA-ZDRÓJ HILL PARK

Race for the Pearl of Polish Health Resorts and Spas on Krynica-Zdrój Hill Park in 2021. One of the most characteristic places in the Beskid Śląski (741 metres) is famous for its picturesque views, ropeway and toboggan run. Hill Park was chosen as the venue of the mountain run and of the mountain biking competition during the Kraków-Małopolska 2023 European Games.

ZAKOPANE WIELKA KROKIEW

Wielka Krokiew w 1938 i 2019 r. Zakopiański obiekt od 1989 r. nosi imię Stanisława Marusarza. Wcześniej patronem skoczni, otwartej w 1925 r., był jeden z jej projektantów, słynny krakowski architekt Karol Stryjeński. Legendarny obiekt po raz ostatni przebudowano w latach 2016–2017. Obecnie punkt konstrukcyjny znajduje się na 125. metrze, a rozmiar skoczni wynosi 140 m. Wielka Krokiew została wybrana jako miejsce zawodów w skokach narciarskich na igielicie podczas Igrzysk Europejskich Kraków-Małopolska 2023.

WIELKA KROKIEW

Wielka Krokiew in 1938 and 2019. The Zakopane venue has been named after Stanisław Marusarz since 1989. Previously, the hill, opened in 1925, was named after one of its designers, the famous Kraków architect Karol Stryjeński. The iconic venue was last reconstructed in 2016–2017, with the current construction point at 125 metres and a hill size of 140 metres. The Wielka Krokiew was chosen as the venue for the summer ski jumping during the Kraków-Małopolska 2023 European Games.

MOJA MAŁOPOLSKA

KATARZYNA BACHLEDA-CURUŚ

Na nowym torze w Zakopanem jeszcze sobie pojeżdżę

Moja przygoda z Małopolską i z Zakopanem rozpoczęła się od podróży za trenerem. Wcześniej dużo czasu spędzałam u podnóża Tatr, gdzie jeździłam na obozy treningowe do Krzysztofa Niedźwiedzkiego. Studiowałam jednak na AWF w Warszawie. W pewnym momencie okazało się to zbyt dużym obciążeniem logistycznym, dlatego zmieniłam uczelnię na krakowską i przeprowadziłam się do Zakopanego na stałe. Miałam wtedy 19 lat.

Później wyszłam za mąż i zmieniłam nazwisko na bardzo góralskie. Jestem więc tylko adoptowaną góralką – tak się zawsze określam. Nie czuję się jednak w Zakopanem obco – kocham Tatry i decyzja o przeprowadzce nie była dla mnie trudna. Mimo że byłam wtedy młodą dziewczyną, nie żałuję tamtego wyboru. Drugi raz postąpiłabym tak samo.

Gdy trafiłam do Zakopanego, okazało się, że jest tu naturalnie mroźny otwarty tor do łyżwiarstwa szybkiego, chyba jedyny na świecie. Wcześniej trenowałam i startowałam w halach, czyli na torach zakrytych. Natomiast tu codziennie rano spoglądałam na termometr i sprawdzałam, czy temperatura pozwala przeprowadzić trening. Jeśli halny zaczynał huśtać drzewami, to treningi przenoszono na wczesny ranek albo późny wieczór, bo wysokie temperatury towarzyszące halnemu roztopiały lód. Nawet olimpiada młodzieży w Zakopanem, w której startowałam, została rozegrana w środku nocy. Teraz fantastycznie się to wspomina, ale wtedy nie zawsze było nam do śmiechu.

Później wybudowano tor sztucznie mroźny, choć nadal otwarty. Cieszyliśmy się, bo jeździło się na nim rewelacyjnie i mieliśmy pewność, że wyższa temperatura nie spowoduje

odwołania treningu. Obecnie w Zakopanem powstaje hala z torem do łyżwiarstwa szybkiego. Nie mogę się doczekać otwarcia! Choć nie jestem już aktywną zawodniczką i zakończyłam karierę, na pewno założę łyżwy i jeszcze sobie tam pojeżdżę.

MY MAŁOPOLSKA

KATARZYNA BACHLEDA-CURUŚ

I'm still going to ride on the new track in Zakopane

My experience with Małopolska and Zakopane began with a trip to follow my coach. Before that, I had spent a lot of time at the foot of the Tatra Mountains, where I went to training camps with Krzysztof Niedźwiedzki. However, I was studying at the University of Physical Education in Warsaw. At one point, this proved to be too much of a logistical burden, so I changed my university to Kraków and moved to Zakopane permanently. I was 19 at the time.

I later got married and changed my surname to one closely associated with the Polish Highlands. So I'm just an adopted highlander – that's how I always describe myself. However, I don't feel alien in Zakopane – I love the Tatra Mountains and the decision to move there was not difficult for me. Even though I was a girl at the time, I do not regret that choice. I would do the same thing again.

When I moved to Zakopane, it turned out that there was a naturally frozen open track for speed skating, probably the only one in the world. I had previously trained and competed in halls, i.e. on indoor tracks. Here, by contrast, I would look at the thermometer every morning to see if the temperature allowed me to train. When the storm began to swing the trees, a training session was rescheduled for early morning or late evening because the high temperatures accompanying the storm melted the ice. Even the Youth Olympics in Zakopane,

in which I competed, were held in the middle of the night. It's a fantastic memory now, but back then we didn't always enjoy it.

Some time later, an artificially frozen track was built, but it was still located outdoors. We were happy because it was a great track, giving us the certainty that higher temperatures would not force us to cancel a training session. Now a hall with a speed skating track is being built in Zakopane. I can't wait for the opening! Even though I'm no longer an active athlete and have ended my career, I'm definitely going to put on my skates and skate there again.

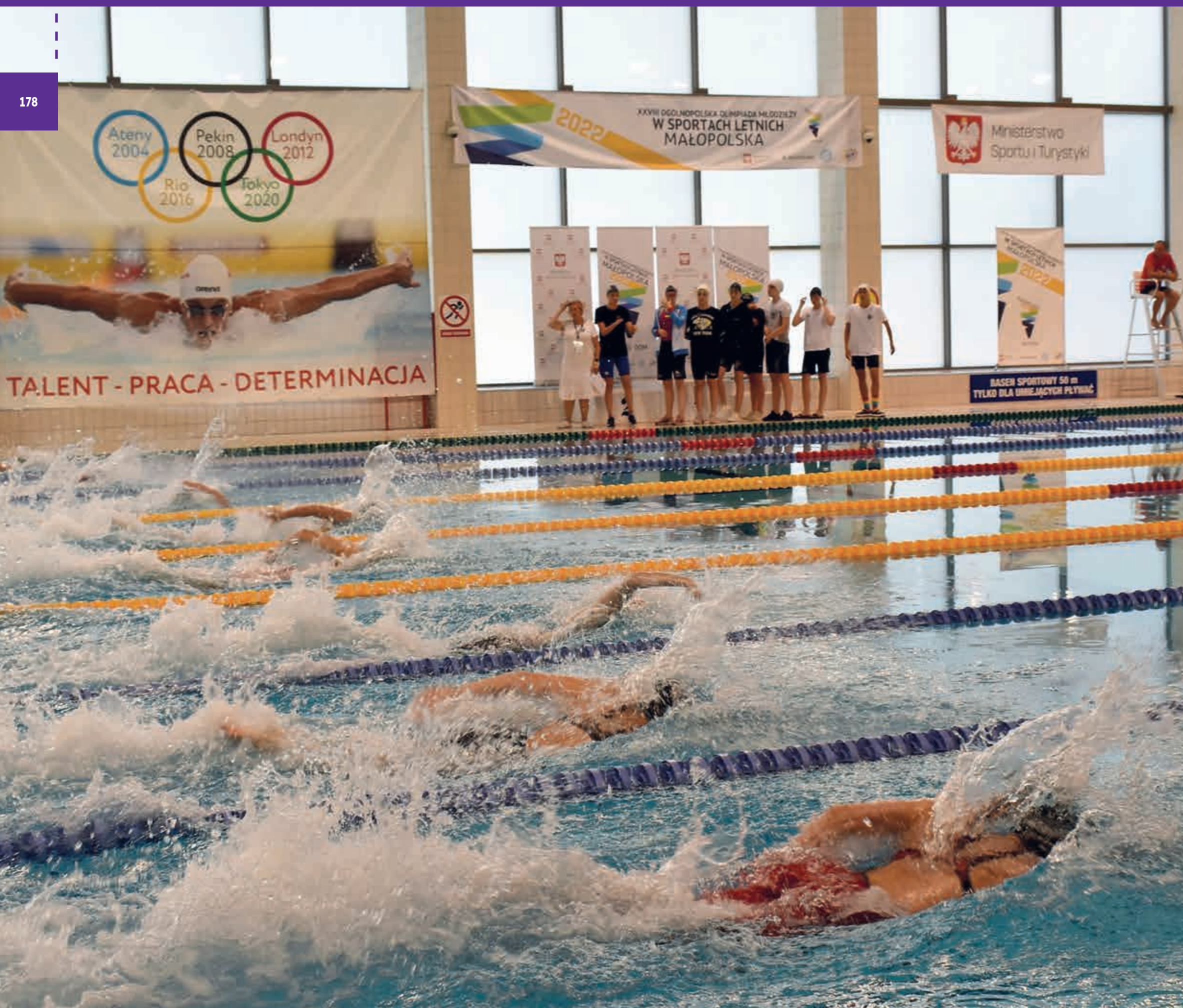
NOWY TARG MAŁE MIASTO – WIELKI KLUB

Kapitan Podhala Nowy Targ Rafał Sroka z pucharem za wywalczenie mistrzostwa Polski, 17 marca 2010 r. To właśnie wtedy nowotaraska drużyna zdobyła tytuł mistrzowski po raz 19. – pod tym względem nie ma sobie równych w kraju. Klub powstał 26 listopada 1932 r. (wówczas powołano sekcje piłkarską, lekkoatletyczną, tenisową i narciarską; sekcja hokeja została założona w czasie II wojny światowej). Podhale z czasem stało się wizytówką polskiego hokeja, a o randze Szarotek w całym regionie świadczą wierni kibice, licznie gromadzący się na trybunach Miejskiej Hali Lodowej.

SMALL TOWN – BIG CLUB

Rafał Sroka, Podhale Nowy Targ captain, with the cup for winning the Polish championship, 17 March 2010. This was when the Nowy Targ team won the championship title for the 19th time, an unparalleled feat in Poland. The club was founded on 26 November 1932 (at that time football, athletics, tennis and skiing sections were established; the hockey section was set up during the Second World War). With time, Podhale has become the centre of Polish hockey. The team's importance in the entire region is evidenced by the faithful fans who gather in large numbers in the stands of the Municipal Ice Arena.

OŚWIĘCIM MIEJSCE TALENTÓW CZYSZTEJ WODY

Zawody pływackie Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży na basenie Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Oświęcimiu w lipcu 2022 r. Kryta pływalnia o wymiarach olimpijskich została oddana do użytku w 1972 r. Po ostatniej przebudowie, która zakończyła się w 2017 r., jest to jeden z najnowocześniejszych obiektów tego typu w Polsce. Na basenie w Oświęcimiu trenują utalentowani zawodnicy miejscowej Unii, jak choćby Michał Piela – mistrz Europy juniorów z 2022 r. Oświęcimska pływalnia została wybrana jako miejsce rywalizacji w pływaniu artystycznym na Igrzyskach Europejskich Kraków-Małopolska 2023.

A PLACE OF PURE TALENTS

Swimming competitions of the National Youth Olympics at the swimming pool of the Municipal Sports and Recreation Centre in Oświęcim in July 2022. Opened in 1972, the Olympic-size indoor swimming pool is one of the most modern facilities of its kind in Poland after its latest reconstruction, completed in 2017. Talented athletes from the local Union, such as Michał Piela, the 2022 European junior champion, train at the pool in Oświęcim. The Oświęcim Aquatics Centre was chosen as the venue for artistic swimming competitions during the Kraków-Małopolska 2023 European Games.

OŚWIĘCIM DUMA ZACHODNIEJ MAŁOPOLSKI

Radość zawodników Unii Oświęcim po zdobyciu bramki w półfinałowym meczu turnieju pucharu Polski, 29 grudnia 2022 r. Sekcja hokejowa klubu jest chlubą Oświęcimia, a obiekt Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji to jedno z czołowych miejsc rozgrywek hokejowych w regionie. Unia należy do grona najbardziej utytułowanych klubów w tej dyscyplinie w Polsce – jest zdobywcą dwóch pucharów Polski i ośmiokrotnym mistrzem kraju.

THE PRIDE OF WESTERN MAŁOPOLSKA

The joy of Unia Oświęcim players after scoring a goal in a semi-final match of the Polish Cup tournament, 29 December 2022. The club's hockey section is the pride of Oświęcim, and the Municipal Sports and Recreation Centre's facility is one of the top hockey venues in the region. Unia is amongst the most successful clubs in this sport in Poland – a winner of two Polish Cups and an eight-time national champion.

**Areny III Igrzysk Europejskich
Kraków-Małopolska 2023**

**Arenas of the III European Games
Kraków-Małopolska 2023**

21.06-2.07.2023

MIEJSCOWOŚĆ	ARENA	DYSCYPLINA
CITY	ARENA	DISCIPLINE

Bielsko-Biała	Hala Widowiskowo-Sportowa	karate
	Bielsko-Biała Arena	karate
Chorzów	Stadion Śląski	lekkoatletyka
	Silesian Stadium	athletics
Kraków	Akademia Wychowania Fizycznego	pięciobój nowoczesny
	AWF Sports Centre	modern pentathlon
Kraków	Centrum Sportu Kolna	kajakarstwo slalomowe
	Kolna Sports Centre	canoe slalom
Kraków	Cracovia Arena	koszykówka 3 x 3
	Cracovia Arena	3 x 3 basketball

Kraków

Hutnik Arena

tenis stołowy

Hutnik Arena

table tennis

Kraków

Lodowisko Cracovia

kickboxing

Cracovia Hall

kickboxing

Kraków

Płaszowianka Arena

łucznictwo

Płaszowianka Arena

archery

Kraków

Rynek Główny

padel, teqball

Main Square

padel, teqball

Kraków

Stadion Miejski im. Henryka Reymana

rugby siedmioosobowe

Henryk Reyman Stadium

rugby sevens

Kraków

Tauron Arena Kraków

szermierka

Tauron Arena Kraków

fencing

Kraków

Zalew Kryspinów

kajakarstwo

Kryspinów Waterway

canoeing

Kraków	Zalew Nowohucki ----- Nowa Huta Lake	triathlon ----- triathlon	Rzeszów	Pływalnia Rzeszowskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji ----- Diving Arena	skoki do wody ----- diving
Krynica-Zdrój	Góra Parkowa ----- Krynica-Zdrój Hill Park	kolarstwo górskie ----- mountain biking	Tarnów	Akademia Nauk Stosowanych ----- Tarnów Climbing Centre	wspinaczka sportowa ----- sport climbing
Krynica-Zdrój	Krynica-Zdrój Arena ----- Krynica-Zdrój Arena	taekwondo, judo ----- taekwondo, judo	Tarnów	Arena Jaskółka ----- Jaskółka Arena	badminton ----- badminton
Krzeszowice	Krzeszowice BMX Park ----- Krzeszowice BMX Park	kolarstwo BMX freestyle ----- cycling BMX freestyle	Tarnów	Centrum Sportów Plażowych ----- Tarnów Beach Arena	piłka nożna plażowa piłka ręczna plażowa ----- beach soccer beach handball
Nowy Sącz	Park Strzelecki ----- Strzelecki Park	breaking ----- breaking	Wrocław	Strzelnica Sportowa ----- Wrocław Shooting Centre	strzelectwo ----- shooting
Nowy Targ	Nowy Targ Arena ----- Nowy Targ Arena	boks ----- boxing	Zakopane	Centralny Ośrodek Sportu ----- Zakopane Jumping Hills	skoki narciarskie ----- ski jumping
Oświęcim	Pływalnia Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji ----- Aquatics Centre	pływanie artystyczne ----- artistic swimming			

21.06-2.07.2023

w y d a r z e n i a

e v e n t s

Polski sport kształtował się w wyjątkowo trudnym okresie zaborów, kiedy to Polska zniknęła z mapy Europy. Gdy pod koniec lat 60. XIX w. narody wchodzące w skład monarchii austro-węgierskiej uzyskały autonomię, najdogodniejsze warunki do tworzenia załączków sportowego życia na ziemiach polskich panowały w zaborze austriackim. Towarzystwo Gimnastyczne Sokół powstało już w 1867 r. we Lwowie, ale założenie 18 lat później jego krakowskiego oddziału należy traktować jako nie mniej istotne wydarzenie. Stowarzyszenie rozwijało się w Krakowie na tyle dynamicznie, że pod koniec XIX w. liczyło ponad 1000 członków. Uprawiano tam, oprócz tradycyjnej gimnastyki, wioślarstwo, szermierkę, kolarstwo czy jeździectwo¹.

W Krakowie powstała też inna zasłużona organizacja: Akademicki Związek Sportowy (AZS). Stowarzyszenie studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego rozpoczęło działalność jesienią 1908 r., choć statut formalnie zatwierdzono w maju następnego roku. Początkowo stowarzyszenie prowadziło działalność bardziej turystyczną niż sportową, jednak po kilku latach zawodnicy AZS-u, w koszulkach z charakterystycznym gryfem na piersi, zaczęli odnosić sukcesy w zawodach. Dziś to jedna z głównych sił polskiego sportu wyczynowego i najliczniejsza organizacja działająca na wyższych uczelniach w kraju.

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości doszło w Krakowie do przełomowych wydarzeń, które dały początek dwóm niezwykle ważnym – historycznie i współcześnie – organizacjom. Najpierw 11 października 1919 r. w salach Towarzystwa Lekarskiego Krakowskiego przy ul. Radziwiłłowskiej 4 utworzono pierwszy ogólnokrajowy związek sportowy – Polski Związek Lekkiej Atletyki. Następnego dnia w sali konferencyjnej Hotelu Francuskiego przy ul. Pijarskiej 13 II Rzeczpospolita oficjalnie przystąpiła do rodziny olimpijskiej. Powołanie Komitetu Udziału Polski w Igrzyskach Olimpijskich (to dzisiejszy Polski Komitet Olimpijski) wiązało się z przygotowaniem do startu w igrzyskach w Antwerpii w 1920 r.

¹ C. Michalski, *Ruch sokoli w Krakowie przed I wojną światową*, „Annales Academiae Paedagogicae Cracoviensis” 2005, Studia Historica IV, s. 125–127.

Polish sport was shaped in the exceptionally difficult period of the Partitions, when Poland disappeared from the map of Europe. When, in the late 1860s, the nations that were part of the Austro-Hungarian monarchy gained autonomy, the most favourable conditions for laying the foundation for sporting life in the Polish lands existed in the Austrian partition. The Sokół Gymnastic Society was founded as early as 1867 in Lwów, but the founding of its Kraków branch 18 years later should be regarded as equally significant. The association developed so dynamically in Kraków that by the end of the 19th century it had over a 1000 members. Apart from traditional gymnastics, rowing, fencing, cycling and horse-riding were also practised there.¹

Kraków was also home to another distinguished organisation: the Academic Sports Association (AZS). The Jagiellonian University students' association started its activities in the autumn of 1908, although the statutes were formally approved in May of the following year. Initially, the association was more active in tourism than in sport, but after a few years the AZS players, wearing shirts with the characteristic griffin on the chest, started to be successful in tournaments. Today, it is one of the main powerhouses of Polish competitive sport and the most numerous organisation operating at Polish universities.

After Poland had regained its independence, Kraków was a scene of landmark events that gave rise to two organisations of importance both then and now. First, on 11 October 1919, the first national sports association – the Polish Athletics Association – was established in the rooms of the Kraków Medical Society at 4 Radziwiłłowska Street. The following day, in the conference room of the Francuski Hotel at 13 Pijarska Street, the Second Polish Republic officially joined the Olympic family. The formation of the Committee for Poland's Participation in the Olympic Games (today's Polish Olympic Committee) was connected with preparations for the 1920 Summer Olympics in Antwerp.

¹ C. Michalski, *Ruch sokoli w Krakowie przed I wojną światową*, „Annales Academiae Paedagogicae Cracoviensis” 2005, Studia Historica IV, pp. 125–127.

Ostatecznie napaść Sowieców na Polskę spowodowała, że na olimpijski debiut Polacy musieli poczekać kolejne cztery lata.

W 1922 r. na stadionie Cracovii odbył się pierwszy mecz polskiej reprezentacji piłkarskiej przed własną publicznością. Wielkie święto nie tylko futbolu, lecz także polskiego sportu w ogóle zgromadziło na obiekcie nadkomplet widzów. Mniej pokrzepiający był jedynie wynik: Biało-Czerwoni mimo niezłej gry ulegli Węgrom 0:3.

Małopolska to od dziesięcioleci kolebka polskiego narciarstwa oraz pozostałych sportów zimowych. Dzięki wielkim imprezom międzynarodowym, jakie tu zorganizowano, o wyjątkowości regionu mógł się przekonać cały świat. Mistrzostwa świata w hokeju na lodzie, rozegrane na początku lutego 1931 r. w Krynicy-Zdroju, uznano powszechnie za najpiękniejszy turniej w dotychczasowej historii tej dyscypliny².

Na legendarnej Wielkiej Krokwi w Zakopanem odbywają się corocznie konkursy pucharu świata w skokach narciarskich. Każdy, kto w nich uczestniczy, podkreśla niezwykły klimat rywalizacji na tle pięknego krajobrazu, jak również fantastyczną atmosferę tworzoną przez kibiców na trybunach.

Od 2008 r. w Krakowie metę wyścigu ma najbardziej prestiżowa impreza kolarska w kraju, mianowicie Tour de Pologne, będący częścią elitarnego cyklu UCI World Tour. Etapy, które na ogół decydują o końcowej klasyfikacji, rozgrywane są więc na małopolskich szosach. Od 1961 r. odbywa się ponadto Małopolski Wyścig Górski – jedna z najbardziej wymagających imprez tego typu w kraju. Krynica-Zdrój gości natomiast tysiące pasjonatów biegania na Europejskim Festiwalu Biegowym Dwa Beskidy.

Ogromne emocje wzbudzają także, mające ponad 110-letnią historię, pojedynki odwiecznych rywali: Wisły i Cracovii. Derbyowe mecze kolarzów się kibicom piłkarskim w całym kraju

In the end, the Soviet Russia's invasion of Poland forced the Poles to wait another four years for their Olympic debut.

In 1922, the Polish national football team played its first match in front of its own audience at the Cracovia stadium. A great celebration of both football and Polish sport in general, it attracted flocks of spectators. Unfortunately, the result was nothing to be happy about: despite good performance, the Poles were beaten by Hungary by three goals to nil.

Małopolska has been the cradle of Polish skiing and other winter sports for decades. Thanks to the major international events held here, the whole world could become aware of the region's uniqueness. The Ice Hockey World Championships, held in early February 1931 in Krynica-Zdrój, were commonly acknowledged as the most beautiful tournament in the history of the discipline.²

Every year, the iconic Wielka Krokiew in Zakopane hosts ski jumping World Cup competitions. Everyone who attends them emphasises the extraordinary atmosphere of the competition set against the backdrop of the beautiful landscape, as well as the great atmosphere created by the fans in the stands.

Since 2008, Kraków has been the location of the finish line of the most prestigious cycling event in the country, namely the Tour de Pologne, which is part of the elite UCI World Tour. The stages, which generally determine the final classification, are held on Małopolska's roads. In addition, the Małopolska Mountain Race, one of the most demanding events of its kind in the country, has been held since 1961. Krynica-Zdrój hosts thousands of running enthusiasts during the Two Beskids European Running Festival.

When it comes to sporting emotions, nothing compares to the matches between the eternal rivals Wisła and Cracovia, which have a history

² L. Ufel, *Sensacja sezonu*, <https://przegladSPORTOWY.onet.pl/hokej-na-lodzie/ms-w-hokeju-na-lodzie-w-1931-odbyly-sie-w-polsce-w-krynicy/c231hj7> [dostęp: 13.02.2023].

² L. Ufel, *Sensacja sezonu*, <https://przegladSPORTOWY.onet.pl/hokej-na-lodzie/ms-w-hokeju-na-lodzie-w-1931-odbyly-sie-w-polsce-w-krynicy/c231hj7> [accessed: 13.02.2023].

jednoznacznie: z kompletem widzów na trybunach i zażartą walką o zwycięstwo. Zupełnie inna atmosfera panowała w obiekcie Cracovii 4 kwietnia 2005 r., czyli dwa dni po śmierci papieża Jana Pawła II. Msza dziękczynna zgromadziła około 25 tys. sympatyków futbolu z całego kraju, a uczestniczyli w niej zwaśnieni kibice dwóch wielkich rywali – Wisły i Cracovii. Barwy klubowe tamtego dnia nie miały żadnego znaczenia wobec chęci złożenia hołdu wybitnemu Polakowi.

To, że piłka nożna – i sport w ogóle – potrafi przełamać wszelkie bariery, potwierdziło się po raz kolejny we wrześniu 2021 r. Mistrzostwa Europy w ampie futbolu, rozegrane na krakowskich stadionach, były wydarzeniem nie tylko sportowym, lecz także symbolicznym, wykraczającym poza ramy rozgrywek dla osób z niepełnosprawnością.

Na szczególną uwagę zasługują zmagania o tytuł najlepszej drużyny piłki ręcznej na świecie. Zawody te rozegrano w styczniu 2023 r. w Polsce i w Szwecji, a Tauron Arena Kraków była jednym z miejsc rozgrywek grupowych – w Krakowie odbyły się m.in. mecze z udziałem reprezentacji Polski.

Z kolei pół roku wcześniej, 23 lipca 2022 r., w Tauron Arenie odbyła się charytatywna impreza tenisowa „Iga Świątek i Przyjaciele dla Ukrainy” z udziałem rodowitej krakowianki Agnieszki Radwańskiej.

III Igrzyska Europejskie Kraków-Małopolska 2023 są kolejnym – i na pewno nie ostatnim – wielkim wydarzeniem w regionie o wspaniałych sportowych tradycjach.

of more than 110 years. For football fans all over the country, derby matches are unmistakably associated with packed crowds and a fierce battle for victory. A quite different atmosphere prevailed at the Cracovia stadium on 4 April 2005, two days after the death of pope John Paul II. A thanksgiving mass brought together around 25,000 football supporters from all over the country and was attended by rival fans of the two teams, Wisła and Cracovia. That day, the club colours were of no importance in the face of the desire to pay tribute to the outstanding Pole.

The fact that football, and sport in general, can help overcome all differences was confirmed once again in September 2021. The European Amp Football Championship in Kraków's stadiums was not only a sporting event, but also a symbolic one, going beyond the scope of the games for people with disabilities.

Particularly note should be taken of the struggle for the title of the best handball team in the world. The competition was played in January 2023 in Poland and Sweden, and Tauron Arena Kraków was one of the venues for the group games, including matches featuring the Polish national team.

Six months earlier, on 23 July 2022, a charity tennis event 'Iga Świątek and Friends for Ukraine' was held at the Tauron Arena, with the participation of Kraków's own Agnieszka Radwańska.

The III European Games Kraków-Małopolska 2023 are another, and certainly not the last, major event in a region with great sporting traditions.

POCZĄTKI KRAKOWSKIEGO SOKOŁA

Pokazy akrobatyczne na stadionie Cracovii podczas zjazdu z okazji 50-lecia Towarzystwa Gimnastycznego Sokół w Krakowie pod koniec czerwca 1935 r. Zebranie założycielskie krakowskiego oddziału stowarzyszenia odbyło się w 1885 r., a pierwszym prezesem został Michał Bałucki. Sokół szybko stał się czołową organizacją w dziedzinie krzewienia kultury fizycznej w Krakowie i odegrał ważną rolę w kształtowaniu się polskiego sportu. Już pod koniec XIX w. uprawiano tam, oprócz tradycyjnej gimnastyki, kolarstwo, jeździectwo, wioślarstwo czy szermierkę.

THE BEGINNINGS OF KRAKÓW'S SOKÓŁ

Acrobatic displays at the Cracovia Stadium during a rally to mark the 50th anniversary of the Sokół Gymnastic Association in Kraków in late June 1935. The founding meeting of the Kraków branch of the association was held in 1885, with Michał Bałucki as its first president. Sokół quickly became the leading organisation in the promotion of physical activity in Kraków, playing a crucial role in the formation of Polish sport. As early as the late 19th century, in addition to traditional gymnastics, cycling, horse-riding, rowing or fencing were practised there.

AZS KRAKÓW

Wioślarze AZS Kraków niosą sześciowiosłową łódź nazwaną Szelma, prawdopodobnie tuż przed jej chrztem przy okazji otwarcia sezonu letniego w 1913 r. Akademicki Związek Sportowy rozpoczął działalność w Krakowie już pod koniec 1908 r. Jednak C.K. Namiestnictwo we Lwowie dwukrotnie odrzuciło statut organizacji studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego. Powiodła się dopiero trzecia próba formalnego powołania związku, którą podjęto 15 maja 1909 r. na zebraniu w Collegium Novum. Pierwszym prezesem został Waław Majewski. AZS odegrał istotną rolę w dynamicznym rozwoju polskiego sportu. Dziś stanowi jedną z jego głównych sił i jest największą sportową organizacją akademicką.

AZS KRAKÓW

The rowers of AZS Kraków carry a six-oar boat named Szelma, probably just before it was christened to mark the opening of the summer season of 1913. The Academic Sports Association started its activities in Kraków as early as late 1908. However, the Imperial and Royal Governor's Office in Lwów twice rejected the statutes of the Jagiellonian University students' organisation. However, the third attempt to formally establish the association was successful, and, on 15 May 1909, at a meeting in the Collegium Novum, the association began its existence. The first president was Waław Majewski. AZS played an important role in the dynamic development of Polish sport. Today, it is one of its main strengths and the largest academic sports organisation.

PIERWSI W POLSCE

Halina Konopacka na igrzyskach w Amsterdamie w 1928 r. Dyskobolka zdobyła dla niepodległej Polski pierwszy złoty medal olimpijski, potwierdzając rosnącą siłę lekkoatletyki w II Rzeczypospolitej. Dziewięć lat wcześniej w Krakowie, w siedzibie Towarzystwa Krakowskiego Lekarskiego przy ul. Radziwiłłowskiej 4, powołano do życia Polski Związek Lekkiej Atletyki, dzięki czemu dyscyplina otrzymała ramy instytucjonalne. Najstarszy ogólnokrajowy związek sportowy zapisał piękną kartę w historii polskiego olimpizmu. Od Haliny Konopackiej do Dawida Tomala lekkoatletyka dała Polsce 29 złotych medali olimpijskich. Takim dorobkiem nie może się pochwalić żadna inna dyscyplina sportu.

FIRST IN POLAND

Halina Konopacka at the 1928 Amsterdam Games. The discus thrower won Poland's first ever gold Olympic medal, confirming the growing strength of athletics in the Second Polish Republic. Nine years earlier, in Kraków, on the premises of the Kraków Medical Society at 4 Radziwiłłowska Street, the Polish Athletic Association was established so that the discipline gained its institutional framework. The oldest national sports association contributed in a significant way to the history of Polish Olympism. From Halina Konopacka to Dawid Tomala, athletics has given Poland 29 gold medals at the Olympics. No other discipline has so many gold medals.

POWSTANIE POLSKIEGO KOMITETU OLIMPIJSKIEGO

Szermierz Wojciech Zabłocki (1930–2020), dwukrotny srebrny i brązowy medalista igrzysk olimpijskich, składa podpis pod odnowieniem aktu powołania Polskiego Komitetu Olimpijskiego podczas obchodów 90-lecia tej organizacji w Hotelu Francuskim w Krakowie. W poczcie sztandarowym od lewej: Józefa Ledwig (ur. 1935), dwukrotna brązowa medalistka igrzysk, olimpijczyk Jerzy Garpiel (ur. 1957) i Elżbieta Porzec-Nowak (1945–2019), brązowa medalistka igrzysk. PKOl powstał 12 października 1919 r. jako Komitet Udziału Polski w Igrzyskach Olimpijskich, na zebraniu założycielskim w Hotelu Francuskim przy ul. Pijarskiej 13. Przewodniczącym Komitetu został książę Stefan Lubomirski. Z powodu wojny z bolszewickim najeźdźcą debiut Polski na igrzyskach w Antwerpii w 1920 r. nie doszedł do skutku. Polacy o pierwsze olimpijskie medale walczyli dopiero cztery lata później.

ESTABLISHMENT OF THE POLISH OLYMPIC COMMITTEE

Fencer Wojciech Zabłocki (1930–2020), two-time silver and bronze medallist at the Olympic Games, signs the renewal of the Polish Olympic Committee charter during the celebrations of the organisation's 90th anniversary in the Francuski Hotel in Kraków. The flag-bearers, from left: Józefa Ledwig (b. 1935), two-time Olympic bronze medallist, Olympian Jerzy Garpiel (b. 1957) and Elżbieta Porzec-Nowak (1945–2019), Olympic bronze medallist. The Polish Olympic Committee was established on 12 October 1919 as the Committee for Poland's Participation in the Olympic Games, at a founding meeting in the Francuski Hotel at 13 Pijarska Street. Prince Stefan Lubomirski became the Committee's chairman. Due to the war with the Bolshevik invaders, Poland's debut at the Antwerp 1920 Summer Olympics did not take place. It was four years later that Polish athletes competed for their first Olympic medals.

PRZEGLĄD SPORTOWY

TYGODNIK ILUSTROWANY, POŚWIĘCONY WSZELKIM GAŁĘZIOM SPORTU

Wychodzi raz w tygodniu w każdą sobotę

Oficjalny organ K. Z. O. P. N.

Redaktor naczelny: Inż. Rosenstock.

Numer pojedynczy 20° — Marek
Prenumerata mies. 80° — Marek

Adres redakcji i administracji: Biuro ogłoszeń Feliksa Statiera. Kraków, ul. Grodzka 13, Telefon 1354.

WARSZAWA

KRAKÓW

LWÓW

Nr. 1.

Sobota, 21 maja 1921.

Rok I.

W jaki sposób „Waf” wytrenował trenera!

Chcąc na zawodach z „Wafem”
Mieć bufet comme-il-faut,
Pozsonyi, dzielny trener
Syfonów kupił sto.

Z żalości lży dziś sika,
Gdyż sprawił głupi traf,
Że na Zielone Świątki
Nie zajrzał do nas „Waf”.

Z treningiem łączyć bufet,
Za wielki nieco kram:
Bo dziś Pozsonyi musi
Kanapki swe zjeść sam!

K.

Od Redakcji.

Na odległych pobojuwiskach ściekły ostatki bohater-skiej krwi najlepszych synów Ojczyzny — na kurhanach kresowych bieleją kości tych, co umiłowali swą Matkę żywicielkę ponad życie własne; ofiary duże, sercom naszym drogie — rzeki łez spowodowały — ale nie nadaremnie, bo cel swój osiągnęły, bo z krwi, łez i bielejących kości wyjrzało Zmartwychwstanie: Jutrznia spokojnej przyszłości.

Państwo konstytuuje się; podwaliny potężnej budowy przyjmują konkretne kształty, wylaniające się z mgły epoki przejściowej.

Ewolucyjne przejawy bacznie należy obserwować, aby nie przeoczyć stosownej chwili do nowych czynów społecznych.

Dla nas, działaczy na niwie wychowania fizycznego, nadeszła chwila i teoretycznej pracy; nie przeoczyliśmy jej i niniejszem wydawnictwem zaczynamy ją z całą

świadomością trudnego i uciążliwego, ale i wdzięcznego zadania.

Trudne będzie zwalczanie zakorzenionych błędów w rodzimym sporcie, uciążliwą krytyka osobista, wymagająca często dużej dozy subtelności i zrozumienia, jak a krytyka klubowa; niemniej żmudne będzie pouczanie bezkrytycznych zazwyczaj zwolenników sportu, a zyskiwanie obcych i wręcz sportowi wrogich, natomiast wdzięcznym będzie pielęgnowanie nowej, nierozwiniętej u nas zbyt gwałtownie: wiedzy sportowej.

Dążeniem więc naszym będzie, pomijając kronikę i wiadomości bieżące, stworzyć z niniejszego organu pismo o charakterze wybitnie naukowym, któreby stanowiło w swym dziale w przyszłości poważną ostoję polskiej myśli i wybitnie polskiego systemu wychowania sportowego.

Nie ominiemy żadnego działu ćwiczeń cielesnych, mającego pewną wypróbowaną wartość dla ogólnej zdrowotności organizmu, to też staraliśmy się o współ-

NUMER 1 W POLSCE

Strona otwierająca pierwszy numer „Prze-glądu Sportowego”, wydane go w Krakowie 21 maja 1921 r. Głównym redaktorem nowego czasopisma był Tadeusz Synowiec. Kapitan Cracovii przesiadywał godzinami w kawiarni Jana Bisanza, gdzie dyskutowano o piłce nożnej i rywalizacji krakowskich klubów. Synowca namówiono, by spożytkował rozległą wiedzę o futbolu inaczej: by zaczął pisać. Tak zrodził się pomysł wydania „Prze-glądu Sportowego” – gazety, która od ponad 100 lat zajmuje ważne miejsce na rynku sportowej prasy w Polsce, wnosi istotny wkład w promocję sportu i podnoszenie jego rangi w kraju.

NUMBER 1 IN POLAND

The opening page of the first issue of ‘Prze-głąd Sportowy’, published in Kraków on 21 May 1921. The chief editor of the new magazine was Tadeusz Synowiec. The Cracovia captain sat for hours in Jan Bisanz’s café, where football and the rivalry between Kraków’s clubs were discussed. Synowiec was persuaded to use his extensive knowledge of football in a different way: to start writing. This is how the idea of publishing ‘Prze-głąd Sportowy’ was born. For more than 100 years the newspaper has occupied an important place on the sports press market in Poland, making a significant contribution to promoting sport and increasing its importance in the country.

PIERWSZY TAKI MECZ

Widok z lotu ptaka na stadion Cracovii i rozciągające się dalej krakowskie Błonia z lat 20. XX w. 14 maja 1922 r. obiekt pękał w szwach. Historyczny, pierwszy międzypaństwowy pojedynek Biało-Czerwonych rozegrany przed własną publicznością był wielkim świętem – trybuny stadionu Cracovii wypełniły się już na kilka godzin przed spotkaniem. Frekwencja sięgnęła 16 tys. osób, a dodatkowe krzesła dla widzów rozstawiono nawet na bieżni. W pierwszej jedenastce wystąpiło aż dziewięciu piłkarzy krakowskich klubów – pięciu z Cracovii oraz po dwóch z Wisły i z Jutrzenki. Polacy, prowadzeni przez Józefa Lustgartena, przeważali, lecz ulegli Węgrom 0:3.

THE FIRST SUCH GAME

A bird's-eye view of the Cracovia's stadium and Kraków's Błonia, further away, from the 1920s. On 14 May 1922, the venue was packed. The historic first international match of the Polish national team played in front of their home crowd was a great celebration. The stands at Cracovia Stadium were packed a few hours before kick-off. Attendance reached 16,000, and extra chairs for spectators were even set up on the treadmill. The starting eleven featured as many as nine players from Kraków clubs: five from Cracovia and two from both Wisła and Jutrzenka. The Poles, led by Józef Lustgarten, dominated, but lost to Hungary by three goals to nil.

MIĘDZYWOJENNY PRESTIŻ

Janusz Kusociński zmierza po zwycięstwo w X Biegu Okrężnym „Ilustrowanego Kuriera Codziennego” na krakowskich Plantach, 10 maja 1931 r. Elita polskich biegaczy, dziesiątki tysięcy widzów przy trasie – tak było w międzywojennym Krakowie. Zawody współorganizowane przez redakcję popularnej gazety i Akademicki Związek Sportowy w latach 1922–1939 (z przerwą w roku 1929) należały do najważniejszych imprez ulicznych, które w II Rzeczypospolitej cieszyły się wielkim prestiżem i zainteresowaniem publiczności. Otrzymać puchar na dachu Pałacu Prasy – siedzibie „Ilustrowanego Kuriera Codziennego” – było marzeniem uczestników biegu. Janusz Kusociński dokonał tego nie raz.

INTERWAR PRESTIGE

Janusz Kusociński heads for victory in the 10th Circular Run of the 'Ilustrowany Kurier Codzienny' on 10 May 1931 in Kraków's Planty Park. The best Polish runners, tens of thousands of spectators along the route – that is how things were in interwar Kraków. The competition co-organised by the editors of the popular newspaper and the Academic Sports Association between 1922 and 1939 (with a break in 1929) was one of the most important street running events that was highly prestigious and popular in the Second Polish Republic. Receiving the cup on the roof of the Palace of the Press, the headquarters of the 'Ilustrowany Kurier Codzienny,' was the dream of the runners. Janusz Kusociński accomplished this more than once.

HISTORIA NA SPORTOWO

Uczestnicy Marszu Szlakiem I Kompanii Kadrowej w 1933 i 2013 r., odtwarzający trasę przemarszu z sierpnia 1914 r. formacji dowodzonej przez Józefa Piłsudskiego. Marsz po raz pierwszy wyruszył do Kielc z krakowskich Oleandrów 6 sierpnia 1924 r. i odtąd stał się jedną z najważniejszych imprez sportowo-paramilitarnych II Rzeczypospolitej. Ważną jego częścią była drużynowa rywalizacja strzelecka. Marsz został zakazany po II wojnie światowej, wznowiono go w 1981 r., ale komunistyczne władze ponownie go zdelegalizowały (w kolejnych latach PRL uczestnicy na różne sposoby omijali zakaz, narażając się na represje). Od 1989 r. marsz odbywa się bez przeszkód i jest wzbogacany o zawody sportowe.

HISTORY IN A SPORTING WAY

Participants in the March on the Trail of the 1st Cadre Company in 1933 and 2013, recreating the route of the August 1914 march of the formation commanded by Józef Piłsudski. The march set off for the first time to Kielce from Kraków's Oleandry on 6 August 1924 to become one of the most important sporting and para-military events of the Second Polish Republic. An important part of the event was a team shooting competition. Banned after the Second World War, the march was resumed in 1981, but the communist authorities outlawed it again (in the following years of the Polish People's Republic, participants evaded the ban in various ways, risking punishment). Since 1989, the march has been organised without any problems, enriched with sports competitions.

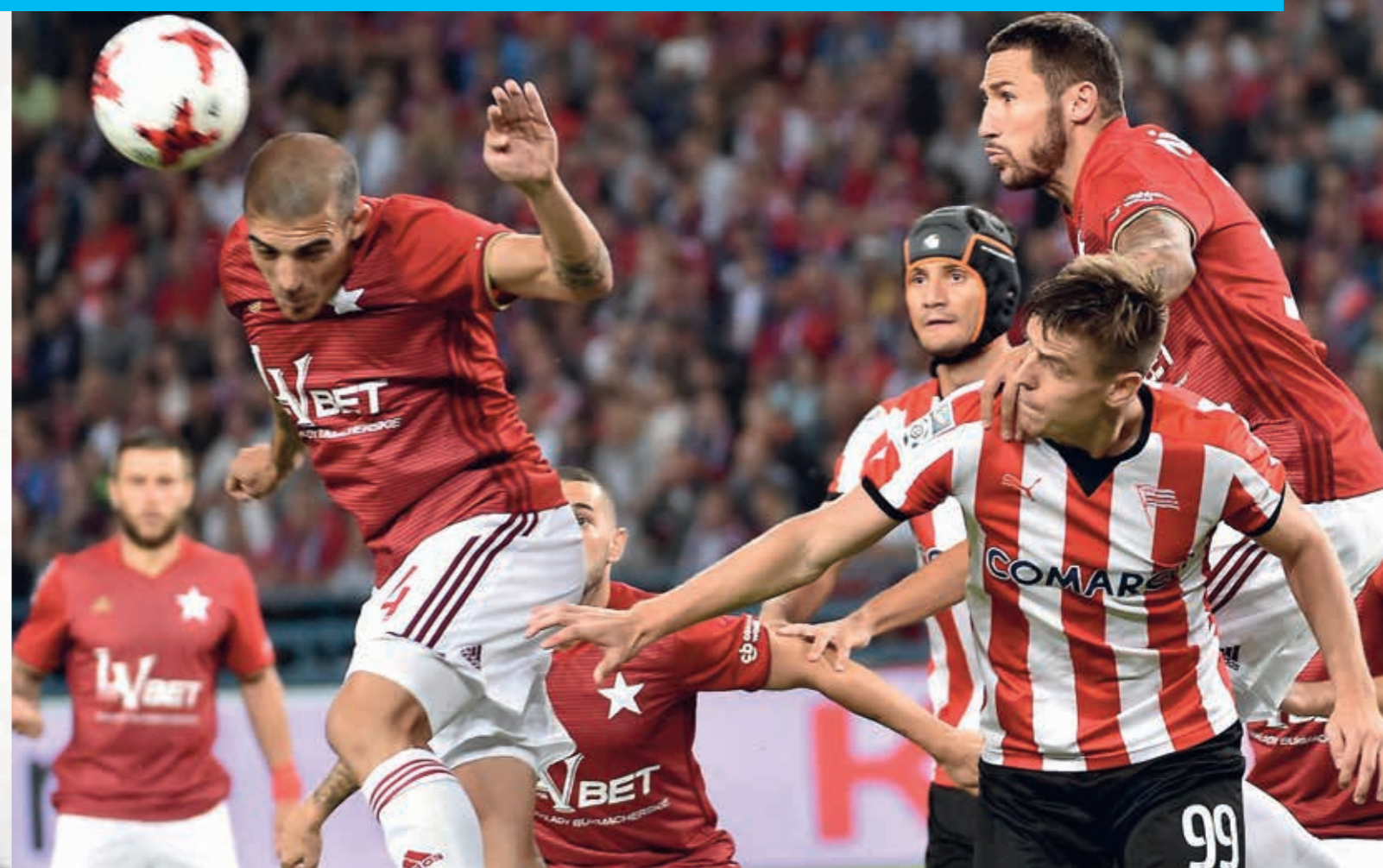
PRZEPIĘKNY TURNIEJ W KRYNICY-ZDROJU

Reprezentacja Polski na mistrzostwach świata w hokeju na lodzie w Krynicy-Zdroju w lutym 1931 r. Choć na tym starym zdjęciu dorysowano nie dość wyraźnie widoczne elementy wyposażenia zawodników, to sam turniej swym profesjonalizmem mógł zadowolić najbardziej wymagających. Wspomina się go jako jeden z najlepszych w dotychczasowej historii tej dyscypliny. Wysoki poziom sportowy, wielkie emocje, świetna frekwencja i przepiękna scenografia małopolskiego kurortu – to wszystko urzekło uczestników i obserwatorów. Sukces zapewniły nie tylko intensywne akcje promocyjne, lecz także pomysłowość organizatorów. Drogę od poczty do miejsca rozgrywek zdobiły lodowe figury podświetlane od wewnątrz. W Krynicy błysnęła też polska drużyna. Turniej był zarazem mistrzostwami Europy, a czwarte miejsce na świecie dało Polakom wicemistrzostwo Starego Kontynentu.

BEAUTIFUL TOURNAMENT IN KRYNICA-ZDRÓJ

The Polish national team at the Ice Hockey World Championships in Krynica-Zdrój in February 1931. Although the players' equipment was drawn not clearly enough in this old photograph, the tournament itself could satisfy even the most demanding ones with its professionalism. It is remembered as one of the best in the history of the discipline to date. The high sporting level, great emotions, huge attendance and beautiful scenery of the Małopolska resort – all this captivated participants and spectators alike. Success was guaranteed not only by an intensive promotional campaign, but also by the ingenuity of the organisers. The road from the post office to the competition venue was decorated with ice figures illuminated from the inside. The Polish team also shone in Krynica. The tournament was simultaneously the European championships, and the fourth place in the world gave the Poles the silver medal at the European championships.

WIELKIE DERBY

Walka piłkarzy Wisły i Cracovii w 1937 i 2017 r. W niektórych kwestiach nic się nie zmieniło: derbowe spotkania między odwiecznymi rywalami wzbudzają emocje zawodników i kibiców. Kluby, których stadiony oddzielają od siebie krakowskie Błonia, zmierzyły się po raz pierwszy w 1908 r. 40 lat później stawką derbów Krakowa na stadionie Garbarni było mistrzostwo Polski. Zdobyła je Cracovia, która pokonała Wisłę 3:1. Jak kiedyś, tak i teraz mecz z przeciwnikiem z sąsiedztwa to wydarzenie sezonu, jednoznacznie kojarzone z kompletem widzów na trybunach i zaciętką batalią o prymat w mieście.

THE BIG DERBY MATCH

Wisła and Cracovia footballers' struggle for the ball in 1937 and 2017. In certain respects, nothing has changed: derby matches between the rivals since forever arouse the emotions of players and fans. The clubs, whose stadiums are separated by Kraków's Błonia, faced each other there for the first time in 1908. 40 years later, the Polish championship was at stake in the Kraków derby at Garbarnia Stadium. Cracovia won beating Wisła by 3-1. However, both then and now, a match against their neighbour is the event of the season, clearly associated with a packed stadium and fierce competition for supremacy in the city.

MISTRZOSTWA ŚWIATA W ZAKOPANEM W 1962 R.

Uczestnicy konkursu na Wielkiej Krokwi podczas mistrzostw świata w narciarstwie klasycznym w drodze na rozbieg skoczni, 18 lutego 1962 r. Zawody na legendarnym obiekcie, które obserwowało 120 tys. widzów, wspomina się jako jedne z najpiękniejszych w historii skoków narciarskich. Były obawy, że konkurs nie dojdzie do skutku z powodu długotrwałej śnieżycy, która nawiedziła Zakopane. Dzięki wysiłkom organizatorów rywalizacja jednak się odbyła – ku zdumieniu dziennikarzy licznie przybyłych z całego świata. Mistrzostwa świata z 1962 r. uznano za wspaniałą imprezę, podobnie jak te rozegrane w Zakopanem wcześniej – w latach 1929 i 1939.

WORLD CHAMPIONSHIPS IN ZAKOPANE IN 1962

Participants of the competition on Wielka Krokiew during the FIS Nordic World Ski Championships on their way to the inrun of the hill, 18 February 1962. The competition at the legendary venue, watched by 120,000 spectators, is remembered as one of the most beautiful ones in the history of ski jumping. There were fears that the competition would not take place because of a prolonged snowstorm that hit Zakopane. Thanks to the efforts of the organisers, the competition went ahead, to the amazement of the journalists who came from all over the world. The 1962 World Championships were considered a magnificent event, just like the ones held in Zakopane earlier, in 1929 and 1939.

KU PAMIĘCI NARCIARSKICH LEGEND

Zawodnik na trasie biegu zjazdowego w Zakopanem podczas Memoriału Bronisława Czecha i Heleny Marusarzówny w 1972 r. Pierwszą imprezę zorganizowano w 1946 r. Do końca lat 70. memoriał cieszył się sporym prestiżem i nieustannym zainteresowaniem widzów. Uczestniczyli w nim najlepsi przedstawiciele narciarstwa klasycznego i alpejskiego. Później ranga imprezy znacząco zmalała, ostatnie zmagania zorganizowano w 1994 r. Reaktywował je pod koniec lat 90. Tatrzański Związek Narciarski.

IN MEMORY OF SKIING LEGENDS

A competitor on the downhill course in Zakopane during the Bronisław Czech and Helena Marusarzówna Memorial in 1972. Organised in 1946 for the first time, until the end of the 1970s the memorial enjoyed great prestige and constant interest of spectators. The best classic and alpine skiers took part. Later, the rank of the event decreased significantly, the last competition was organised in 1994. It was reactivated in the late 1990s by the Tatra Ski Association.

WISŁA PODBIJA EUROPE

Uradowani piłkarze Wisły Kraków po zdobyciu bramki w wygranym 3:1 meczu w 1/16 finału Pucharu Europy Mistrzów Krajowych przeciwko FC Brugge, 27 września 1978 r. Biała Gwiazda po wywalczeniu tytułu mistrza Polski zrobiła furorę w tych elitarnych rozgrywkach. Wyeliminowała nie tylko belgijski zespół, lecz także silną drużynę Zbrojovki Brno. Klubem, którego nie udało się pokonać w ćwierćfinale, okazało się dopiero szwedzkie Malmö FF. Najlepszym strzelcem Wisły w meczach pucharowych sezonu 1978/1979 był Kazimierz Kmiecik, zdobywca czterech goli.

WISŁA CONQUERS EUROPE

Jubilant Wisła Kraków players after scoring a goal in the match won 3 to 1 in the 1/16 finals of the Cup Winners' Cup against FC Brugge, 27 September 1978. After winning the Polish Champion's title, the White Star made waves in this elite competition. They eliminated not only the Belgian team, but also a strong Zbrojovka Brno team. The club it failed to beat in the quarter-finals was Sweden's Malmö FF. Wisła's top scorer in the cup matches of the 1978/1979 season was Kazimierz Kmiecik, who scored four goals.

PO ŚMIERCI PAPIEŻA

Piłkarze Cracovii podczas uroczystej Mszy Świętej na stadionie tego klubu, 4 kwietnia 2005 r. Od lewej: Kazimierz Węgrzyn, Piotr Bania, Marcin Cabaj i Tomasz Moskała. Zawodnicy ukochanej drużyny Jana Pawła II złożyli hołd zmarłemu dwa dni wcześniej papieżowi. Razem z nimi uczyniło to 25 tys. sympatyków piłki nożnej z całej Polski. Msza dziękczynna za pontyfikat papieża zgromadziła kibiców wielu drużyn – ramię w ramię stali również, zwaśnieni na co dzień, kibice odwiecznych rywali: Cracovii i Wisły.

AFTER THE POPE'S DEATH

Cracovia's footballers during a special mass at the club's stadium, 4 April 2005. From the left: Kazimierz Węgrzyn, Piotr Bania, Marcin Cabaj and Tomasz Moskała. The players of John Paul II's beloved team paid tribute to the late pope, who had died two days earlier. They were joined by 25,000 football supporters from all over Poland. A thanksgiving mass for the pope's pontificate brought together supporters of many teams: the fans of Cracovia and Wisła, the perennial rivals, who usually stand against each other.

MOJA MAŁOPOLSKA

KS. PAWEŁ ŁUKASZKA

Ta Msza to było coś niesamowitego

4 kwietnia 2005 r. uczestniczyłem we Mszy Świętej na stadionie przy ul. Kałuży razem z tysiącami innych ludzi. Wiernych mogło być ponad 20 tys. – wypełnili całe trybuny i płytę naziemną! Miałem nawet przewodniczyć Eucharystii, ale sprawy potoczyły się trochę inaczej i wygłosiłem przemówienie na końcu. To było wielkie przeżycie! Inicjatorem wydarzenia byli m.in. kapelan Cracovii ks. Henryk Surma wspólnie z prezesem klubu prof. Januszem Filipiakiem.

To miało być dziękczynienie za pontyfikat Jana Pawła II, człowieka bardzo otwartego na środowiska sportowe. Na Mszę przybyli zawodnicy Wisły, reprezentacja klubu ze sztandarem, kibice, a także zawodnicy innych dyscyplin i delegacje klubów z całej Polski. I to wszystko zorganizowano raptem w ciągu dwóch dni! Msza zakończyła się przemarszem pod Dom Arcybiskupów, któremu towarzyszyły śpiew i światło świec niesionych wspólnie przez kibiców Wisły i Cracovii. Coś niesamowitego!

Policjanci byli zdumieni, w jakim spokoju wszystko się odbyło, a media nazwały to wydarzenie „Mszą pojednania”. Ale to nie jest tak, że jeden dzień załatwia wszystko. Pojednanie to proces, walka z siłami zła, żeby człowiek mógł osiągnąć wolność i czyste serce. To trwa przez całe życie! Dlatego tamtą Mszę należy traktować jako dziękczynienie za pontyfikat, a kwestia pojednania zależy od indywidualnej postawy ludzi.

Ks. Paweł Łukaszka – duszpasterz, bramkarz Klubu Hokejowego Podhale Nowy Targ (popularnie zwanego Szarotkami), mistrz i reprezentant Polski, olimpijczyk z Lake Placid (1980). W wieku 16 lat zadebiutował w ekstraklasie, wystąpił w 69 meczach. W 1979 r. został wybrany najlepszym bramkarzem mistrzostw Europy juniorów, szybko awansował do drużyny narodowej, w której rozegrał 30 spotkań. Święcenia kapłańskie przyjął w 1987 r.

MY MAŁOPOLSKA

REV. PAWEŁ ŁUKASZKA

This Mass was amazing

On 4 April 2005, I attended a Mass at the stadium on Kałuża Street together with thousands of people. There could have been more than 20,000 believers – they filled the entire stands and ground level! I was initially due to celebrate the Mass, but things took a slightly different turn and I gave a speech at the end. It was a wonderful experience! The initiators of the event included the chaplain of Cracovia, Rev. Henryk Surma and Prof. Janusz Filipiak, the club's president.

The event was intended to be a thanksgiving for the pontificate of John Paul II, a man who was very supportive of the sports community. The Mass was attended by Wisła players, the club's representatives with a banner, fans, athletes in other disciplines and delegations of clubs from all over Poland. And all this was organised in just two days! The Mass ended with a march to the Archbishops' House, accompanied by singing and the light of candles carried jointly by Wisła and Cracovia fans. Incredible!

The police officers were amazed at the peacefulness of the event, and the media called it a 'Reconciliation Mass'. But it's not like one day can fix everything. Reconciliation is a process, a struggle against the forces of evil to enable a person to achieve freedom and a pure heart. It lasts a lifetime! That is why that Mass should be seen as a thanksgiving for the pontificate, while the question of reconciliation depends on people's individual attitudes.

Rev. Paweł Łukaszka – a priest, goalkeeper of the Podhale Nowy Targ Hockey Club (nicknamed Szarotki - i.e. 'Edelweiss'), Polish champion and national team member, Olympian from Lake Placid (1980). At the age of 16, he made his debut in the top league and appeared in 69 matches. In 1979, he was voted best goalkeeper at the European junior championships and was quickly promoted to the national team, in which he played 30 matches. He was ordained a priest in 1987.

PUCHAR ŚWIATA W ZAKOPANEM

Kibice podczas drużynowego konkursu pucharu świata w skokach narciarskich na Wielkiej Krokwi, 14 stycznia 2023 r. Premierowe zawody tej rangi w Zakopanem odbyły się w 1980 r. Pierwszy z konkursów, rozegrany wyjątkowo na Średniej Krokwi, wygrał zakopiańczyk Stanisław Bobak. Areną zmagania jest Wielka Krokiew. Publiczność i sceneria współtworzą na obiekcie niesamowitą atmosferę, a zawody te uznaje się za jedne z najbardziej prestiżowych i spektakularnych w cyklu pucharu świata. Pięciokrotnie na zakopiańskiej skoczni triumfował Kamil Stoch.

THE WORLD CUP IN ZAKOPANE

Fans during the FIS Ski Jumping World Cup, team competition, at Wielka Krokiew, 14 January 2023. The first competition of this rank in Zakopane took place in 1980. The first of the competitions, held unusually on Średnia Krokiew, was won by the Zakopane athlete Stanisław Bobak. The venue of the competition is Wielka Krokiew. Both the audience and the scenery create an amazing atmosphere at the venue, and the competitions are considered to be among the most prestigious and spectacular ones in the World Cup series. Kamil Stoch has triumphed five times on the Zakopane hill.

ŚWIATOWA CZŁÓWKA KOLARSTWA W MAŁOPOLSCE

Francuz Arnaud Démare tuż przy krakowskich Błoniach, po finiszu z peletonu zwycięża w ostatnim, siódmym etapie Tour de Pologne, 5 sierpnia 2022 r. Najbardziej prestiżowy wyścig kolarski w Polsce należy do elitarnego cyklu UCI World Tour. Od 2008 r. i jubileuszowej, 65. edycji tradycyjnie kończy się w Krakowie i tym samym decyduje o końcowej klasyfikacji. Meta najbardziej wymagającego górskiego etapu, zwanego królewskim, najczęściej usytuowana jest w Bukowinie Tatrzańskiej.

WORLD TOP CYCLISTS IN MAŁOPOLSKA

Arnaud Démare from France just outside Kraków's Błonia, after finishing in the peloton, wins the final seventh stage of the Tour de Pologne, 5 August 2022. The most prestigious cycling race in Poland, belonging to the elite UCI World Tour series, has traditionally ended in Kraków since 2008 and the 65th jubilee edition, thus determining the final standings. The finish line of the most demanding mountain stage, known as the royal stage, is usually located in Bukowina Tatrzańska.

DLA NIEUSTRASZONYCH

Zawodnik na trasie przejazdu w konkurencji downhill podczas Małopolska Joy Ride Festival w Kluszkowcach, 19 maja 2019 r. Coroczna impreza na stokach góry Wdżar gromadzi pasjonatów ekstremalnych odmian kolarstwa górskiego. Zawodom w rowerowym zjeździe, enduro, flybagu, pumptracku, dual slalomie i maratonie, a także wyścigowi dla dzieci, towarzyszą m.in. targi i testy sprzętu dla cyklistów. We wrześniu w Zakopanem, na zakończenie sezonu, odbywa się spektakularny nocny zjazd rowerowy w kilku specjalnościach.

FOR THE FEARLESS

A rider on the downhill competition course during the Małopolska Joy Ride Festival in Kluszkowce, 19 May 2019. The annual event on the slopes of Mount Wdżar brings together enthusiasts of extreme varieties of mountain biking. Competitions in downhill, enduro, flybag, pumptrack, dual slalom and marathon cycling, as well as a race for children, are accompanied by, for example, fairs and tests of cycling equipment. In September, a spectacular night cycling downhill race in several disciplines takes place in Zakopane at the end of the season.

MAŁOPOLSKA

ŚCIGANIE W BESKIDZIE WYSPOWYM

Kibice obserwujący rywalizację w Wyścigu Górskim Limanowa – Przełęcz Pod Ostrą. Impreza organizowana przez Auto Moto Klub Limanowa w pięknej scenerii Beskidu Wyspowego od 2009 r. wchodzi w skład Górskich Samochodowych Mistrzostw Polski, a od 2014 r. stanowi też jedną z rund Mistrzostw Europy FIA w Wyścigach Górskich. Pierwotnie trasa wyścigu liczyła 6031 m, a w 2014 r. została skrócona do 5493 m. Odcinek wiedzie ze Starej Wsi do szczytu Przełęczy pod Ostrą, wznoszącego się na 800 m n.p.m.

RACE IN THE ISLAND BESKIDS

Fans watching the rivalry in the Limanowa – Pod Ostrą Pass Mountain Race. The event, organised by Auto Moto Klub Limanowa in the beautiful scenery of the Island Beskids, has been part of the Polish Mountain Car Championship since 2009; since 2014, it has been also one of the rounds of the FIA European Mountain Race Championship. Originally 6,031 m long, the route of the race was shortened to 5,493 m in 2014. The section leads from Stara Wieś to the top of the Pod Ostrą Pass, reaching 800 metres.

GÓRSKIE WYZWANIE

Zawodnicy na trasie Małopolskiego Wyścigu Górskiego w 2022 r. Impreza rozgrywana od 1961 r. należy do najstarszych i najbardziej wymagających w kraju – w większości górzy-
sty lub górski profil małopolskich tras obfituje bowiem w trudne podjazdy. Jednym z nich jest ten na szczyt Przehyby w Beskidzie Sądeckim, gdzie wielokrotnie kończył się wyścig. Trzy-
etapową rywalizację często poprzedza rozgry-
wany w Krakowie prolog.

MOUNTAIN CHALLENGE

Competitors on the route of the Małopolska Mountain Race in 2022. The event, which has been taking place since 1961, is one of the oldest and most demanding in the country, as the mostly hilly or mountainous landscape of Małopolska's routes is full of difficult climbs. One of those climbs is the one to the top of Przehyba in Beskid Sądecki, where the race has ended many times. The three-stage competition is often preceded by a prologue in Kraków.

WIELKIE ŚWIĘTO JEŹDZIECTWA

Adam Grzegorzewski na koniu Ażurze pokonuje przeszkodę podczas Grand Prix Krakowa jeździeckiej Cavaliady, 23 lutego 2020 r. Kilku-dniowe, coroczne święto jeździectwa odbywa się w stolicy Małopolski od 2019 r. Jest to najbardziej rozpoznawalna impreza w tej dyscyplinie sportu w kraju. Obejmuje rywalizację zawodników w skokach przez przeszkody, ujeżdżeniu i powożeniu, a także cieszący się popularnością Wszechstronny Konkurs Konia Wierzchowego. Część konkurencji wchodzi w skład finałowych zawodów Ligi Europy Centralnej Pucharu Świata. Wielkiemu widowisku sportowemu w Tauron Arenie Kraków towarzyszą pokazy i konkursy, a także targi sprzętu i akcesoriów jeździeckich.

GREAT EQUESTRIAN EVENT

Adam Grzegorzewski on horse Ażur overcomes an obstacle during the Cavaliada equestrian Grand Prix of Kraków, 23 February 2020. The several-day annual event has been held in Małopolska's capital since 2019. It is the most recognisable equestrian event in Poland. It includes show jumping, dressage and carriage driving, as well as the popular three day eventing. Some of the competitions are included in the final competitions of the Central European Cup League. The great sporting spectacle in Tauron Arena Kraków is accompanied by shows and contests, as well as a fair of equestrian equipment and accessories.

WIELKIE BIEGANIE

Amerikanin Hayden Hawks po zwycięstwie w biegu na 100 km podczas pierwszej edycji Europejskiego Festiwalu Biegowego Dwa Beskidy, 4 września 2021 r. Wielka impreza biegowa odbywa się w Krynicy-Zdroju. Zawodnicy w urokliwej scenerii Beskidu Sąddeckiego rywalizują w kilku konkurencjach biegowych, w tym w morderczej Krynickiej Setce. Biegi tradycyjnie kończą się na pięknym deptaku w centrum Krynicy-Zdroju.

BIG RUNNING

The American Hayden Hawks after his victory in the 100 km run during the first edition of the Two Beskids European Running Festival, 4 September 2021. The great running event takes place in Krynica-Zdrój. In the charming scenery of Beskid Sąddecki, the participants compete in several running competitions, including the gruelling Krynica Hundred. The run traditionally finishes on the beautiful promenade in the centre of Krynica-Zdrój.

WSPINACZKA W ZAKOPANEM

Złota medalistka Urška Repušič ze Słowenii podczas mistrzostw Europy we wspinaczce sportowej w Zakopanem, 7 września 2019 r. Zawody w konkurencji bouldering w stolicy polskich Tatr były pierwszą imprezą wspinaczkową tej rangi rozgrywaną w Małopolsce. Na dwóch specjalnie przygotowanych ściankach rywalizowało 35 zawodniczek i 60 zawodników z europejskiej czołówki.

CLIMBING IN ZAKOPANE

Urška Repušič, a gold medallist from Slovenia during the European Sport Climbing Championships in Zakopane, 7 September 2019. The bouldering competition in the capital of the Polish Tatra Mountains was the first climbing event of this rank in Małopolska, with 35 female and 60 male competitors belonging to Europe's elite group of climbers competing on two specially prepared walls.

NIEZWYKŁE WIDOWISKO

Triumfująca reprezentacja Polski po zwycięstwie nad Rosją w meczu o trzecie miejsce mistrzostw Europy w amp futbolu w Krakowie (2021). Impreza w stolicy Małopolski pokazała, że ta dyscyplina sportu cieszy się uznaniem kibiców, a jej niestąbną popularność wykracza poza ramy sportu dla osób z niepełnosprawnością. Kunszt i determinacja zawodników, wysoki poziom meczów oraz dobra frekwencja na krakowskich stadionach piłkarskich po raz kolejny udowodniły, że sport potrafi przełamać wszelkie bariery, a zawodnicy dokonują rzeczy, które wydawały się nieosiągalne.

EXTRAORDINARY SPECTACLE

The triumphant Polish national team after their victory over Russia in the third place match of the European Amputee Futbol Championship Kraków 2021. The event in the Małopolska's capital city showed that this sport is appreciated by fans and its enduring popularity goes beyond sport for people with disabilities. The skills and determination of the players, the high level of the matches and the good attendance at Kraków's football stadiums once again demonstrated that sport can overcome all obstacles and the players can accomplish things that would seem impossible.

ŚWIĘTO KARATE KYOKUSHIN

Polka Martyna Kubik (z lewej) w półfinałowej walce z Mahlą Ashouri z Iranu na mistrzostwach świata w karate kyokushin w Krakowie, 20 listopada 2021 r. Dwudniowa impreza w Tauron Arenie Kraków zakończyła się sukcesem organizacyjnym i sportowym. Do stolicy Małopolski przybyło ponad 700 zawodników i zawodniczek z 32 krajów. Tytuł mistrzowski w konkurencji kata w swoim rodzinnym mieście wywalczyła Anna Lisowska. Polska zdobyła 32 krążki (5 złotych, 7 srebrnych i 20 brązowych) i w klasyfikacji medalowej zajęła drugie miejsce.

KARATE KYOKUSHIN EVENT

Pole Martyna Kubik (on the left) in her semi-final bout against Mahla Ashouri of Iran at the world karate kyokushin championships in Kraków, 20 November 2021. The two-day event at the Tauron Arena Kraków was an organisational and sporting success. More than 700 athletes and competitors from 32 countries came to the capital of Małopolska. The championship title in the kata competition was won in her home city by Anna Lisowska. Poland won 32 medals (5 gold, 7 silver and 20 bronze) and placed second in the medal table.

POMÓC UKRAINIE

Iga Świątek i rodowita krakowianka Agnieszka Radwańska na korcie w Tauron Arenie Kraków, 23 lipca 2022 r. Charytatywna impreza tenisowa „Iga Świątek i Przyjaciele dla Ukrainy” była wielkim wydarzeniem. Iga Świątek rozegrała jedno-setowy pojedynek z „Isią”. W parze z Martynem Pawelskim ponownie zmierzyła się z Agnieszką Radwańską, która grała w duecie z Ukraińcem Serhijem Stachowskim. Mecze sędziowała znakomita ukraińska tenisistka Elina Switolina, a w roli gościa specjalnego wystąpiła gwiazda futbolu – Andrij Szewczenko. W samym tylko dniu zawodów zebrano ponad 2 mln zł na rzecz cierpiącego z powodu rosyjskiej agresji ukraińskiego narodu.

HELP UKRAINE

Iga Świątek and Kraków's own Agnieszka Radwańska on court at the Tauron Arena Kraków, 23 July 2022. The charity tennis event 'Iga Świątek and Friends for Ukraine' was a great success. Świątek played a one-set match against Radwańska. She paired up with Martyn Pawelski and again faced Agnieszka Radwańska, who played with Serhiy Stakhovsky from Ukraine. The matches were refereed by the excellent Ukrainian tennis player Elina Svitolina, with football star Andriy Shevchenko as a special guest. On the day of the competition alone, more than PLN 2 million was raised for the Ukrainian people suffering as a result of the Russian invasion.

NAJWIĘKSZA IMPREZA W DZIEJACH POLSKIEJ PIŁKI RĘCZNEJ

Maciej Gębala w trakcie meczu Iran – Polska na mistrzostwach świata mężczyzn w piłce ręcznej w Krakowie, 22 stycznia 2023 r. Polska po raz pierwszy w historii była jednym z gospodarzy mistrzostw świata, a imprezę zorganizowała wspólnie ze Szwecją. W Tauron Arenie Kraków odbyło się 21 spotkań grupowych, w tym sześć pojedynków z udziałem polskiej reprezentacji.

THE BIGGEST EVENT IN THE HISTORY OF POLISH HANDBALL

Maciej Gębala during the Iran-Poland match at the men's handball world championships in Kraków, 22 January 2023. Poland was one of the hosts of the World Cup for the first time in its history, hosting the event together with Sweden. The Tauron Arena Kraków was the venue of 21 group matches, including six games with the Polish national team.

SPIS ILUSTRACJI

- s. 5: Witold Kozłowski – Marszałek Województwa Małopolskiego.
Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego.
- s. 12: Karol Wojtyła z młodzieżą na Bachledówce, 1968.
Źródło: Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie.
- s. 13: Kardynał Karol Wojtyła w kajaku na jeziorze Krępsko, 5.08.1978.
Źródło: Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie.
- s. 14–15: Kardynał Karol Wojtyła na wycieczce w górach, koniec lat 60.
Źródło: Reprodukacja Jakub Grelowski / PAI / PAP.
- s. 16–17: Piłkarze z działacze Cracovii na audyencji u Jana Pawła II, 4.01.2005. Koszulkę klubu wręczył papieżowi kapitan drużyny Piotr Bania.
Źródło: PAP / EPA / OSSERVATORE ROMANO.
- s. 26–27: Bronisław Czech (z lewej) i Stanisław Marusarz podczas treningu, 1935.
Źródło: Narodowe Archiwum Cyfrowe.
- s. 28: Zdzisław Dziadulski, kawalerzysta, przed 1936.
Źródło: domena publiczna.
- s. 28–29: Polska ekipa w Centrum Wyszkozenia Kawalerii w Grudziądzu przed wyjazdem do Nicei i Rzymu, 1926. Czwarty od lewej Zdzisław Dziadulski.
Źródło: Narodowe Archiwum Cyfrowe.
- s. 30: „Profesor Dr. Henryk Jordan, założyciel parku”.
Źródło: Biblioteka Narodowa.
- s. 30–31: Chłopcy podczas zabawy w parku im. Henryka Jordana, 1929.
Źródło: Narodowe Archiwum Cyfrowe.
- s. 32–33: Józef Kałuża, piłkarz z klubu sportowego Cracovia. Fotografia sytuacyjna, 1911–1931.
Źródło: Narodowe Archiwum Cyfrowe.
- s. 34–35: Drużyna polska biorąca udział w wojskowym biegu patrolowym, z porucznikiem Arturem Kasprzykiem (w środku) na czele, 1929.
Źródło: Narodowe Archiwum Cyfrowe.
- s. 36–37: Prowadzi Jan Łazarski przed Muehlsteinem, czerwiec 1931.
Źródło: Narodowe Archiwum Cyfrowe.
- s. 38–39: Wacław Majewski na nartach w Tatrach, ok. 1907.
Źródło: zbiory rodzinne Wacława Majewskiego.
- s. 40–41: Uczestnicy slalomu narciarskiego na Hali Kondratowej przed startem. Widoczna m.in.: Helena Marusarzówna (z nr. 3), luty 1935.
Źródło: Narodowe Archiwum Cyfrowe.
- s. 42: Henryk Reyman, piłkarz klubu sportowego Wisła Kraków w stroju polskiej reprezentacji. Fotografia sytuacyjna, 1925–1931.
Źródło: Narodowe Archiwum Cyfrowe.
- s. 42–43: Losowanie stron przed meczem. Widoczni m.in.: Henryk Reyman (z prawej) i Aleksander Mysiak (z lewej), sierpień 1932.
Źródło: Narodowe Archiwum Cyfrowe.
- s. 44–45: Leon Sperling, piłkarz klubu sportowego Cracovia. Fotografia portretowa, 1932.
Źródło: Narodowe Archiwum Cyfrowe.
- s. 46–47: Bronisława Staszal-Polankowa na nartach, 1919–1932.
Źródło: Narodowe Archiwum Cyfrowe.
- s. 48–49: Fotografia grupowa piłkarzy Cracovii, zdobywców pierwszego mistrzostwa Polski w piłce nożnej, 1921.
Źródło: Narodowe Archiwum Cyfrowe.

LIST OF ILLUSTRATIONS

- p. 5: Witold Kozłowski – Marshal of the Małopolska Region.
Source: Marshal Office of the Małopolska Region.
- p. 12: Karol Wojtyła with young people at Bachledówka in 1968.
Source: Archives of the Metropolitan Curia in Kraków.
- p. 13: Cardinal Karol Wojtyła in a canoe on lake Krępsko, 5.08.1978.
Source: Archives of the Metropolitan Curia in Kraków.
- pp. 14–15: Cardinal Karol Wojtyła during a trip in the mountains, late 1960s.
Source: Reproduction Jakub Grelowski / PAI / PAP.
- pp. 16–17: Cracovia players and officials at an audience with pope John Paul II, 4.01.2005. The club's jersey was presented to the pope by team captain Piotr Bania.
Source: PAP / EPA / OSSERVATORE ROMANO.
- pp. 26–27: Bronisław Czech (left) and Stanisław Marusarz during training, 1935.
Source: National Digital Archives.
- p. 28: Zdzisław Dziadulski, a cavalryman, before 1936.
Source: public domain.
- pp. 28–29: Polish team at the Cavalry Training Centre in Grudziądz before leaving for Nice and Rome, 1926. Zdzisław Dziadulski fourth from the left.
Source: National Digital Archives.
- p. 30: 'Professor Dr. Henryk Jordan, the founder of the park.'
Source: National Library.
- pp. 30–31: Boys playing in the Jordan Park, 1929.
Source: National Digital Archives.
- pp. 32–33: Józef Kałuża, Cracovia footballer. Situational photography, 1911–1931.
Source: National Digital Archives.
- pp. 34–35: Polish team taking part in a military patrol run, with Lieutenant Artur Kasprzyk (centre) in the lead, 1929.
Source: National Digital Archives.
- pp. 36–37: Jan Łazarski in the lead ahead of Muehlstein, June 1931.
Source: National Digital Archives.
- pp. 38–39: Wacław Majewski skiing in the Tatra Mountains, around 1907.
Source: the family collection of Wacław Majewski.
- pp. 40–41: Participants of the ski slalom on Hala Kondratowa before the start, including Helena Marusarzówna (with no. 3), February 1935.
Source: National Digital Archives.
- p. 42: Henryk Reyman, Wisła Kraków footballer in the Polish national team jersey. Situational photography, 1925–1931.
Source: National Digital Archives.
- pp. 42–43: Coin toss before the match. Visible among others: Henryk Reyman (right) and Aleksander Mysiak (left), August 1932.
Source: National Digital Archives.
- pp. 44–45: Leon Sperling, Cracovia footballer. Portrait photography, 1932.
Source: National Digital Archives.
- pp. 46–47: Bronisława Staszal-Polankowa while skiing, 1919–1932.
Source: National Digital Archives.
- pp. 48–49: Group photograph of Cracovia footballers, the first ever Polish football champions, 1921.
Source: National Digital Archives.

- s. 50–51: Major Michał Antoniewicz w skoku przez przeszkodę, 1932.
Źródło: Narodowe Archiwum Cyfrowe.
- s. 54–55: Warszawa, czerwiec 1970. Trójmecz lekkoatletyczny Polska – CSRS – Węgry, bieg sztafetowy 4 × 400 metrów. Z lewej Jan Balachowski, z prawej Edmund Borowski.
Źródło: fot. Tomasz Prażmowski / Forum.
- s. 56–57: Dragan Stanisław (z prawej) – bokser Hutnika Nowa Huta.
Źródło: fot. Mieczysław Szymkowski / Newspix.
- s. 58–59: Zimowe igrzyska olimpijskie w Sapporo, 1972. Wojciech Fortuna w locie po złoty medal olimpijski.
Źródło: PAP / CAF.
- s. 60–61: Narciarz-dwuboista Franciszek Gąsienica-Groń, 1956.
Źródło: fot. Jerzy Baranowski / PAP / CAF.
- s. 62–63: Kajakarz Stefan Kapłaniak, Wałcz, 1960.
Źródło: fot. Eugeniusz Warmiński / East News.
- s. 64–65: Józefa Ledwig przed wyjazdem na igrzyska olimpijskie w Tokio, 1964.
Źródło: archiwum Józefy Ledwig.
- s. 66–67: Stanisław Majorek z Andrzejem Sokołowskim i Jerzym Klempelem.
Źródło: archiwum Stanisława Majora.
- s. 68–69: Ludwik Mięta-Mikołajewicz, Grażyna Seweryn (z piłką), Halina Iwaniec (z numerem 15 na koszulce), lata 80.
Źródło: fot. Mieczysław Świdorski / REPORTER.
- s. 70–71: Od lewej Helena Rakoczy, Barbara Ślizowska-Wilk i Danuta Stachow wraz z koleżankami z reprezentacji na zgrupowaniu przed igrzyskami w Melbourne, 1956.
Źródło: archiwum Barbary Ślizowskiej-Wilk.
- s. 72–73: Wisła Kraków, lata 70. Najlepsi zawodnicy (L-P): Marek Kusto, Antoni Szymanowski, Zdzisław Kapka, Adam Musiał, Kazimierz Kmiecik.
Źródło: fot. Wacław Klag / REPORTER.
- s. 74–75: Walenty Ziętara w barwach Podhala Nowy Targ, lata 70.
Źródło: archiwum Walentego Ziętary.
- s. 78–79: Zimowe igrzyska olimpijskie w Pjongczangu, 12.02.2018. Polska panczenistka Katarzyna Bachleda-Curuś w biegu na 1500 m.
Źródło: fot. Grzegorz Momot / PAP.
- s. 80–81: Andrzej Bargiel po zjeździe z K2, 23.07.2018.
Źródło: Red Bull Content / SIPA / East News.
- s. 82–83: Tadeusz „Taddy” Błażusiak kończy karierę. Mistrzostwa świata SuperEnduro w Tauron Arenie Kraków, 10.12.2016.
Źródło: fot. Mateusz Skwarczek / Agencja Wyborcza.pl.
- s. 84–85: Jan-Krzysztof Duda przy szachownicy, 2020.
Źródło: archiwum Jana-Krzysztofa Dudy.
- s. 86: Aleksandra Kałużka i Natalia Kałużka na planie programu „Dzień dobry TVN”, 29.04.2018.
Źródło: fot. Wojtek Olszanka / DDTVN / East News.
- s. 87: Polki Aleksandra Kałużka (L) i Natalia Kałużka (P) podczas mistrzostw Europy we wspinaczce sportowej, Monachium, 15.08.2022.
Źródło: fot. Paweł Skraba / PAP.
- s. 88–89: Adrianna Kąkol w kajaku, 2022.
Źródło: fot. Anna Kaczmarz / Polska Press.
- s. 90–91: Renata Knapik-Miazga i Aleksandra Jarecka, 2022.
Źródło: fot. Andrzej Banaś / Polska Press.
- s. 92–93: Janusz Kołodziej z Fogo Unii Leszno podczas pierwszego ćwierćfinałowego meczu żużlowej Ekstraligi z Motorem Lublin, Leszno, 19.08.2022.
Źródło: fot. Jakub Kaczmarczyk / PAP.

- pp. 50–51: Major Michał Antoniewicz in a jump over a hurdle, 1932.
Source: National Digital Archives.
- pp. 54–55: Warsaw, June 1970. Poland – CSRS – Hungary athletics triple-header, 4 × 400 metres relay race. Jan Balachowski on the left; Edmund Borowski on the right.
Source: photo by Tomasz Prażmowski / Forum.
- pp. 56–57: Stanisław Dragan (right), boxer of Hutnik Nowa Huta.
Source: photo by Mieczysław Szymkowski / Newspix.
- pp. 58–59: Winter Olympic Games in Sapporo, 1972. Wojciech Fortuna in flight for the Olympic gold medal.
Source: PAP / CAF.
- pp. 60–61: Nordic combined skier Franciszek Gąsienica-Groń, 1956.
Source: photo by Jerzy Baranowski / PAP / CAF.
- pp. 62–63: Canoeist Stefan Kapłaniak, Wałcz, 1960.
Source: photo by Eugeniusz Warmiński / East News.
- pp. 64–65: Józefa Ledwig before leaving for the Tokyo Olympics, 1964.
Source: Józefa Ledwig archives.
- pp. 66–67: Stanisław Majorek with Andrzej Sokołowski and Jerzy Klempelem.
Source: Stanisław Majorek archives.
- pp. 68–69: Ludwik Mięta-Mikołajewicz, Grażyna Seweryn (with a ball), Halina Iwaniec (with the number 15 on the jersey), 1980s.
Source: photo by Mieczysław Świdorski / REPORTER.
- pp. 70–71: From left: Helena Rakoczy, Barbara Ślizowska-Wilk and Danuta Stachow with their teammates from the national team at the training camp before the Melbourne Olympics, 1956.
Source: Barbara Ślizowska-Wilk archives.
- pp. 72–73: Wisła Kraków, 1970s. The best players (L-R): Marek Kusto, Antoni Szymanowski, Zdzisław Kapka, Adam Musiał, Kazimierz Kmiecik.
Source: photo by Wacław Klag / REPORTER.
- pp. 74–75: Walenty Ziętara wearing the jersey of Podhale Nowy Targ, 1970s.
Source: Walenty Ziętara archives.
- pp. 78–79: Winter Olympic Games in Pyeongchang, 12.02.2018. Polish speed skater Katarzyna Bachleda-Curuś in the 1,500 m race.
Source: photo by Grzegorz Momot / PAP.
- pp. 80–81: Andrzej Bargiel after descending from K2, 23.07.2018.
Source: Red Bull Content / SIPA / EAST NEWS.
- pp. 82–83: Tadeusz 'Taddy' Błażusiak ending his career. SuperEnduro World Championship in Tauron Arena Kraków, 10.12.2016.
Source: photo by Mateusz Skwarczek / Agencja Wyborcza.pl.
- pp. 84–85: Jan-Krzysztof Duda at the chessboard, 2020.
Source: Jan-Krzysztof Duda archives.
- p. 86: Aleksandra Kałużka and Natalia Kałużka on the set of the TV show 'Dzień dobry TVN' 29.04.2018.
Source: photo by Wojtek Olszanka / DDTVN / East News.
- p. 87: Polish athletes Aleksandra Kałużka (L) and Natalia Kałużka (R) during the European championships in sport climbing, Munich, 15.08.2022.
Source: photo by Paweł Skraba / PAP.
- pp. 88–89: Adrianna Kąkol in a canoe, 2022.
Source: photo by Anna Kaczmarz / Polska Press.
- pp. 90–91: Renata Knapik-Miazga and Aleksandra Jarecka, 2022.
Source: photo by Andrzej Banaś / Polska Press.
- pp. 92–93: Janusz Kołodziej of Fogo Unia Leszno during the first quarter-final match of the Ekstraliga speedway against Motor Lublin, Leszno, 19.08.2022.
Source: photo by Jakub Kaczmarczyk / PAP.

42. s. 94–95: Paweł Korzeniowski w wyścigu eliminacyjnym na 200 m stylem motylkowym na mistrzostwach Europy w Eindhoven, 20.03.2008.
Źródło: fot. Wolfgang Rattay / Reuters / Forum.
43. s. 96–97: Robert Korzeniowski ze złotym medalem w chodzie sportowym na dystansie 50 km, Ateny, 27.08.2008.
Źródło: fot. Przemek Wierzchowski / PAP.
44. s. 98–99: Justyna Kowalczyk podczas biegu na 10 km techniką klasyczną na zimowych igrzyskach olimpijskich w Soczi, 13.02.2014.
Źródło: fot. Hendrik Schmidt / PAP / EPA.
45. s. 100–101: Drużynowy konkurs pucharu świata w skokach narciarskich na Wielkiej Krokwi w Zakopanem, 14.01.2023. Na zdjęciu Dawid Kubacki.
Źródło: fot. Marcin Szkodziński / Forum.
46. s. 102: Robert Kubica w bolidzie podczas treningu przed Grand Prix Kanady w Montrealu, 7.06.2008.
Źródło: AFP PHOTO / David Boily / East News.
47. s. 103: Robert Kubica z trofeum za drugie miejsce w wyścigu o Grand Prix Japonii w Suzuce, 12.10.2008.
Źródło: fot. Crispin Thruston / Reuters / Forum.
48. s. 104–105: Anna Lisowska prezentuje umiejętności sportowe, 2021.
Źródło: fot. Anna Kaczmarz / Polska Press.
49. s. 106–107: Rafał Majka na trasie 17. etapu Tour de France, 20.07.2016.
Źródło: fot. Jean-Christophe Bott / KEYSTONE / PAP / EPA.
50. s. 108–109: Joanna Mirek podczas meczu Polska – Turcja na siatkarskich mistrzostwach świata, Nagoya, 13.11.2006.
Źródło: fot. Jacek Kostrzewski / PAP.
51. s. 110–111: Katarzyna Niewiadoma przed pierwszą edycją wyścigu Paryż–Roubaix, 1.10.2021.
Źródło: EXPA / Eibner-Pressefoto / Beaut.Sports / Hilger / Newspix.
52. s. 112–113: Agnieszka Radwańska podczas spotkania z Marią Szarapową w meczu I rundy Grupy Światowej tenisowego Pucharu Federacji, rozgrywanego w Tauron Arenie Kraków, 8.02.2015.
Źródło: fot. Jacek Bednarczyk / PAP.
53. s. 114–115: Maria Sajdak – brązowa medalistka igrzysk olimpijskich w Rio de Janeiro 2016.
Źródło: fot. Daniel Dmitriew / Forum.
54. s. 116–117: Rafał Sonik na trasie piątego etapu Rajdu Dakar, 8.01.2015.
Źródło: PAP / EFE.
55. s. 118–119: Kamil Stoch po ceremonii rozdania medali zimowych igrzysk olimpijskich, Soczi, 16.02.2014.
Źródło: fot. Piotr Nowak / Forum.
56. s. 120–121: Magdalena Śliwa, wielokrotna reprezentantka Polski kobiet w siatkówce, od 2019 trenerka siatkarek TS Wisła Kraków, 2023.
Źródło: fot. Andrzej Banaś.
57. s. 122–123: Radosław Zawrotniak, srebrny medalista olimpijski z Pekinu w turnieju drużynowym szpadzistów, Kraków, 25.08.2008.
Źródło: fot. Tomasz Wiech / Agencja Wyborcza.pl.
58. s. 130–131: Mistrzyni Polski junierek w gimnastyce artystycznej Emilia Komarewicz podczas treningu w klubie PTG Sokół, Kraków, 24.11.2020.
Źródło: fot. Łukasz Gągulski / PAP.
59. s. 132–133: Anna Lisowska, 2018.
Źródło: fot. Andrzej Banaś / Polska Press.
60. s. 134–135: Lider Pucharu Świata w skokach narciarskich Adam Małysz (P) w rozmowie z psychologiem Janem Blecharzem (L), Kraków, 14.02.2001.
Źródło: fot. Jacek Bednarczyk / PAP.
61. s. 136–137: Siódma edycja Cracovia Maratonu, Kraków, 4.05.2018.
Źródło: fot. Jacek Bednarczyk / PAP.
42. pp. 94–95: Paweł Korzeniowski in the 200 m butterfly qualifying race at the European Championships in Eindhoven, 20.03.2008.
Source: photo by Wolfgang Rattay / Reuters / Forum.
43. pp. 96–97: Robert Korzeniowski won the gold medal in the 50 km sport walk, Athens, 27.08.2008.
Source: photo by Przemek Wierzchowski / PAP.
44. pp. 98–99: Justyna Kowalczyk during the 10-kilometre classical race at the Sochi Winter Olympics, 13.02.2014.
Source: photo by Hendrik Schmidt / PAP / EPA.
45. pp. 100–101: World Cup team ski jumping competition at Wielka Krokiew in Zakopane, 14.01.2023. In the photo: Dawid Kubacki.
Source: photo by Marcin Szkodziński / Forum.
46. p. 102: Robert Kubica in the car during training before the Canadian Grand Prix in Montreal, 7.06.2008.
Source: AFP PHOTO / David Boily / East News.
47. p. 103: Robert Kubica with the trophy for finishing second at the Japanese Grand Prix in Suzuka, 12.10.2008.
Source: photo by Crispin Thruston / Reuters / Forum.
48. pp. 104–105: Anna Lisowska shows off her athletic prowess, 2021.
Source: photo by Anna Kaczmarz / Polska Press.
49. pp. 106–107: Rafał Majka on the route of Stage 17 of the Tour de France, 20.07.2016.
Source: photo by Jean-Christophe Bott / KEYSTONE / PAP / EPA.
50. pp. 108–109: Joanna Mirek during the Poland-Turkey match at the World Championship, Nagoya, 13.11.2006.
Source: photo by Jacek Kostrzewski / PAP.
51. pp. 110–111: Katarzyna Niewiadoma before the first edition of the Paris–Roubaix race, 1.10.2021.
Source: EXPA / Eibner-Pressefoto / Beaut.Sports / Hilger / Newspix.
52. pp. 112–113: Agnieszka Radwańska during her match against Maria Sharapova in the World Group I round match of the Tennis Federation Cup, at the Tauron Arena Kraków, 08.02.2015.
Source: photo by Jacek Bednarczyk / PAP.
53. pp. 114–115: Maria Sajdak, bronze medallist at the 2016 Rio de Janeiro Olympic Games.
Source: photo by Daniel Dmitriew / Forum.
54. pp. 116–117: Rafał Sonik on the route of Stage 5 of the Dakar Rally, 8.01.2015.
Source: PAP / EFE.
55. pp. 118–119: Kamil Stoch after the Winter Olympics medal ceremony, Sochi, 16.02.2014.
Source: photo by Piotr Nowak / Forum.
56. pp. 120–121: Magdalena Śliwa, coach of TS Wisła Kraków women's volleyball team from 2019, multiple Polish women's volleyball representative, 2023.
Source: photo by Andrzej Banaś.
57. pp. 122–123: Radosław Zawrotniak, Olympic silver medallist from Beijing in the team épée tournament, Kraków, 25.08.2008.
Source: photo by Tomasz Wiech / Agencja Wyborcza.pl.
58. pp. 130–131: Polish junior champion in artistic gymnastics Emilia Komarewicz during a training session at PTG Sokół, Kraków, 24.11.2020.
Source: photo by Łukasz Gągulski / PAP.
59. pp. 132–133: Anna Lisowska, 2018.
Source: photo by Andrzej Banaś / Polska Press.
60. pp. 134–135: Ski Jumping World Cup leader Adam Małysz (R) talking to his psychologist, Jan Blecharz (L), Kraków, 14.02.2001.
Source: photo by Jacek Bednarczyk / PAP.
61. pp. 136–137: The seventh edition of the Cracovia Marathon, Kraków, 4.05.2018.
Source: photo by Jacek Bednarczyk / PAP.
62. s. 138: Robert Korzeniowski z flagą narodową świętuje zwycięstwo w chodzie mężczyzn na 50 km na letnich igrzyskach olimpijskich (Ateny 2004).
Źródło: Reuters Photographer / Reuters / Forum.
63. s. 140: Zalew Nowohucki, I połowa lat 60.
Źródło: Muzeum Historyczne Miasta Krakowa.
64. s. 141: Zalew Nowohucki, 2021.
Źródło: fot. Zygmunt Put / https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Nowa_Huta_Lake,,_43_Bulwarowa_street,_Nowa_Huta,_Krak%C3%B3w,_Poland.jpg
Licencja: <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>
65. s. 142–143: Kibice przed Tauron Areną Kraków, 7.09.2014.
Źródło: fot. Jacek Bednarczyk / PAP.
66. s. 144–145: Magdalena Śliwa, 27.08.2019.
Źródło: fot. Anna Kaczmarz / Dziennik Polski / Polska Press.
67. s. 146: Chłopcy podczas gry w piłkę nożną w parku im. Henryka Jordana, 1929.
Źródło: Narodowe Archiwum Cyfrowe.
68. s. 147: Gra w koszykówkę w parku Jordana, 2019.
Źródło: fot. Anna Kaczmarz / Polska Press.
69. s. 148–149: Mecz Wisła Kraków – Arka Gdynia, Kraków, 30.07.2022.
Źródło: fot. Sylwia Penc / Agencja Wyborcza.pl.
70. s. 150: Kazimierz Kmiecik, trener Wisły Kraków, Gdańsk, 12.12.2015.
Źródło: fot. Piotr Matuszewicz / PRESSFOCUS / Newspix.
71. s. 152: Mecz piłki nożnej Cracovia – Pogoń Lwów na stadionie Cracovii, 1938.
Źródło: Narodowe Archiwum Cyfrowe.
72. s. 153: Mecz 37. kolejki ekstraklasy Cracovia – Lechia Gdańsk, Kraków, 15.05.2016.
Źródło: fot. Marek Lasyk / REPORTER.
73. s. 154–155: Puchar Świata w Kajakarstwie Górskim, Kraków, 27.06.2015. Na zdjęciu Maciej Okręglak.
Źródło: fot. Michał Klag / REPORTER.
74. s. 156–157: Juniorzy Krakusa Swoszowice na trasie drużynowej rywalizacji w mistrzostwach Polski, październik 2022.
Źródło: fot. Dariusz Krzywański.
75. s. 158–159: Dopięcie kibiców Unii Tarnów podczas meczu ze Stalą Mielec w Arenie Jaskółka, maj 2022.
Źródło: archiwum Unii Tarnów.
76. s. 160–161: Natalia Kałucka z brązowym medalem mistrzostw Europy we wspinaczce sportowej, Monachium, 15.08.2022.
Źródło: fot. Angelika Warmuth / PAP / DPA.
77. s. 163: Janusz Kołodziej, indywidualny mistrz Polski na żużlu, Leszno, 14.07.2019.
Źródło: fot. Jakub Kaczmarczyk / PAP.
78. s. 164–165: Wojciech Kudlik i Jerzy Jeż po treningu w Cyganówce, lipiec 1972.
Źródło: fot. Tomasz Prażmowski / Forum.
79. s. 166: Klaudia Zwolińska z brązowym medalem w konkurencji drużynowej K-1 kobiet na 42. Mistrzostwach Świata w Kajakarstwie Górskim, Augsburg, lipiec 2022.
Źródło: fot. Stefan Brending / https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/84/2022_ICF_Canoe_Slalom_World_Championships_-_Klaudia_Zwolinska_-_Poland_-_by_2eight_-_9SC1740.jpg
Licencja: <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/de/legalcode>
80. s. 168–169: Mecz mistrzostw świata dywizji 1 grupy B Korea Południowa – Polska, Krynica-Zdrój, 21.04.2012.
Źródło: fot. Grzegorz Momot / PAP.
81. s. 170–171: Wyścig o Perłę Polskich Uzdrawisk na Górze Parkowej w Krynicy-Zdroju, 2021.
Źródło: fot. Wiktor Bubniak.
62. p. 138: Robert Korzeniowski with the national flag celebrates his victory in the men's 50 km walk at the Summer Olympics (Athens 2004).
Source: Reuters Photographer / Reuters / Forum.
63. p. 140: The Nowa Huta Lake, first half of the 1960s.
Source: Historical Museum of the City of Kraków.
64. p. 141: The Nowa Huta Lake, 2021.
Source: photo by Zygmunt Put / https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Nowa_Huta_Lake,,_43_Bulwarowa_street,_Nowa_Huta,_Krak%C3%B3w,_Poland.jpg
License: <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>
65. pp. 142–143: Fans in front of Tauron Arena Kraków, 7.09.2014.
Source: photo by Jacek Bednarczyk / PAP.
66. pp. 144–145: Magdalena Śliwa, 27.08.2019.
Source: photo by Anna Kaczmarz / Dziennik Polski / Polska Press.
67. p. 146: Boys during a football game in the Jordan Park, 1929.
Source: National Digital Archives.
68. p. 147: Basketball game in the Jordan park, 2019.
Source: photo by Anna Kaczmarz / Polska Press.
69. pp. 148–149: Match between Wisła Kraków and Arka Gdynia, Kraków, 30.07.2022.
Source: photo by Sylwia Penc / Agencja Wyborcza.pl.
70. p. 150: Kazimierz Kmiecik, coach of Wisła Kraków, Gdańsk, 12.12.2015.
Source: photo by Piotr Matuszewicz / PRESSFOCUS / Newspix.
71. p. 152: Football match Cracovia and Pogoń Lwów at the Cracovia stadium, 1938.
Source: National Digital Archives.
72. p. 153: Match of the 37th round of the Polish first division Cracovia – Lechia Gdańsk, Kraków, 15.05.2016.
Source: photo by Marek Lasyk / REPORTER.
73. pp. 154–155: World cup in mountain canoeing, Kraków, 27.06.2015. Pictured is Maciej Okręglak.
Source: photo by Michał Klag / REPORTER.
74. pp. 156–157: The youth team of Krakus Swoszowice on the team tour of the Polish championships, October 2022.
Source: photo by Dariusz Krzywański.
75. pp. 158–159: Unia Tarnów fans cheering during a match against Stal Mielec in Arena Jaskółka, May 2022.
Source: Unia Tarnów archives.
76. pp. 160–161: Natalia Kałucka with the bronze medal of the European sport climbing championships, Munich, 15.08.2022.
Source: photo by Angelika Warmuth / PAP / DPA.
77. p. 163: Janusz Kołodziej, individual Polish speedway champion, Leszno, 14.07.2019.
Source: photo by Jakub Kaczmarczyk / PAP.
78. pp. 164–165: Wojciech Kudlik and Jerzy Jeż after a training session in Cyganówka, July 1972.
Source: photo by Tomasz Prażmowski / Forum.
79. p. 166: Klaudia Zwolińska with a bronze medal in the women's K-1 team competition at the 42nd World Mountain Canoe Championships, Augsburg, July 2022.
Source: photo by Stefan Brending / https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/84/2022_ICF_Canoe_Slalom_World_Championships_-_Klaudia_Zwolinska_-_Poland_-_by_2eight_-_9SC1740.jpg
License: <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/de/legalcode>
80. pp. 168–169: World Championship match of Division 1, Group B, South Korea – Poland, Krynica-Zdrój, 21.04.2012.
Source: photo by Grzegorz Momot / PAP.
81. pp. 170–171: Race for the Pearl of Polish Health Resorts and Spas on Krynica-Zdrój Hill Park in Krynica-Zdrój, 2021.
Source: photo by Wiktor Bubniak.

82. s. 172: Widok ogólny Wielkiej Skoczni na Krokwi, 1938. Źródło: Narodowe Archiwum Cyfrowe.
83. s. 173: Puchar Świata w skokach narciarskich FIS Ski Jumping World Cup, Zakopane, 20.01.2019. Na zdjęciu skocznia narciarska Wielka Krokiew. Źródło: fot. Adam Brzoza / FOTONOVA.
84. s. 174–175: Katarzyna Bachleđa-Curuś po zdobyciu srebrnego medalu olimpijskiego na zimowych igrzyskach w Soczi, 22.02.2014. Źródło: AFP / East News.
85. s. 176–177: Wojas Podhale mistrzem hokeja na lodzie, Nowy Targ, 17.03.2010. Na zdjęciu kapitan drużyny Rafał Sroka z pucharem. Źródło: fot. Adrian Gładecki / REPORTER.
86. s. 178–179: Zawody w pływaniu w Oświęcimiu podczas Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży, 2022. Źródło: Starostwo Powiatowe w Oświęcimiu.
87. s. 180–181: Zawodnicy Unii Oświęcim cieszą się z bramki w półfinałowym meczu turnieju Pucharu Polski z Comarch Cracovia, Oświęcim, 29.12.2022. Źródło: fot. Zbigniew Meissner / PAP.
88. s. 194–195: Zjazd Towarzystwa Gimnastycznego Sokół z okazji 50-lecia istnienia Towarzystwa w Krakowie. Fragment pokazu sportowego na stadionie Cracovii, koniec czerwca 1935. Źródło: Narodowe Archiwum Cyfrowe.
89. s. 196–197: Wioślarze AZS Kraków niosą sześciowiosłową łódź Szelma, 1913. Źródło: zbiory rodzinne Wacława Majewskiego.
90. s. 198: Tablica na budynku przy ul. Radziwiłłowskiej 4 w Krakowie upamiętniająca powstanie Polskiego Związku Lekkiej Atletyki. Źródło: fot. Zygmunt Put / https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/7/7c/Cracow_Medical_Society_house%2C_Polish_Athletic_Association_commemorative_plaque%2C_4_Radziwi%C5%82%C5%82owska_street%2C_Krak%C3%B3w%2C_Poland.jpg Licencja: <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>
91. s. 199: Halina Konopacka na igrzyskach olimpijskich w Amsterdamie w 1928. Źródło: Narodowe Archiwum Cyfrowe.
92. s. 200–201: Siermierz Wojciech Zabłocki podpisuje odnowienie aktu powołania Polskiego Komitetu Olimpijskiego podczas obchodów jubileuszu 90-lecia PKOl w sali pamięci w Hotelu Francuskim w Krakowie, 9.10.2009. Źródło: fot. Jacek Bednarczyk / PAP.
93. s. 202: Strona otwierająca pierwszy numer „Przeglądu Sportowego”, wydany w Krakowie 21.05.1921. Źródło: Jagiellońska Biblioteka Cyfrowa (JBC).
94. s. 203: Kraków. Ulica Dunajewskiego. Skrzyżowanie z ulicą Karmelicką. Widoczna Kawiarnia Centralna. Źródło: Narodowe Archiwum Cyfrowe.
95. s. 204–205: Fotografia w tle: Kraków, Zespół K.S. Cracovia, widok ogólny. Źródło: Muzeum Fotografii w Krakowie. Fotografia z lewej: Losowanie stron boiska między kapitanami drużyn Polski i Węgier, „Tygodnik Sportowy” 1922, nr 56. Źródło: JBC. Fotografia z prawej: Reklama meczu w „Przeglądzie Sportowym” 1922, nr 19. Źródło: JBC. Fotografia u góry: „Pierwszy atak Polski na bramkę Węgrów”, „Przegląd Sportowy” 1922, nr 20. Źródło: JBC. Fotografia u dołu: Wspólne zdjęcie obu reprezentacji. Kraków, 14.05.1922. Źródło: JBC.
96. s. 206–207: Janusz Kusociński na trasie X Biegu Okrężnego „Ilustrowanego Kuriera Codziennego”, Kraków, 10.05.1931. Źródło: Narodowe Archiwum Cyfrowe.
97. s. 208: Marsz szlakiem „kadrówki” w rocznicę wymarszu Pierwszej Kompanii Kadrowej. Drużyna 20 pułku piechoty, 1933. Źródło: Narodowe Archiwum Cyfrowe.
82. p. 172: General view of the Wielka Krokiew ski jumping hill, 1938. Source: National Digital Archives.
83. p. 173: FIS Ski Jumping World Cup, Zakopane, 20.01.2019. The picture shows the Wielka Krokiew ski jumping hill. Source: photo by Adam Brzoza / FOTONOVA.
84. pp. 174–175: Katarzyna Bachleđa-Curuś after winning the Olympic silver medal at the Sochi Winter Games, 22.02.2014. Source: AFP / East News.
85. pp. 176–177: Wojas Podhale ice hockey champion, Nowy Targ, 17.03.2010. Pictured is Rafał Sroka, team captain, with the cup. Source: photo by Adrian Gładecki / REPORTER.
86. pp. 178–179: Swimming competition in Oświęcim during the 2022 National Youth Olympics. Source: District Office in Oświęcim.
87. pp. 180–181: Unia Oświęcim players celebrate a goal in the semi-final match of the Polish Cup tournament against Comarch Cracovia, Oświęcim, 29.12.2022. Source: photo by Zbigniew Meissner / PAP.
88. pp. 194–195: Convention of the Sokół Gymnastic Society celebrating its 50th anniversary in Kraków. Fragment of a sports show at the Cracovia stadium, end of June 1935. Source: National Digital Archives.
89. pp. 196–197: AZS Kraków rowers carrying the six-oar boat Szelma, 1913. Source: the family collection of Wacław Majewski.
90. p. 198: Plaque on the building at 4 Radziwiłłowska Street in Kraków commemorating the establishment of the Polish Athletic Association. Source: photo by Zygmunt Put / https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/7/7c/Cracow_Medical_Society_house%2C_Polish_Athletic_Association_commemorative_plaque%2C_4_Radziwi%C5%82%C5%82owska_street%2C_Krak%C3%B3w%2C_Poland.jpg License: <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>
91. p. 199: Halina Konopacka at the 1928 Olympic Games in Amsterdam. Source: National Digital Archives.
92. pp. 200–201: Fencer Wojciech Zabłocki signs the renewal of the Polish Olympic Committee charter during the celebrations of the 90th anniversary of the Polish Olympic Committee in the memorial hall in the Francuski Hotel in Kraków, 09.10.2009. Source: photo by Jacek Bednarczyk / PAP.
93. p. 202: The opening page of the first issue of 'Przegląd Sportowy', published in Kraków on 21.05.1921. Source: Jagiellonian Digital Library.
94. p. 203: Kraków. Dunajewskiego Street. Intersection with Karmelicka Street. Pictured is Central Café. Source: National Digital Archives.
95. pp. 204–205: Background photography: Kraków, Team K.S. Cracovia, general view. Source: Museum of Photography in Kraków. Photo on the left: Coin toss between the captains of the Polish and Hungarian teams, 'Tygodnik Sportowy' 1922, No. 56. Source: Jagiellonian Digital Library. Photo on the right: Advertisement of the match in 'Przegląd Sportowy' 1922, No. 19. Source: Jagiellonian Digital Library. Photo above: 'Poland's first attack on the Hungarian goal'. 'Przegląd Sportowy' 1922, No. 20. Source: Jagiellonian Digital Library. Photo below: Photo of the two national teams together. Kraków, 14.05.1922. Source: Jagiellonian Digital Library.
96. pp. 206–207: Janusz Kusociński on the route of the 10th Circular Run of the 'Ilustrowany Kurier Codzienny', Kraków, 10.05.1931. Source: National Digital Archives.
97. p. 208: March on the trail of the 'Cadre Company' on the anniversary of the departure of the First Cadre Company. Team of the 20th Infantry Regiment, 1933. Source: National Digital Archives.
98. s. 209: XLVIII (33. po wojnie) Marsz Szlakiem I Kompanii Kadrowej z Oleandrów na Wawel, Kraków, 5.08.2013. Źródło: fot. Łukasz Żołądź / Agencja Wyborcza.pl.
99. s. 210–211: Reprezentacja Polski na mistrzostwach świata w Krynicy-Zdroju, 2.02.1931. Źródło: Narodowe Archiwum Cyfrowe.
100. s. 212: Mecz Wisła Kraków – Cracovia, 1937. Źródło: Narodowe Archiwum Cyfrowe.
101. s. 213: Derby Krakowa, Kraków, 12.08.2017. Źródło: fot. Jacek Bednarczyk / PAP.
102. s. 214–215: Mistrzostwa świata w narciarstwie klasycznym, Zakopane, 1962. Źródło: Muzeum Tatrzańskie.
103. s. 216–217: Memoriał Bronisława Czecha i Heleny Marusarzówny, Zakopane, 20.03.1972. Źródło: fot. Tomasz Prażmowski / Forum.
104. s. 218–219: Puchar Europy Mistrzów Krajowych, Kraków, 27.09.1978. Mecz Wisła Kraków – FC Brugge. Źródło: fot. Maciej Sochor / PAP.
105. s. 220–221: Piłkarze Cracovii: Kazimierz Węgrzyn (L), Piotr Bania (2L), Marcin Cabaj (2P) i Tomasz Moskała (P) podczas mszy na stadionie Cracovii, Kraków, 4.04.2005. Źródło: fot. Jacek Bednarczyk / PAP.
106. s. 222–223: Ks. Paweł Łukaszką – hokeista, reprezentant Polski, olimpijczyk. Źródło: fot. Andrzej Banaś.
107. s. 224–225: Puchar świata w skokach narciarskich, konkurs drużynowy, Zakopane, 14.01.2023. Źródło: fot. Paweł Murzyn / East News.
108. s. 226–227: Francuz Arnaud Démare (C) z grupy FDJ wygrywa 7. etap 79. Wyścigu Tour de Pologne, Kraków, 5.08.2022. Źródło: fot. Łukasz Gągalski / PAP.
109. s. 228–229: Uczestnik zawodów rowerowych Małopolska Joy Ride Festival, podczas przejazdu w kategorii downhill, Kluszkowce, 19.05.2019. Źródło: fot. Grzegorz Momot / PAP.
110. s. 230–231: Kibice przy trasie Wyścigu Górskiego Limanowa – Przełęcz Pod Ostrą. Źródło: fot. Agnieszka Wołkowicz / Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego.
111. s. 232–233: Zawodnicy na trasie Małopolskiego Wyścigu Górskiego, 2022. Źródło: archiwum UMWM.
112. s. 234–235: Adam Grzegorzewski na koniu Ażurze podczas konkursu skoków przez przeszkodę w Grand Prix Krakowa jeździeckiej Cavaliady, Kraków, 23.02.2020. Źródło: fot. Łukasz Gągalski / PAP.
113. s. 236–237: Zwycięzca Amerykanin Hayden Hawks na mecie Krynickiej Setki (100 km) podczas Europejskiego Festiwalu Biegowego, Krynica-Zdrój, 4.09.2021. Źródło: fot. Grzegorz Momot / PAP.
114. s. 238–239: Mistrzostwa Europy we wspinaczce sportowej, Zakopane, 7.09.2019. Na zdjęcia Urška Repušič. Źródło: fot. Marcin Szkodziński / Forum.
115. s. 240–241: Radość zawodników reprezentacji Polski ze zdobycia brązowego medalu mistrzostw Europy w amp futbolu, Kraków, 19.09.2021. Źródło: fot. Marek Lasyk / REPORTER.
116. s. 242–243: Polka Martyna Kubik (L) i Mahla Ashouri (P) z Iranu w półfinałowej walce podczas mistrzostw świata w karate kyokushin, Kraków, 20.11.2021. Źródło: fot. Łukasz Gągalski / PAP.
117. s. 244–245: Tauron Arena Kraków, 23.07.2022. Charytatywny mecz tenisowy z udziałem Igi Świątek i Agnieszki Radwańskiej. Źródło: fot. Marek Lasyk / REPORTER.
118. s. 246–247: Maciej Gębala podczas meczu grupy I mistrzostw świata piłkarzy ręcznych, Kraków, 22.01.2023. Źródło: fot. Łukasz Gągalski / PAP.
98. p. 209: XLVIII (33rd after the war) March along the route of the First Cadre Company from Oleandry to Wawel, Kraków, 05.08.2013. Source: photo by Łukasz Żołądź / Agencja Wyborcza.pl.
99. pp. 210–211: The Polish national team at the world championships in Krynica-Zdrój, 2.02.1931. Source: National Digital Archives.
100. p. 212: Football match between Wisła Kraków and Cracovia, 1937. Source: National Digital Archives.
101. p. 213: Kraków derby, Kraków, 12.08.2017. Source: photo by Jacek Bednarczyk / PAP.
102. pp. 214–215: Nordic World Ski Championships, Zakopane, 1962. Source: Tatra Museum.
103. pp. 216–217: Bronisław Czech and Helena Marusarzówna Memorial, Zakopane, 20.03.1972. Source: photo by Tomasz Prażmowski / Forum.
104. pp. 218–219: European Champion Clubs' Cup, Kraków, 27.09.1978. Football match between Wisła Kraków and FC Brugge. Source: photo by Maciej Sochor / PAP.
105. pp. 220–221: Cracovia players: Kazimierz Węgrzyn (L), Piotr Bania (2L), Marcin Cabaj (2R) and Tomasz Moskała (R) during the mass at the Cracovia stadium, Kraków, 04.04.2005. Source: photo by Jacek Bednarczyk / PAP.
106. pp. 222–223: Rev. Paweł Łukaszką, ice-hockey player, member of the Polish national team, Olympian. Source: photo by Andrzej Banaś.
107. pp. 224–225: Ski Jumping World Cup, team competition, Zakopane, 14.01.2023. Source: photo by Paweł Murzyn / East News.
108. pp. 226–227: Frenchman Arnaud Démare (C) from the FDJ group wins the 7th stage of the 79th Tour de Pologne race, Kraków, 05.08.2022. Source: photo by Łukasz Gągalski / PAP.
109. pp. 228–229: Participant of Małopolska Joy Ride Festival cycling competition, during a ride in the downhill category, Kluszkowce, 19.05.2019. Source: photo by Grzegorz Momot / PAP.
110. pp. 230–231: Supporters along the route of the Limanowa – Pod Ostrą Pass Mountain Race. Source: photo by Agnieszka Wołkowicz / Marshal Office of the Małopolska Region.
111. pp. 232–233: Competitors on the route of the Małopolska Mountain Race, 2022. Source: Marshal Office of the Małopolska Region archives.
112. pp. 234–235: Adam Grzegorzewski on the horse Ażur during the show jumping competition in the Kraków Equestrian Cavaliada Grand Prix, Kraków, 23.02.2020. Source: photo by Łukasz Gągalski / PAP.
113. pp. 236–237: The winner American Hayden Hawks at the finish line of the Krynica Hundred (100 km) during the European Running Festival, Krynica-Zdrój, 04.09.2021. Source: photo by Grzegorz Momot / PAP.
114. pp. 238–239: European sport climbing championships, Zakopane, 07.09.2019. Pictured is Urška Repušič. Source: photo by Marcin Szkodziński / Forum.
115. pp. 240–241: Joy of the players of the Polish national team over winning the bronze medal of the European championships in amp football, Kraków, 19.09.2021. Source: photo by Marek Lasyk / REPORTER.
116. pp. 242–243: Martyna Kubik (L) of Poland and Mahla Ashouri (P) of Iran in the semi-final bout at the world karate kyokushin championships, Kraków, 20.11.2021. Source: photo by Łukasz Gągalski / PAP.
117. pp. 244–245: Tauron Arena Kraków, 23.07.2022. Charity tennis match with the participation of Iga Świątek and Agnieszka Radwańska. Source: photo by Marek Lasyk / REPORTER.
118. pp. 246–247: Maciej Gębala during the group I match of the World Men's Handball Championship, Kraków, 22.01.2023. Source: photo by Łukasz Gągalski / PAP.

BIBLIOGRAFIA

KSIAŻKI

Domański W., *Śladem hokejowego krążka*, Warszawa 1976.

Hałys J., *Polska piłka nożna*, Kraków 1977.

Majorek S., *Niczego nie żałuję*, Tarnów 2016.

Michalik M.B., *Kronika sportu*, Warszawa 1993.

Słama B., Szatkowski W., *Magia nart. Czas pionierów*, t. 1, Zakopane 2016.

Stokłosa M., Wójcik A., *Sportowcy dla Niepodległej*, cz. I–III, Kraków 2018–2020.

Szatkowski W., *Magia nart. Mistrzowie*, t. 2, Zakopane 2016.

Szujecki K., *Historia sportu w Polsce: 1805–2018*, t. 1, Kraków 2018.

Tuszyński B., *Polscy olimpijczycy XX wieku*, t. 1–2, Warszawa 2004.

Wryk R., *Narodziny i rozwój Akademickiego Związku Sportowego do roku 1949*, Poznań 2014.

Wryk R., *Olimpijczycy Drugiej Rzeczypospolitej*, Poznań 2015.

Zaborniak S., *Z tradycji lekkoatletyki w Polsce w latach 1919–1939. Powstanie i działalność Polskiego Związku Lekkiej Atletyki*, t. 2, Lublin 2011.

Zdziarski M., *Gdy milkną oklaski. Opowieści weteranów polskiego sportu*, cz. I–III, Kraków 2020–2022.

ARTYKUŁY W CZASOPISMACH

Michalski C., *Ruch sokoli w Krakowie przed I wojną światową*, „Annales Academiae Paedagogicae Cracoviensis” 2005, Studia Historica IV, s. 122–130.

Młynarska J., *Wacław Majewski – założyciel i pierwszy prezes AZS Kraków*, „Zeszyty Historyczne AZS” 2021, nr 1, s. 69–77.

CZASOPISMA

„Dziennik Polski” 1945–2023.

„Ilustrowany Kurier Codzienny” 1922–1939.

„Magazyn Olimpijski” 2012–2022.

„Przegląd Sportowy” 1921–2023.

„Stadjon” 1921–1931.

ŹRÓDŁA INTERNETOWE

<https://www.kadrowka.org/pl/>

<https://kolna.pl/tor-kajakowy/tor-kajakowy/>

<https://olimpijski.pl/>

<https://sportowefakty.wp.pl/>

<https://sport.interia.pl/>

Fischer I., *Marsz Szlakiem I Kompanii Kadrowej. Tradycja i współczesność*, <https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/stanislaw-maczek/78655,Marsz-Szlakiem-I-Kompanii-Kadrowej-Tradycja-i-wspolczesnosc.html>

BIBLIOGRAPHY

BOOKS

Domański W., *Śladem hokejowego krążka*, Warsaw 1976.

Hałys J., *Polska piłka nożna*, Kraków 1977.

Majorek S., *Niczego nie żałuję*, Tarnów 2016.

Michalik M.B., *Kronika sportu*, Warsaw 1993.

Słama B., Szatkowski W., *Magia nart. Czas pionierów*, vol. 1, Zakopane 2016.

Stokłosa M., Wójcik A., *Sportowcy dla Niepodległej*, parts I–III, Kraków 2018–2020.

Szatkowski W., *Magia nart. Mistrzowie*, vol. 2, Zakopane 2016.

Szujecki K., *Historia sportu w Polsce: 1805–2018*, vol. 1, Kraków 2018.

Tuszyński B., *Polscy olimpijczycy XX wieku*, vol. 1–2, Warsaw 2004.

Wryk R., *Narodziny i rozwój Akademickiego Związku Sportowego do roku 1949*, Poznań 2014.

Wryk R., *Olimpijczycy Drugiej Rzeczypospolitej*, Poznań 2015.

Zaborniak S., *Z tradycji lekkoatletyki w Polsce w latach 1919–1939. Powstanie i działalność Polskiego Związku Lekkiej Atletyki*, vol. 2, Lublin 2011.

Zdziarski M., *Gdy milkną oklaski. Opowieści weteranów polskiego sportu*, part I–III, Kraków 2020–2022.

ARTICLES IN MAGAZINES

Michalski C., *Ruch sokoli w Krakowie przed I wojną światową*, ‘Annales Academiae Paedagogicae Cracoviensis’ 2005, Studia Historica IV, pp. 122–130.

Młynarska J., *Wacław Majewski – założyciel i pierwszy prezes AZS Kraków*, ‘Zeszyty Historyczne AZS’ 2021, no. 1, pp. 69–77.

MAGAZINES

‘Dziennik Polski’ 1945–2023.

‘Ilustrowany Kurier Codzienny’ 1922–1939.

‘Magazyn Olimpijski’ 2012–2022.

‘Przegląd Sportowy’ 1921–2023.

‘Stadjon’ 1921–1931.

INTERNET SOURCES

<https://www.kadrowka.org/pl/>

<https://kolna.pl/tor-kajakowy/tor-kajakowy/>

<https://olimpijski.pl/>

<https://sportowefakty.wp.pl/>

<https://sport.interia.pl/>

Fischer I., *Marsz Szlakiem I Kompanii Kadrowej. Tradycja i współczesność*, <https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/stanislaw-maczek/78655,Marsz-Szlakiem-I-Kompanii-Kadrowej-Tradycja-i-wspolczesnosc.html>

Noga R., *Park dra Henryka Jordana jako przykład pionierskiej działalności z zakresu kultury fizycznej na ziemiach polskich*, ‘Health Promotion & Physical Activity’ 2017, nr 1(1), s. 72, <https://journals.anstar.edu.pl/index.php/hppa/article/view/91/84>

Ufel L., *Łysy kapitan*, <https://przegladSPORTOWY.onet.pl/pilka-nozna/reprezentacja-polski/tadeusz-synowiec-pierwszy-kapitan-pilkarskiej-reprezentacji-polski/h9ymj5w>

Ufel L., *Sensacja sezonu*, <https://przegladSPORTOWY.onet.pl/hokej-na-lodzie/ms-w-hokeju-na-lodzie-w-1931-odbyly-sie-w-polsce-w-krynicy/c231hj7>

Noga R., *Park dra Henryka Jordana jako przykład pionierskiej działalności z zakresu kultury fizycznej na ziemiach polskich*, ‘Health Promotion & Physical Activity’ 2017, no. 1(1), p. 72, <https://journals.anstar.edu.pl/index.php/hppa/article/view/91/84>

Ufel L., *Łysy kapitan*, <https://przegladSPORTOWY.onet.pl/pilka-nozna/reprezentacja-polski/tadeusz-synowiec-pierwszy-kapitan-pilkarskiej-reprezentacji-polski/h9ymj5w>

Ufel L., *Sensacja sezonu*, <https://przegladSPORTOWY.onet.pl/hokej-na-lodzie/ms-w-hokeju-na-lodzie-w-1931-odbyly-sie-w-polsce-w-krynicy/c231hj7>

REALIZACJA

Fundacja Instytut Łukasiewicza

SZEF ZESPOŁU REDAKCYJNEGO

Maciej Zdziarski

OPRACOWANIE TEKSTÓW

Magdalena Filipczuk, Krzysztof Korzyk, Przemysław Mazur,
Magdalena Stokłosa, Aleksandra Wójcik

DOKUMENTACJA

Filip Paluch, Magdalena Pawłowicz

PROJEKT GRAFICZNY I SKŁAD

Jacek Zwolski

PROJEKT OKŁADKI

Adam Gutkowski

TŁUMACZENIE

Skrivanek Sp. z o.o.

REDAKCJA I KOREKTA

Ewa Dąbrowska, Adrianna Hess, Łukasz Mackiewicz

KOLORYZACJA ZDJĘĆ ARCHIWALNYCH

Anna Marjańska

DRUK

OZGraf – Olsztyńskie Zakłady Graficzne S.A.

© Małopolska Organizacja Turystyczna

ISBN 978-83-67190-80-0

EXECUTION

Łukasiewicz Institute Foundation

HEAD OF THE EDITORIAL TEAM

Maciej Zdziarski

COMPILATION AND EDITION

Magdalena Filipczuk, Krzysztof Korzyk, Przemysław Mazur,
Magdalena Stokłosa, Aleksandra Wójcik

DOCUMENTATION

Filip Paluch, Magdalena Pawłowicz

GRAPHIC DESIGN AND TYPESETTING

Jacek Zwolski

COVER DESIGN

Adam Gutkowski

TRANSLATION

Skrivanek Sp. z o.o.

EDITING AND PROOFREADING

Ewa Dąbrowska, Adrianna Hess, Łukasz Mackiewicz

COLOURING OF ARCHIVAL PHOTOGRAPHS

Anna Marjańska

PRINTING

OZGraf – Olsztyńskie Zakłady Graficzne S.A.

© Małopolska Tourism Organisation

ISBN 978-83-67190-80-0

PARTNERZY / PARTNERS

